

**“IASLIC Bulletin या नियतकालिकामध्ये
प्रकाशित झालेल्या लेखांचे आशय विश्लेषण.”**

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

‘ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र विद्यानिष्ठात (एम. फील.) पदवीसाठी सादर’

अभ्यासक

प्रशांत शशिकांत बांदेकर

मार्गदर्शक

डॉ. धनिष्ठा खंदारे

ग्रंथपाल, टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ पुणे

ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र विभाग

२०१६-२०१७

अभ्यासकांचे प्रमाणपत्र

"ग्रंथालय व माहिती शास्त्रामधील एम. फिल.पदवी अभ्यासक्रमासाठी "IASLIC Bulletin या नियतकालिकामध्ये (२०१०-२०१६) या वर्षात प्रकाशित झालेल्या लेखांचे आशय विश्लेषण" हा प्रकल्प मी श्री. प्रशांत शशिकांत बांदेकर , टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे येथून शैक्षणिक वर्ष २०१६-२०१७ मध्ये स्वतः तयार केला आहे.

या अभ्यास प्रकल्पातील सर्व संशोधन माझे स्वतः चे असून पूर्वी या विषयावर संशोधन झालेले नाही,याची मी खात्री करून घेतली आहे.

ठिकाण : पुणे

दिनांक :

श्री. प्रशांत शशिकांत बांदेकर

अभ्यासक

ग्रंथालय व माहिती शास्त्र एम .फिल.

मार्गदर्शकाचे प्रमाणपत्र

श्री. प्रशांत शशिकांत बांदेकर यांनी टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ ,पुणे येथून ग्रंथालय व माहितीशास्त्रामधील एम.फील.पदवी. अभ्यासक्रमासाठी “IASLIC Bulletin या नियतकालिकामध्ये (२०१०-२०१६) या वर्षात .” प्रकाशित झालेल्या लेखांचे आशय विश्लेषण हा प्रकल्प माझ्या मार्गदर्शनाखाली २०१६-२०१७ या शैक्षणिक वर्षात पूर्ण केला आहे.

ठिकाण: पुणे

दिनांक :

डॉ. धनिष्ठा खंदारे

ग्रंथपाल

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ पुणे.

ऋणनिर्देश

मातृभाषेत शिक्षण उपलब्ध करून देणारे महाराष्ट्रातील टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ ,पुणे चे कुलगुरू डॉ. दीपक टिळक यांनी'ग्रंथालय व माहिती शास्त्रामधील एम.फिल. साठी प्रवेश घेण्याची संधी उपलब्ध करून दिल्याबद्दल मी त्यांचा ऋणी आहे.या विद्यापीठामुळेच मी आज ग्रंथालय व माहिती शास्त्रामधील एम .फिल. हा अभ्यासक्रम पूर्ण करू शकत आहे.

ग्रंथालय व माहितीशास्त्र एम.फील. शिक्षण अभ्यासक्रमात अनिवार्य असलेला संशोधन प्रकल्प लिहितेवेळी मला अनेक तज्ज्ञांचे मार्गदर्शन लाभले. माझ्या मार्गदर्शिका डॉ. धनिष्ठा खंदारे मॅडम, ग्रंथपाल, टी.म.वी.पुणे, आदरणीय विद्यापीठाचे डिन सर, सुजाता मॅडम, आरती मॅडम तसेच पंडित मॅडम व इतर टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठाचे सर्व कर्मचारी वर्ग यांचे हा संशोधन प्रकल्प पूर्ण होण्यासाठी वेळोवेळी मार्गदर्शन व सहकार्य मिळाले, याबद्दल त्यांचे आभार मानतो.

तसेच श्री रायेश्वर अभियांत्रिकी महाविद्यालय, शिरोडा,गोवा या संस्थेचे अध्यक्ष श्री. सुभाष शिरोडकर व महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सुरेंद्र रहमतकर यांच्या प्रोत्साहन व सहकार्याबद्दल मी त्यांचेही आभार मानतो.

सदर प्रकल्पासाठी सातत्याने प्रोत्साहन माझे मित्र श्री. बाळाराम कुंभार यांचे लाभले आहे तसेच माझे घरचे सर्व बांदेकर परिवार यांच्या सहकार्या बद्दल मी त्यांचा आभारी आहे.

श्री.प्रशांत शशिकांत बांदेकर.

अनुक्रमणिका

क्र.	प्रकरणाचे नाव	पृष्ठ क्र.
	प्रकरण १	
१.१	प्रस्तावना	२-३
१.२	संशोधन विषय	३
१.३	संशोधन निवडीचा हेतू	४
१.४	संशोधनाची गृहीतके	४
१.५	संशोधनाची उद्दिष्टे	५
१.६	संशोधनाची व्याप्ती व मर्यादा	५-६
१.७	संशोधनासाठी नमुना निवड	६
१.८	संशोधन पद्धती	६-७
१.९	माहिती संकलन तंत्रे	७
१.१०	संशोधनाची व्यावसायिक गरज व उपयुक्तता	७-८
१.११	सारांश	८
	संदर्भ सूची	८-९
	प्रकरण २	
२.१	प्रस्तावना	११
२.२	वाचनसाहित्य आढावा	११-२१
	सारांश	२१
	संदर्भ	२१-२६
	प्रकरण ३	
३.१	आशय विश्लेषण	२८-२९
३.२	आशय विश्लेषणाच्या व्याख्या	३०
३.३	आशय विश्लेषणाची वैशिष्ट्ये	३०-३१
३.४	आशय विश्लेषणाचे फायदे	३१-३३
३.५	आशय विश्लेषणाचे विभिन्न प्रकार	३३-३५
३.६	आशय विश्लेषणाच्या पायऱ्या	३५-३७
	सारांश	३७
	संदर्भ	३७-३८

	प्रकरण ४	
४.१	IASLIC Bulletin या विषयी	४०
४.२	IASLIC Bulletin या नियतकालिकातील लेखांचे आशय विश्लेषण	४०
४.२.१	संशोधन लेखांची संख्यात्मक निर्मिती	४१
४.२.१.१	२०१० यावर्षी प्रकाशित लेखांचे आशय विश्लेषण	४२-५१
४.२.१.२	२०११ यावर्षी प्रकाशित लेखांचे आशय विश्लेषण	५२-५९
४.२.१.३	२०१२ यावर्षी प्रकाशित लेखांचे आशय विश्लेषण	६०-६८
४.२.१.४	२०१३ यावर्षी प्रकाशित लेखांचे आशय विश्लेषण	६९-७७
४.२.१.५	२०१४ यावर्षी प्रकाशित लेखांचे आशय विश्लेषण	७८-८६
४.२.१.६	२०१५ यावर्षी प्रकाशित लेखांचे आशय विश्लेषण	८७-९३
४.२.१.७	२०१६ यावर्षी प्रकाशित लेखांचे आशय विश्लेषण	९४-१००
४.२.२	शोधनिबंधांची लांबी	१०१
४.२.३	लेखक योगदान विश्लेषण	१०२
४.२.३.१	वर्षानुसार लेखक योगदान विश्लेषण	१०३
४.२.३.२	अग्रेसर लेखक	१०४
४.२.३.३	शिक्षकांनी लिहिलेले लेख	१०५
४.२.३.४	शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे लेख	१०६
४.२.४	राज्यांप्रमाणे लेखाकांची विभागणी	१०७-१०८
४.२.५	देशांप्रमाणे लेखांचे विश्लेषण	१०९
४.२.६	कीवर्ड प्रमाणे विश्लेषण	११०
४.२.६.१	संशोधन पद्धती	११०
४.२.६.२	ग्रंथालय शिक्षण	१११
४.२.६.३	ग्रंथालयाचा विकास	११२
४.२.६.४	ग्रंथालय व्यवसाय	११३
४.२.६.५	ग्रंथालय व्यवस्थापन	११४
४.२.६.६	माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञान	११५
४.२.६.७	उपयोग आणि उपयोजक अभ्यास	११६
४.२.७	मुख्य विषय	११७
	प्रकरण ५	

ॡ.१	प्रास्ताविक	११९
ॡ.२	निष्कर्ष	११९-१२१
ॡ.३	शिफारशी	१२१-१२२
ॡ.ॡ	उद्दिष्टांची पूर्तता	१२२
ॡ.ॡ	गृहीतक पडताळणी	१२२-१२३
ॡ.ॢ	संशोधनास पुढील दिशा	१२३
	लेखांची सारणी	१२ॡ-१ॡ३
	संदर्भ	१ॡ३-१ॡ९

सारणी अनुक्रमणिका

अनु.	शीर्षक	पान .क्र
१	सारणी क्रमांक १. संशोधन लेखांची संख्यात्मक निर्मिती	४१
२	सारणी क्रमांक २. २०१० या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण	४२
३	सारणी क्रमांक ३. २०११ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण	५२
४	सारणी क्रमांक ४. २०१२ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण	६०
५	सारणी क्रमांक ५. २०१३ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण	६९
६	सारणी क्रमांक ६. २०१४ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण	७८
७	सारणी क्रमांक ७. २०१५ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण	८७
८	सारणी क्रमांक ८. २०१६ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण	९४
९	सारणी क्रमांक ९ शोधनिबंधांची लांबी	१०१
१०	सारणी क्रमांक १० लेखक योगदान विश्लेषण	१०२
११	सारणी क्रमांक ११ वर्षानुसार लेखक योगदान	१०३
१२	सारणी क्रमांक १२ अग्रेसर लेखक	१०४
१३	सारणी क्रमांक १३. शिक्षकांनी लिहिलेले लेख	१०५
१४	सारणी क्रमांक १४ शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे लेख	१०६
१५	सारणी क्रमांक १५ राज्याप्रमाणे लेखकांची विभागणी	१०७
१६	सारणी क्रमांक १६. देशाप्रमाणे लेखांचे विश्लेषण	१०९
१७	सारणी क्रमांक १७. संशोधन पद्धती	११०
१८	सारणी क्रमांक १८. ग्रंथालय शिक्षण	११०
१९	सारणी क्रमांक १९ ग्रंथालयाचा विकास	१११
२०	सारणी क्रमांक २० ग्रंथालय व्यवसाय	११२
२१	सारणी क्रमांक २१ ग्रंथालय व्यवस्थापन	११३
२२	सारणी क्रमांक २२ माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञान	११४
२३	सारणी क्रमांक २३ उपयोग आणि उपयोजक अभ्यास	११५
२४	सारणी क्रमांक २४ मुख्य विषय	११६

आलेख अनुक्रमणिका

अनु.	शीर्षक	पान .क्र
१	आलेख क्रमांक १. २०१० या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण	४२
२	आलेख क्रमांक २. २०११ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण	५२
३	आलेख क्रमांक ३. २०१२ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण	६०
४	आलेख क्रमांक ४. २०१३ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण	६९
५	आलेख क्रमांक ५. २०१४ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण	७८
६	आलेख क्रमांक ६. २०१५ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण	८७
७	आलेख क्रमांक ७. २०१६ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण	९४
८	आलेख क्रमांक ८ लेखक योगदान विश्लेषण	१०२
९	आलेख क्रमांक ९. शिक्षकांनी लिहिलेले लेख	१०५
१०	आलेख क्रमांक १०. शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांनी लिहिलेले लेख	१०६
११	आलेख क्रमांक ११ राज्याप्रमाणे लेखकांची विभागणी	१०७
१२	सारणी क्रमांक १२. देशाप्रमाणे लेखांचे विश्लेषण	१०९
१३	आलेख क्रमांक १३. संशोधन पद्धती कीवर्ड	११०
१४	आलेख क्रमांक १४. ग्रंथालय शिक्षण कीवर्ड	११०
१५	आलेख क्रमांक १५ ग्रंथालयाचा विकास	१११
१६	आलेख क्रमांक १६. ग्रंथालय व्यवसाय	११२
१७	आलेख क्रमांक १७ ग्रंथालय व्यवस्थापन	११३
१८	आलेख क्रमांक १८ माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञान	११४
१९	आलेख क्रमांक १९ उपयोग आणि उपयोजक अभ्यास	११५

Index of articles in IASLIC Bulletin

Vol. no. 51. Issue No. 1-2010				
Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Satija M P	Need for Revamping the LIS Education in India	LIS education	3 To 11
2	Gnoli Claudio	Themes and Citation Order in Free Classification	Citation, classification	13 To 19
3	Kaur Amritpal Aggarwal Sangeeta	Biometric Analysis of research publications of chemistry, Guru Nanak Dev University, Amritsar	Research methodology, biometric analysis, chemistry, academic library	20 To 28
4	Manhas Rajeev	Bridging Information divide among health science libraries in Punjab: a health science library network system	Information divide, information science, medical college libraries, library network, ICT	29 To 34
5	Singh Jyoti Kumar Chakraborti H. K.	Blog: An Emerging dimension in LIS	ICT, LIS blog	35 To 42
6	Tairang Bibika Laloo, Lahkar N.	Evaluation of Website Used by Social Scientists of North East India	ICT, website evaluation	43 To 50
7	Chatterjee, Kaushik	Bridging the Rural Divide in India: An Emergence of E-Agriculture	Digital divide, ICT, Rural India	51 To 57
8	Dasgupta, A.	Remembering B. S. Keshavan: the man	B. S. Keshavan	63 To 64

		and his mission- Book Review		
Vol. No. 55 Issue No. 2				
Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Singh, Shashi Prabha	Digital libraries: some vexing issues	Digital library	67 to 74
2	Dutta, Biswanath	E-Learning and its prospects	E-Learning	75 to 81
3	Kundu S. R.	Information as a Marketable Commodity	Information, marketable commodity	82 To 87
4	Shukla Anil Kumar, Prashant Goswami, Umesh Sharma	Bibliometric analysis of Ph.D. Theses in Botany	Bibliometric analysis, Ph.D. Theses, Botany	88 To 102
5	Pramanik Abhijit	Total quality management in college library	Total quality management, college library	103 to 108
6	Nattar S.	Problems and suggestions to improve reading habits of college students in Tamilnadu	Reading habits, college students, Tamilnadu	109 To 118
7	Dhar Meghna	The changing role of library professionals in the information technology era	Role, library professionals, information technology era	119 to 125
8	Mishra Jyoti	Institutional repositories and libraries	Institutional repositories libraries	126 to 128
Vol. No. 55 Issue no. 3 -2010				
Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages

1	Paul Dibyendu	The INB and the bibliographic control of Bengali Publications	INB bibliographic, Bengali Publications	131 to 142
2	Maity Gautam	Census of communication flow of newspaper information in India its implications for newspaper information retrieval	Census, communication, newspaper, information retrieval	143 to 157
3	Dixit Swati, Kataré V. V.	Publication productivity of the scientists of the central institute of cotton research : a bibliometric study	Publication productivity, scientists, central institute, cotton, research bibliometric	158 to 168
4	Khare Nidhi	UHF based RFID and phase-wise development in libraries: a global trend, technology and practice	RFID, libraries technology practice	169 to 181
5	Verma Maya, Thakur Kshama	Citation analysis of doctoral dissertation in Botany submitted to Pt. Ravishankar Shukla University	Citation analysis	176 to 181
6	Alha R. P.	Electronic Information Resources on Agricultural Engineering and its Allied Disciplines	Electronic, information resources, agricultural engineering	182 To 188
7	Balasubramonian P.	University News: A Bibliometric Study	University news, bibliometric study	189 To 192

Vol.no 55 Issue No.4 -2010				
Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Banerjee S. B	Emotional intelligence for value delivery through marketing process-embedded propulsion for execution of Ranganathan's five laws of library science	Emotional intelligence, value marketing, five laws of library science	195 To 203
2	Biswas Subhas C.	Library and information science research landscape in India	Library information research, India	204 to 216
3	Jena Puspanjali, Pradhan Sucharita	Spectacular look on organizational climate for stress management in libraries: a study	Stress management, libraries	217 to 227
4	Jeevan V. K. J.	A Critique on stock verification in Libraries	Stock verification libraries	228 To 237
5	Kumar Sanjeev, Sharma Yogita	Use of electronic resources at Punjab Agriculture University library: a study	Electronic resources, agricultural library	238 to 243
6	Shibu Ray S. Balsy M. D.	Information seeking behavior of the academics of university library environment	Information seeking behavior, academic university library	244 to 256
Vol.56, Issue No.1- 2011				
Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages

1	Hatua Sudip Ranjan	Auto web browser: an alternative to google	Web browser, Google	2 to 10
2	Sarkhel Juran krishna, Sneha Tripathi	Search and retrieval issues among digital libraries of Indian languages	Digital libraries	11 To 17
3	Sarangthem Bembem Devi Kh Babita Singh Ch Ibohal	Developing ICT skills by social scientists to survive in digital information environment: an assessment	ICT, social scientists, digital information environment	18 to 22
4	Nandi Amitava Bandyopadhyay, Amit Kumar	Research productivity of the Mathematics department, the university of Burdwan during 1960-2000: a bibliometric study	Mathematics, Burdwan university, bibliometric	21 to 40
5	Mahawar K. L.	User Perception and Use of Library and Information Services in the higher Research and Academic Institutions in Lucknow City	Library information Lucknow	41 To 56
6	Dasgupta Arjun	IPRS and contemporary issues: context(ing) information intermediaries	IPRS, contemporary information	61 to 62
Vol.56, Issue No.2- 2011				
Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Tikam Madhuri V.	Library volunteerism: student's perspective	Library student	67 to 78

2	Mishra Rabinarayan	Marketing of library and information service: trends and issues in digital environment	Marketing, library, information, digital	79 to 87
3	Mazumder Ram Prasad	Data exchange from WINISIS to KOHA: practical overview	Winisis, Koha	88 to 96
4	Mukherjee Bhaskar	Bibliometric to webometrics: the changing context of quantitative research	Bibliometric, webometrics, quantitative research	97 to 110
5	Ray Shibu S., Baby M. D.	Information seeking behaviour of the academics of university of Kerala in the changed library environment	Information seeking behaviour, academic university, Kerala library	111 to 124
6	Mandao Dilip Kumar and Sinha Rita	Role of college libraries for the qualitative improvement of higher education	Role, college libraries, qualitative improvement	124 to 128

Vol.56, Issue No.3- 2011

Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Shah P. C.	Hidden Power of University Libraries	Hidden power, university libraries	131 To 139
2	Ngurtinkhuma R. K.	Automation of College Libraries in Mizoram	Automation, college libraries, Mizoram	140 To 144
3	Kacherki Umeshreddy, Kannur P.V.	Impact of information communication technology on job satisfaction of	Information communication, job satisfaction, engineering,	145 to 153

		engineering college libraries in Maharashtra	college librarians, Maharashtra	
4	Pai Ashis Kumar	Design and development of professor Prasanta Chandra Mahalanobis archives	Design development, Prasanta Chandra Mahalanobis archives	154 to 160
5	Das Prangya Chaudhury, Bijay Ku	Digital Library Initiatives in Engineering Colleges of Bhubaneswar City: An evaluative study	Digital library initiatives engineering colleges Bhubaneshwar	161 To 168
6	Sethi Bipin Bihari Maharana B. and Thaty R.	Ranganathan's laws in virtual library environment: are they still relevant?	Rangnathan laws, virtual library environment	169 to 180
7	John s Gandhi R. T. D. Ramesh	Use of search strategy and search tactivs in online medical database	Search strategy, search tactics, medical database	181 to 191

Vol.56, Issue No. 4- 2011

Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Rath Durgashankar	Measuring conflicts among bibliographic data to facilitate automatic identification	Measuring conflicts, bibliographic data, automatic identification	195 to 210
2	Singh K. P. Nagi Nandi	Open access and scholarly communications: role of public funded research and development organizations in India	Open access scholarly	211 to 233

3	Panda Jayashree, Basudev Mohanty and Jyotshna Sahoo	Mapping of the publication pattern in IASLIC Bulletin :a decade's analysis (2000-2009)	Mapping, publication, pattern, IASLIC Bulletin	234 to 243
4	Mujumdar, Sandip	Journey from two to five: the making of CILIP	CILIP	244 to 247
5	Sukla Shiva Kanaujia	Open source library systems in knowledge management: a trend report	Open source library, knowledge management	248 to 256

Vol.57, Issue No.1- 2012

Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Chakraborty Subhankar	Tagores thoughts on library	Thoughts library	3 to 9
2	Biswas Subhash C.	India's national library: proposal to make it compatible with 21 st century national library system and services	India national library, services	10 to 22
3	Sharma Bindu Gupta Sangita	Information seeking behaviour of faculty members at Sher-e- Kashmir university of agriculture science and technology, Jammu, India in Internet era:	Information seeking behavior, faculty, Sher-e-Kashmir university, agriculture science, technology, Jammu India Internet	23 to 33
4	Thakur Ranjan Sinha Jana Pijush Kanti	Quality management systems in special libraries of Kolkata city: a survey	Quality management, special libraries, Kolkata	34 to 46

Vol.57, Issue No.2- 2012

Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Singh Shashi P. Kumar Amar Nath	Role of LIS Professionals in Knowledge Management: A Study in Indian Corporate Sector	LIS professional's, knowledge	67 to 73
2	Arya Chandra	Authorship trends and collaborative research in the field of veterinary medicine	Authorship, collaborative research, veterinary medicine	74 to 81
3	Rajendran P. Parihar Y. S. Patnaik J. K.	Information use pattern of laser science and technology researchers: a cited reference study	Information, laser science, technology researchers	82 to 88
4	Prasad M. R. Reddy Shk	An analysis of research in mental retardation in India	Research, mental retardation, India	89 to 101
5	Balasubramanian Vasanthakumar N. Bala S.	A study on job satisfaction of library professionals with reference to college imparting management education	Job satisfaction, library professionals, college management, education	102 to 110
6	Pradhan Sanghamitra	Assessment of motivation and job performance of library and information science (LIS) professionals of the university libraries of Gujrat	Assessment, motivation, job performance, library & information science professionals, university libraries, Gujrat	111 to 121

7	Sohali and Pandye Aparna Upadhyay Ashok Kumar	Use of library resources in university libraries by the students: a survey of university of Kalyani	Library resources, university libraries, students survey, Kalyani university	122 to 128
Vol.57, Issue No.3- 2012				
Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Roy Pratha Partha	Publication of Tagorana before and after expiry of copyright: a study	Publication, Tagorana, copyright	131 to 145
2	Dave R. K.	Information Seeking Behavior Models: An Overview	Information seeking behavior	147 To155
3	Kumar Shiv, Bansal Jivesh	Evaluation and comparison of features of OPAC in university libraries of Chandigarh and Punjab(India)	Evaluation, comparison, university libraries, Chandigarh Punjab	157 to 170
4	Das Prangya, Gopbandhu Sahu, R. K. Mahapatra	Use of UGC-Infonet Consortium by Research Scholars in Universities of Odisha : A Study	UGC-Infonet consortium, research scholars, university Odisha	171 To 183
5	Handa Tarvinder Singh, Singh Jasmer	Information technology based organizational knowledge management	Information technology knowledge management	184 to 191
Vol.57, Issue No.4- 2012				
Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages

1	Karkee Prabin Mum	Public library services in the hilly area of Dargeeling district of west Bengal : a study	Public library, services, hilly, Darjeeling, West Bengal	195 to 212
2	Vasistha Seema Karla H. P. S.	Organizational management aspect of e-journals in technical institutions of north India: a study of the user's perspective	Management aspects, e-journals, technical institutions, North India	213 to 224
3	Mahapatra Rabindra K. Swain Dilip K. Jena Kamal Lochan	Use of e-resources by faculty members of Orissa university of agriculture & technology: a study	E resources, faculty, Orissa university, agriculture technology	225 to 235
4	Baladhandyutham A	A Study on use of Online Information among the Scholars of the School of Biotechnology in Madurai Kamaraj University, Madurai	Online information, biotechnology Madurai Kamaraj university, Madurai	237 To 244
5	Pradhan Debasish	Open journal systems and INFLIBNET initiatives	Open journal, INFLIBNET, initiatives	245 to 249
6	Dapsi Sonali	Developing a union catalogue for open access repositories in library and information science through Metadata harvesting	Union catalogue, open access, repositories, library information, Metadata harvesting	250 to 256
Vol.58, Issue No.1- 2013				
Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages

1	Pattanaik Prakash Kumar Parida Barman	Information need and seeking habits of the scientists working in different agricultural research institutes of Odisha: a users study	Information scientist, agriculture, research institutes, Odisha	5 to 14
2	Paul Dibyendu Prosenjit Pramanik	India in Wikipedia: a study in comparison with Encyclopedia Britannica	India, Wikipedia, Encyclopedia Britannica	15 to 24
3	Khan Abdul Mannan	Policy implications and strategies for collection development in Indian university libraries in the era of globalization	Collection development, Indian libraries, university globalization	24 to 28
4	Sinha Manoj Kumar	Scenario of institutional digital repositories in academic and technical libraries of India for open access	Scenario, institutional digital repositories, academic, technical libraries, India, open access	29 To 48
5	Ansari Mehatab Alam	Institutional digital repositories :Indian scenario	Institutional, Digital, repositories, Indian scenario	49 to 53
6	Banerjee S. B.	Public libraries: information marketing and promotion by Debasish Pradhan and Pradip Tripathi. Kolkata: Levant Books, 2010. price:	Public libraries, information, marketing, promotion	58 To 60

Vol.58, Issue No.2- 2013

Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Hauta Sandip Rajan	Job opportunities for library professional :an analysis of advertisement published in Kolkata	Job opportunities, library professional, advertisement, Kolkata	67 to 79
2	Trimangal A.	Osteoarthritis Research Growth During 2001-2012: A bibliometric Study	Osteoarthritis, research, growth, bibliometric study	81 To 92
3	Saha Nimal Chand	Contributions in the proceeding of planner (2006-2010): a bibliometric study	Contributions, proceeding, planner, bibliometric study	93 to 105
4	Saikia Mukesh	Prospectus of librarianship with reference to North East India	Prospectus, librarian, North East India	108 to 114
5	Rahman Md Ziaur Bhattacharya Udayan	An analysis of citation frequency of doctoral theses in zoology: a case study of North Bengal university	Analysis, citations, frequency	115 to 128

Vol.58, Issue No.3 - 2013

Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Biswas Subhas	Re-invent or become redundant in Digital Era call for action for libraries in India and in particular the national library	Invent, redundant, digital libraries, national library	131 to 141

2	Tunga Santosh Kr	Information use pattern of researchers in horticultures: a citation analysis of doctoral dissertations (1991-2010)	Information pattern, researchers, horticulture, citation analysis, doctoral dissertations	142 to 158
3	Nandi Subhash Gopal Mazumdar Ram Prasad	Institutional repositories of Visva-Bharti university library: the practical approach	Institutional repository, Visva Bharati university library	159 to 176
4	Jena Puspanjali Dalbehera, Sanghamitra	Service quality tangibility assessment in technical college libraries of Odisha: an analysis	Service quality, tangibility, assessment, technical, college libraries, Odisha	177 to 189
5	Ray Banasree	A guide to Reference Sources in Punjabi/MP Satija, Sukhdev Singh And Lakhbr Singh Patiyala: Punjab Library Association	Reference Source, Punjabi	

Vol.58, Issue No.4 – 2013

Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Kumar S. Shravan	Scientometric study of department of atomic energy institutes: a picture from Scopus Database	Scientometric study, atomic energy, Scopus database	195 to 205
2	Gireesh Kumar T. K. Pradeep Jaya M.	Knowledge management and electronic theses and dissertations in libraries : perils and	Knowledge management, electronic theses, dissertations,	206 to 227

		solutions in Indian perspective	libraries, Perils solutions, Indian	
3	Laloo, Bikika	Personal book collection of politicians and bureaucrats in Shillong, India : a survey	Personal book collections, politicians, bureaucrats, Shillong, India survey	228 to 241
4	Bisvas Subhankar, Rath Durga Sankar	Novelty in RDA:a comparative analysis of the rules of AACR 2 and RDA	Novelty, RDA, comparative analysis, AACRII, RDA	242 to 252
5	Ash Moumita	Glimpses of library movement and public library development in Andra Pradesh	Glimpses library, movement, public library, development	253 to 254

Vol.59, Issue No. 1– 2014

Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Sarkar Jagatpati	The Concept of every in the Philosophy of Five Laws of S. R. Ranganathan	Philosophy, Five Laws, S. R. Rangnathan	3 To 7
2	Rosalien Raut	Photocopying and Indian Copyright Act: issues and challenges	Photocopying, Indian, Copyright	11 To 15
3	Thomas P.J., Babu Harish	Applications of social CRM towards information services of academic libraries in India : a master approach	Social CRM, information, academic libraries, India	17 To 29

4	Khan Abdul Mannan	Scientists attitude towards use of E-journals in Indian Institute of Toxicological Research (IITR),INDIA	Scientists, E-journals, Indian Institute Toxicological Research (IITR) India	30 To 40
5	Kumar P. K. Suresh	Mobile technology for library and information services	Mobile Technology, Library Information Services	41 To 48
6	Bhattacharya, Anindya	Virtual library-no longer - A Myth	Virtual Library, Myth	47 To 54
7	Basu Subhra Kanti	Methodology of Indian historical writing in modern India (1850-1975) by Dr.Arjun Dasgupta,New Delhi,Kunal Books,2013	Methodology, India	59 To 64

Vol.59, Issue No. 2– 2014

Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Basak Anita	Weeding: it's importance	Weeding	67 To 72
2	Balsubramanion P.	Attitude of faculty members, research scholars and students towards information literacy	Faculty members, research scholars, students, information literacy	73 To 82
3	Patil Vinay Bhaskar	Analysis of Accreditation Reports North Maharashtra University with	Analysis, Accreditation, Reports, North Maharashtra	83 To 94

		special reference to college library	University, College Library	
4	Pradhan Sanghamitra	Job prospects for LIS professionals in Indian Higher Education Sector : An analysis of Job advertisements published in University News	LIS professionals, Indian, Higher Education, Job advertisements, University News	95 To 108
5	Bag, Bhudeb	Content analysis of Indian Journal of Fisheries:2004-2007	Content analysis, Indian journal fisheries	109 TO 118
6	Kar(Ghosh) Mahua	Bibliometric analysis of research publications of UGC-DAE Consortium for scientific research, Kolkata Centre	Bibliometric analysis, research publications, UGC-DAE consortium, scientific research, Kolkata	117 To 128
Vol.59, Issue No. 3– 2014				
Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Reddy C Aruna Prasad	Bibliometric study of citation in Ph. D Theses in Mathematics accepted by Sri Venkateswara University, Tirupati	Bibliometric study, citation Ph.D. Theses, Mathematics, Venkateswara University, Tirupati	131 To 143
2	Gupta Sangita	Users awareness about the services of community information centers in	User awareness services, community information	144 To 159

		Jammu Division(J & K)(India) A Study and Approach for Development	centers, Jammu Division, India study approach, development	
3	Nagesh D. V.	Knowledge, skills and the problems in use of EIR among users in TIC of DRDO Laboratories :A Study	Knowledge skills, EIR, TIC, DRDO Laboratories	160 To 172
4	Yusuf Muhammad	Contribution of Indian Muslims to librarianship : An approach for assessment	Indian Muslims Librarianship	171 To 181
5	Tham A. Baladhandayu	The impact of information technology innovations on information resources and services :A study with special reference to women's colleges in Madurai City	Information technology, resources, women's colleges, Madurai City	182 To 192
Vol.59, Issue No. 4– 2014				
Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Dasgupta Kalpana	Thoughts on libraries in knowledge society :Tagore and Ranganathan	Libraries, knowledge, Tagore, Ranganathan	195 To 206
2	Thirumangal A.	Bibliometric investigation of Wind Energy in India:An analytical study	Bibliometric investigation, wind energy, India	207 T 221

3	Bapte Vishal Dattatray	Library anxiety-a feeling to be removed	Library anxiety	223 To 242
4	Gupta Sangita	Usage of social networking tools in higher education with special reference to colleges of Jammu Division (J & K), India	Social networking, Higher education, colleges Jammu India	229 To 238
5	Borse T. R.	Barcoding and library automation :A birds eye view	Barcoding, library automation	239 To 244
6	Roy Banasree	College librarianship in West Bengal :A librarians perspective	College librarianship, West Bengal	245 To 253
7	Panigrahi Pijushkanti	Consortium approach to resource sharing in an e-environment/ Yalagouda M Patil, Jodhapur: Scientific Publishers(India)	Consortium, resource sharing	254 To 256
Vol.60, Issue No. 1– 2015				
Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Anila S. Rath, Durga Shankar	Visual information seeking and Digital Libraries	Visual information, Digital libraries	3 To 15
2	Panda G. Jena P.	Information needs of writers of Odia literature : A case study	Information needs, writers, Odia literature	16 To 31
3	Sinha S.	College in Darjeeling Hill :A study	College libraries, Darjeeling Hill	32 To 46

4	Tripathi Aditya Chauhan Punam	Status evaluation of female library professionals of Uttar Pradesh	Evaluation, female library professional, Uttar Pradesh	48 To 60
Vol.60, Issue No. 2– 2015				
Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Muzumdar N. R. Singh S. K.	Application of Google Sites for online Access to digitized manuscript :a Model	Applications, Google Sites, digitized, Manuscript, Model	67 To82
2	Pratap B.	Engineering college libraries in Dehradun : A survey	Engineering college, libraries, Deheradun, Survey	81 To 99
3	Jena P. Kuntia D. K.	Measuring use pattern of B school library users of Odisha	Use pattern B, school library users, Odisha	100 To 111
4	Kumar T. K. G. Ramesh	Sustainability of open source integrated library system in selected Indian Libraries	Sustainability, open source, integrated library System, Indian libraries	112 To 120
5	Govanakoppa R. A.	Application of E-Governance in promotion and development of library services	Applications, E Governance, Library	119 To 128
Vol.60, Issue No. 3– 2015				
Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages

1	Yuvraj M.	Cloud computing in libraries: trends and future prospectus	Cloud Computing, libraries trends	131 To 142
2	Sharma A. K Mishra V. K. Tripathi D.P.	Koha in action : A Case study of implementing Koha in Asam University, Silchar	Koha action, Koha, Assam University, Silchar	143 To 152
3	Sharma A.	Design and Development of a Thesaurus in Nanotechnology	Design, Development, Thesaurus, Nanotechnology	153 To 164
4	Hazra U. K. Sengupta Sumita	Development of public libraries in the District of Burdwan, West Bengal: A Study	Development, public libraries, Burdwan, West Bengal	164 To 184
5	Kumar Amit Mishra R. N.	Librarianship in 21st Century in India: Opportunities, Challenges and Role of LIS Professionals	Librarianship, 21st Century, India, Opportunities, Challenges, LIS Professionals	185 To 192
6	Panigrahi Pijushkanti	Doctoral research trends in library and information science in India/Shashi Prabha Singh. New Delhi Synergy Books India, 2014	Doctoral Research, Library and information science	190-192

Vol.60, Issue No. 4– 2015

Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Patel Dimple	Open Higher Education:	Open Higher Education,	195 To 204

		Universities as Leader in open access	Universities Open Access	
2	Bandyopadhyay, S. Parthsarthi M.	Digital Community Information Services in India: present scenario, problems and solutions	Digital Community Information Services	205 To 222
3	Meera Gupta R.	A study of library and information security measures in select libraries of Delhi	Library Information Security, Measures, Libraries, Delhi	223 To 242
4	Ghosh G. Mukhopadhyay P. N.	The experience of Kolkata based explorers in the collection and dissemination of Himalayan information	Experience, Kolkata, explorers, collections, dissemination, Himalayan, information	243 To 253

Vol.61, Issue No. 1– 2016

Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Chatterjee, Ambika	LIS Education in India- past present and future (IASLIC concept paper)	LIS Education, India IASLIC	1 to 03
2	Shah P. C.	Reminiscences and experiences of a senior information professional in formulating effective Principles of Success in quality customer service: A case study	Information, quality customer, Service	4 To 15

3	Chandra Joydeep Mujumdar K. P. Das B. B.	Chronological development of LIS concept in Bengali :A study	LIS concept, Bengali	16 To 26
4	Adhikari Saumen Panigrahi Puigrahi	An information filtering model for research library	Information filtering, research library	27 TO 32
5	Sangeeta Devi, K. Devi K. B. B	Use of E-resources by the students of school of Humanities, Manipur University: A survey	E-Resources, humanities, Manipur University, Survey	33 TO 41
6	Sharmistha M. Shukla A. Sen B. K.	Instructional services for the students of Ramakrishna Mission Blind Boys Academy :A case study	Instructional services, students, Ramakrishna Mission Blind Boys	42 TO 51

Vol.61, Issue No. 2&3– 2016

Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Dutta S. Bandyopadhyay A. K.	Information flow in Agricultural Economics: A bibliometric study of Ph. D. Theses of the University of Burdwan	Information, Agriculture Economics, bibliometric, Ph. D. Theses, University Burdwan	67 TO 76
2	Dutta S. Panda K. C.	Implementing Institutional Repository : A case study of Bose Institute of Library, Kolkata	Institutional repository, case study, Bose Institute Library Kolkata	77 TO 87
3	Rayini J. Jaiswal B.	Pattern of contributions in CALIBER (Convention on	Patterns contributions, CALIBER, automation	89 TO 103

		automation of libraries in education and research institutions) (2007-2015)	library, education, Research Institution	
4	Dutta C. Pal A.	Human resource management in University Libraries in India: A literature review	Human Resource management, university library, India, literature review	104 TO 117
5	Varma V. Murari D.	Awareness and use of E-resources by faculty members: with special reference to an academic Library	E-Resources, faculties, academic library	119 To 128
Vol.61, Issue No. 1– 2016				
Sr. No.	Author	Title	Keywords	Pages
1	Chatterjee K.	Academic research ethics: A librarianship perspective	Academic research, ethics, librarianship	131 TO 136
2	Natarajan M. Ararsa F.	Library automation in Jimma University: An assessment of ABCD Software	Library automation, Jimma University, ABCD Software	137 To 149
3	Roy B. K. Biswas S.C. Mukhopadhyay P.	Open Access Repositories for Indian Universities: towards a multilingual framework	Open Access Repositories, Indian Universities, Multilingual Framework	150 To 161

4	Singh A.	Is all well in LIS Professional in India	LIS Profession, India	162 To 176
5	Dey S. Mujumdar K.	Madrasah libraries in West Bengal: A study	Madrasah libraries, West Bengal	177 To 192

प्रकरण १ संशोधनाचे प्रास्ताविक

क्र.	शीर्षक	पृष्ठ क्र.
१.१	प्रस्तावना	२ -३
१.२	संशोधन विषय	३
१.३	संशोधन निवडीचा हेतू	४
१.४	संशोधनाची गृहीतके	४
१.५	संशोधनाची उद्दिष्टे	५
१.६	संशोधनाची व्याप्ती व मर्यादा	५-६
१.७	संशोधनासाठी नमुना निवड	६
१.८	संशोधन पद्धती	६-७
१.९	माहिती संकलन तंत्रे	७
१.१०	संशोधनाची व्यावसायिक गरज व उपयुक्तता	७-८
१.११	सारांश	८
	संदर्भ सूची	८-९

१.१ प्रस्तावना

सध्याचे युग हे माहिती आणि तंत्रज्ञानाचे युग आहे व माहितीला मूल्य आहे. आपल्या जवळची माहिती मागणी प्रमाणे इतर व्यक्तींना विकत देऊ शकतो.

नवीन तंत्रज्ञान, नवे लिखाण, वैद्यकीय शोध यांचे माहिती मध्ये रूपांतर होत असते. इतर प्राणीमात्रात मानव वेगळा आहे. ज्यावेळी त्याचे अनुभव क्षेत्र विस्तारले तेव्हा स्वतःजवळचे ज्ञान साठवून ठेवण्यासाठी तो दगडावर चिन्हे, चित्रे यांचा वापर करून ते ज्ञान संग्रहित करू लागला.

पुढे लेखन कलेच्या शोधामुळे ज्ञान लिखित स्वरूपात साठवता येऊ लागले. ग्रंथ, नियतकालिके मानव मोठ्या प्रमाणात वापरू लागला. अंकीय स्वरूपाच्या प्रकाशन वाढीमुळे एक नवीन माध्यम विकसित होत आहे. अंकीय स्वरूपात मोठ्या प्रमाणात ज्ञान उपलब्ध आहे.

छापील स्वरूपाबरोबरच आज पुस्तके, नियतकालिके, प्रबंध अंकीय स्वरूपात उपलब्ध होत आहेत. ग्रंथपालन क्षेत्रात होत असलेले संशोधन प्रामुख्याने वाचनसाहित्याचे बाह्यस्वरूप, वाचन साहित्यातील आशय, वाचन साहित्य तयार करण्यास वापरलेले साहित्य, ग्रंथबांधणी, आकार या घटकावर आधारित आहे.

वाचन साहित्याचे संशोधन करताना आशयानुसार, त्याच्या अद्ययावतेनुसार, विषयानुसार, लेखक योगदानानुसार ग्रंथालय संशोधक संशोधन करत आहेत.

ग्रंथालयातील संग्रह सतत वाढत असतो. मोठ्या प्रमाणात निर्माण होणारया ई-साहित्याचा डेटाबेस, ई-नियतकालिके, ई-ग्रंथ संग्रह यातून माहितीचा शोध घेणे फार त्रासदायक असते. अशा वेळी या साहित्याचे आशय विश्लेषण केल्यास माहिती अचूकपणे उपलब्ध करणे शक्य होते. अशी माहिती अचूकपणे सापडल्याने उपयोजकांचा वेळ वाचेल व ग्रंथालय कर्मचारी वर्गाचा देखील वेळ वाचू शकतो.

नियतकालिके सातत्याने नवीन माहिती आणत असतात. नियतकालिकातील लेखांचे आशय विश्लेषण करून सारांश स्वरूपात योग्य माहिती वाचकांना उपलब्ध करून दिली तर संशोधकांना त्यांच्या संशोधन कार्यात उपयुक्त ठरू शकेल.

१.२ संशोधनाचा विषय

नियतकालिकांमध्ये ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्रावर प्रसिद्ध होणा-या विविध लेखांची व विषयांची माहिती मिळते. तसेच ग्रंथालय व माहितीक्षेत्राशी हे नियतकालिक निगडीत असल्याने या क्षेत्रातील विद्यार्थी, संशोधक, अभ्यासक यांना हे उपयुक्त आहे.

IASLIC Bulletin या ग्रंथालय व माहिती शास्त्रामधील नियतकालिकाचे आशय विश्लेषण हा विषय संशोधनासाठी निवडला आहे. या नियतकालिकाच्या आशय विश्लेषणातून संशोधन लेखांचे नवीन प्रवाह दिसून येतात. सदर संशोधनाचा कालखंड (२०१० ते २०१६) आहे.

१.३ संशोधन विषयाच्या निवडीचा हेतू

IASLIC Bulletin हे इंडियन असोसिएशन ऑफ स्पेशल लायब्ररी अँड इन्फॉर्मेशन सेंटर्स, कलकत्ता या संस्थेकडून प्रकाशित केले जाते. १९५६ साला पासून हे नियतकालिक प्रकाशित होत आहे. सदर विषय संशोधनासाठी निवडताना पुढील प्रमाणे हेतू समोर ठेवले होते.

१. IASLIC Bulletin नियतकालिकातील लेखांचे विषय.
२. IASLIC Bulletin मधील लेखांचे नवे प्रवाह.
३. IASLIC Bulletin मध्ये प्रकाशित झालेल्या लेखांचा आढावा.

१.४ संशोधनाची गृहीतके

संशोधनाची सुरवात करताना काही गृहीतके मांडणे संशोधनाच्या दिशेने महत्वाचे ठरते. संशोधक स्वतःजवळ असलेल्या ज्ञानाच्या आधारे संशोधन विषया संबंधी सामान्य अनुमान निश्चित करतो. या अनुमानाच्या आधारे संशोधनकर्त्याचे लक्ष आवश्यकतेवर केंद्रित केले जाते. त्यामुळे संशोधनाची दिशा निश्चित होते. या संभाव्य अनुमानाला गृहीतक असे म्हणतात. व्यक्ती परिस्थिती सापेक्ष कार्य करताना स्वतःच्या मनात अनेक विचार, कल्पना करत असते, अनुमान करत असते.

संशोधनामध्ये संशोधकाने विषयाची व्यापकता लक्षात घेता पुढील प्रमाणे गृहीतके मांडली आहेत.

- IASLIC Bulletin मध्ये प्रकाशित होणारे लेख ग्रंथालयातील नवीन प्रवाहावर आधारित आहेत.

१.५ संशोधनाची उद्दिष्टे

संशोधन कार्याच्या सुरवातीस करावयाच्या कार्याची सुस्पष्ट यादी म्हणजे उद्दिष्टे होय. या उद्दिष्टांच्या माहितीने संशोधन समस्येचे प्रत्यक्ष कार्य करण्यात रूपांतर होते. उद्दिष्टांच्या मदतीनेच पूर्वानुमान मांडता येते व त्याची चाचणी घेता येते. सदर संशोधनात या ग्रंथालय शास्त्र विषयासंबंधित नियतकालिकांच्या आशयाचे विश्लेषण करून संशोधनाची आवश्यकता दर्शविणारी खालील उद्दिष्टे मांडली आहेत.

१. IASLIC Bulletin या नियतकालिकाचे वर्षानुसार वितरण अभ्यासणे.
२. IASLIC Bulletin या नियतकालिकात लेखकांनी दिलेले योगदान अभ्यासणे.
३. IASLIC Bulletin या नियतकालिकात प्रकाशित होत असलेल्या लेखांची लांबी अभ्यासणे.
४. भौगोलिकदृष्ट्या लेखकांचा सहभाग अभ्यासणे.

५. ग्रंथालय व माहिती शास्त्राचे अभ्यासक व विद्यार्थी यांना उपयुक्त ठरतील असे नवीन प्रवाह व माहिती शोधणे.

१.६ संशोधनाची व्याप्ती आणि मर्यादा

सदर संशोधनाचा संबंध ग्रंथालय व माहितीशास्त्र या क्षेत्रात प्रकाशीत होणाऱ्या IASLIC Bulletin या नियतकालिकातील लेखाशी संबंधित आहे. सदर नियतकालिकातील लेखांचे आशय विश्लेषण करण्यात आले आहे. IASLIC Bulletin या नियतकालिकाच्या प्रकाशनास १९५६ साली सुरुवात झाली. तेव्हापासून हे नियतकालिक सातत्याने माहितीपूर्ण लेख प्रकाशित करत आहे. सदर संशोधनासाठी फक्त २०१० ते २०१६ हा कालावधी निश्चित केला आहे. या काळात प्रकाशित खंडांचा अभ्यास करण्यात आला आहे.

१.७ नमुना निवड

संशोधनासाठी निवडलेला विषय ग्रंथालय व माहितीशास्त्राशी संबंधित आहे . IASLIC Bulletin या नियतकालिकाच्या २०१० ते २०१६ या कालावधीत प्रकाशित झालेल्या सात खंडांमधील २७ अंकांच्या आशयाचा विश्लेषणात्मक अभ्यास केला आहे.

१.८ संशोधन पद्धती

संशोधन म्हणजे ज्ञानात नाविन्यता आणण्यासाठी व ज्ञान प्राप्त करण्यासाठी केलेले प्रयत्न होय. सत्याचा शोध संशोधनात घेतला जातो. अर्थ निर्वाचन करणे, प्रस्थापित तत्वांमध्ये सुधारणा करणे व प्रचलित तत्वांचे उपयोजन करणे ही संशोधनाची मुख्य उद्दिष्टे असतात.

सत्याचा शोध घेण्यासाठी एक संशोधन आराखडा तयार केला जातो. त्या समस्येच्या अनुषंगाने कोणत्या पद्धतीनुसार संशोधन करणार हे ठरवले जाते. त्यावरून वर्णनात्मक, ऐतिहासिक इ. पद्धतीने संशोधन केले जाते.

प्रस्तुत संशोधनात आशय विश्लेषणाचा अभ्यास केला आहे. सदर संशोधनात वर्णनात्मक पद्धतीचा वापर केला आहे. प्रत्येक लेखाचा सखोल अभ्यास करून त्याचे विश्लेषण करण्यात आले आहे.

१.९ माहिती संकलन तंत्रे

सदर संशोधनासाठी प्रामुख्याने निरीक्षण हे तंत्र वापरले आहे. IASLIC Bulletin या नियतकालिकाच्या अंकांचे अवलोकन करून आशय विश्लेषण करण्यात आले आहे.

१.१० संशोधनाची व्यावसायिक गरज व उपयुक्तता

आशय विश्लेषण करण्यासाठी एखादी वस्तू, भावना, प्रक्रिया, वैचारिक प्रवाह, लिखित साधने, चित्रे अशी कोणतीही व्यक्त किंवा अव्यक्त साधने वापरता येतात. याचा उपयोग एखादे कार्य करताना, संशोधनासाठी निर्णय घेण्यासाठी होत असतो.

ग्रंथालय व माहिती केंद्रात आशय विश्लेषणाचा उपयोग माहिती इच्छुकांना अधिक प्रभावीपणे सेवा देण्यासाठी होत असतो. त्याच्या आधारे प्रचलित जागरूकता सेवा (CAS), निवडक माहितीचे प्रसारण (SDI) अशा सेवा उपयोजकांना देता येतात. सारांश स्वरूपातील माहितीच्या सहाय्याने कोणते साधन उपयुक्त ठरेल ते ठरवता येते. याचा वापर ग्रंथालय क्षेत्रात चांगल्या प्रकारे होत असतो. ग्रंथालयात माहितीच्या शोधात अनेक लोक येतात. ग्रंथालयात मोठ्या प्रमाणात साहित्य असते. जेव्हा आशय विश्लेषण केलेले असते तेव्हा मोठ्या माहितीतून सारांश स्वरूपातील माहिती मिळते त्यामुळे उपयोगाची गरज अचूकपणे भागवणे शक्य झाले आहे.

सदर संशोधनात IASLIC Bulletin या ग्रंथालय क्षेत्रातील पियर रिव्ह्यूड नियतकालिकाच्या आशय विश्लेषणाचा अभ्यास ग्रंथपालन व्यवसायाच्या दृष्टीने महत्वपूर्ण आहे.

१.११ सारांश

सदर प्रकरणात संशोधनाची प्रस्तावना, संशोधनाचा आराखडा तसेच संशोधनाचा विषय, संशोधनाचा हेतू, संशोधनाची गृहीतके, संशोधनाची उद्दिष्टे, संशोधन पद्धती, माहिती संकलन तंत्र, संशोधनाची व्यावसायिक गरज या विषयीचे स्पष्टीकरण सदर प्रकरणात केले आहे.

संदर्भ :

1. Ahuja, R. (2011). *Research Methods*. Jaipur: Rawat Publications.
2. Patil, Namita P., & Lihitkar, Shalini R. (2013). Content Analysis of Library Herald 2008-2011.
3. Riahnia, N. (2009). A 2003 - 2007 Citation Analysis of Library Herald. *Library Herald*, 47(1).
4. Singh, K. P., & Bedi. (2014). Library Herald : A Bibliometric Study (2013-2012). *Library Herald*, 52(1), 19–27p.
5. Tigga, U. P., Lihitkar, Shalini R., & Rajyalakshmi, D. (2005). Content Analysis of DESIDOC Bulletin of Information Technology (1997-2002). *DESIDOC Bulletin of Information Technology*, 25(4), 5–11p.
6. White, M. D., & Marsh, E. E. (2006). Content Analysis: A Flexible Methodology. *Library Trends*, 55(1), 23–45p.
7. आगलावे प्रदीप. (n.d.). संशोधन पद्धतीशास्त्र व तंत्रे. पुणे.
8. कुंभार राजेंद्र. (२०१३). ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र संशोधन (प्रथमावृत्ती). पुणे: युनिव्हर्सल प्रकाशन.
9. चव्हाण, निवृत्ती ज. (2013). ग्रंथालयशास्त्राच्या ज्ञानगंगोत्री या त्रैमासिकातून प्रकाशित झालेल्या साहित्याच्या आशय विश्लेषणाचा अभ्यास (शोधाप्रबंधिका). टिळक महाराष्ट्र

विद्यापीठ, पुणे.

१०. येलंगे, आरती बा. (२०१६). लायब्ररी हेराल्ड या नियतकालिकामध्ये प्रकाशित झालेल्या लेखांचे आशय विश्लेषण(२००७-२०१४). टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे.

प्रकरण १ संशोधनाचे प्रास्ताविक

क्र.	शीर्षक	पृष्ठ क्र.
१.१	प्रस्तावना	२ -३
१.२	संशोधन विषय	३
१.३	संशोधन निवडीचा हेतू	४
१.४	संशोधनाची गृहीतके	४
१.५	संशोधनाची उद्दिष्टे	५
१.६	संशोधनाची व्याप्ती व मर्यादा	५-६
१.७	संशोधनासाठी नमुना निवड	६
१.८	संशोधन पद्धती	६-७
१.९	माहिती संकलन तंत्रे	७
१.१०	संशोधनाची व्यावसायिक गरज व उपयुक्तता	७-८
१.११	सारांश	८
	संदर्भ सूची	८-९

१.१ प्रस्तावना

सध्याचे युग हे माहिती आणि तंत्रज्ञानाचे युग आहे व माहितीला मूल्य आहे. आपल्या जवळची माहिती मागणी प्रमाणे इतर व्यक्तींना विकत देऊ शकतो.

नवीन तंत्रज्ञान, नवे लिखाण, वैद्यकीय शोध यांचे माहिती मध्ये रूपांतर होत असते. इतर प्राणीमात्रात मानव वेगळा आहे. ज्यावेळी त्याचे अनुभव क्षेत्र विस्तारले तेव्हा स्वतःजवळचे ज्ञान साठवून ठेवण्यासाठी तो दगडावर चिन्हे, चित्रे यांचा वापर करून ते ज्ञान संग्रहित करू लागला.

पुढे लेखन कलेच्या शोधामुळे ज्ञान लिखित स्वरूपात साठवता येऊ लागले. ग्रंथ, नियतकालिके मानव मोठ्या प्रमाणात वापरू लागला. अंकीय स्वरूपाच्या प्रकाशन वाढीमुळे एक नवीन माध्यम विकसित होत आहे. अंकीय स्वरूपात मोठ्या प्रमाणात ज्ञान उपलब्ध आहे.

छापील स्वरूपाबरोबरच आज पुस्तके, नियतकालिके, प्रबंध अंकीय स्वरूपात उपलब्ध होत आहेत. ग्रंथपालन क्षेत्रात होत असलेले संशोधन प्रामुख्याने वाचनसाहित्याचे बाह्यस्वरूप, वाचन साहित्यातील आशय, वाचन साहित्य तयार करण्यास वापरलेले साहित्य, ग्रंथबांधणी, आकार या घटकावर आधारित आहे.

वाचन साहित्याचे संशोधन करताना आशयानुसार, त्याच्या अद्ययावतेनुसार, विषयानुसार, लेखक योगदानानुसार ग्रंथालय संशोधक संशोधन करत आहेत.

ग्रंथालयातील संग्रह सतत वाढत असतो. मोठ्या प्रमाणात निर्माण होणारया ई-साहित्याचा डेटाबेस, ई-नियतकालिके, ई-ग्रंथ संग्रह यातून माहितीचा शोध घेणे फार त्रासदायक असते. अशा वेळी या साहित्याचे आशय विश्लेषण केल्यास माहिती अचूकपणे उपलब्ध करणे शक्य होते. अशी माहिती अचूकपणे सापडल्याने उपयोजकांचा वेळ वाचेल व ग्रंथालय कर्मचारी वर्गाचा देखील वेळ वाचू शकतो.

नियतकालिके सातत्याने नवीन माहिती आणत असतात. नियतकालिकातील लेखांचे आशय विश्लेषण करून सारांश स्वरूपात योग्य माहिती वाचकांना उपलब्ध करून दिली तर संशोधकांना त्यांच्या संशोधन कार्यात उपयुक्त ठरू शकेल.

१.२ संशोधनाचा विषय

नियतकालिकांमध्ये ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्रावर प्रसिद्ध होणा-या विविध लेखांची व विषयांची माहिती मिळते. तसेच ग्रंथालय व माहितीक्षेत्राशी हे नियतकालिक निगडीत असल्याने या क्षेत्रातील विद्यार्थी, संशोधक, अभ्यासक यांना हे उपयुक्त आहे.

IASLIC Bulletin या ग्रंथालय व माहिती शास्त्रामधील नियतकालिकाचे आशय विश्लेषण हा विषय संशोधनासाठी निवडला आहे. या नियतकालिकाच्या आशय विश्लेषणातून संशोधन लेखांचे नवीन प्रवाह दिसून येतात. सदर संशोधनाचा कालखंड (२०१० ते २०१६) आहे.

१.३ संशोधन विषयाच्या निवडीचा हेतू

IASLIC Bulletin हे इंडियन असोसिएशन ऑफ स्पेशल लायब्ररी अँड इन्फॉर्मेशन सेंटर्स, कलकत्ता या संस्थेकडून प्रकाशित केले जाते. १९५६ साला पासून हे नियतकालिक प्रकाशित होत आहे. सदर विषय संशोधनासाठी निवडताना पुढील प्रमाणे हेतू समोर ठेवले होते.

१. IASLIC Bulletin नियतकालिकातील लेखांचे विषय.
२. IASLIC Bulletin मधील लेखांचे नवे प्रवाह.
३. IASLIC Bulletin मध्ये प्रकाशित झालेल्या लेखांचा आढावा.

१.४ संशोधनाची गृहीतके

संशोधनाची सुरवात करताना काही गृहीतके मांडणे संशोधनाच्या दिशेने महत्वाचे ठरते. संशोधक स्वतःजवळ असलेल्या ज्ञानाच्या आधारे संशोधन विषया संबंधी सामान्य अनुमान निश्चित करतो. या अनुमानाच्या आधारे संशोधनकर्त्याचे लक्ष आवश्यकतेवर केंद्रित केले जाते. त्यामुळे संशोधनाची दिशा निश्चित होते. या संभाव्य अनुमानाला गृहीतक असे म्हणतात. व्यक्ती परिस्थिती सापेक्ष कार्य करताना स्वतःच्या मनात अनेक विचार, कल्पना करत असते, अनुमान करत असते.

संशोधनामध्ये संशोधकाने विषयाची व्यापकता लक्षात घेता पुढील प्रमाणे गृहीतके मांडली आहेत.

- IASLIC Bulletin मध्ये प्रकाशित होणारे लेख ग्रंथालयातील नवीन प्रवाहावर आधारित आहेत.

१.५ संशोधनाची उद्दिष्टे

संशोधन कार्याच्या सुरवातीस करावयाच्या कार्याची सुस्पष्ट यादी म्हणजे उद्दिष्टे होय. या उद्दिष्टांच्या माहितीने संशोधन समस्येचे प्रत्यक्ष कार्य करण्यात रूपांतर होते. उद्दिष्टांच्या मदतीनेच पूर्वानुमान मांडता येते व त्याची चाचणी घेता येते. सदर संशोधनात या ग्रंथालय शास्त्र विषयासंबंधित नियतकालिकांच्या आशयाचे विश्लेषण करून संशोधनाची आवश्यकता दर्शविणारी खालील उद्दिष्टे मांडली आहेत.

१. IASLIC Bulletin या नियतकालिकाचे वर्षानुसार वितरण अभ्यासणे.
२. IASLIC Bulletin या नियतकालिकात लेखकांनी दिलेले योगदान अभ्यासणे.
३. IASLIC Bulletin या नियतकालिकात प्रकाशित होत असलेल्या लेखांची लांबी अभ्यासणे.
४. भौगोलिकदृष्ट्या लेखकांचा सहभाग अभ्यासणे.

५. ग्रंथालय व माहिती शास्त्राचे अभ्यासक व विद्यार्थी यांना उपयुक्त ठरतील असे नवीन प्रवाह व माहिती शोधणे.

१.६ संशोधनाची व्याप्ती आणि मर्यादा

सदर संशोधनाचा संबंध ग्रंथालय व माहितीशास्त्र या क्षेत्रात प्रकाशीत होणाऱ्या IASLIC Bulletin या नियतकालिकातील लेखाशी संबंधित आहे. सदर नियतकालिकातील लेखांचे आशय विश्लेषण करण्यात आले आहे. IASLIC Bulletin या नियतकालिकाच्या प्रकाशनास १९५६ साली सुरुवात झाली. तेव्हापासून हे नियतकालिक सातत्याने माहितीपूर्ण लेख प्रकाशित करत आहे. सदर संशोधनासाठी फक्त २०१० ते २०१६ हा कालावधी निश्चित केला आहे. या काळात प्रकाशित खंडांचा अभ्यास करण्यात आला आहे.

१.७ नमुना निवड

संशोधनासाठी निवडलेला विषय ग्रंथालय व माहितीशास्त्राशी संबंधित आहे . IASLIC Bulletin या नियतकालिकाच्या २०१० ते २०१६ या कालावधीत प्रकाशित झालेल्या सात खंडांमधील २७ अंकांच्या आशयाचा विश्लेषणात्मक अभ्यास केला आहे.

१.८ संशोधन पद्धती

संशोधन म्हणजे ज्ञानात नाविन्यता आणण्यासाठी व ज्ञान प्राप्त करण्यासाठी केलेले प्रयत्न होय. सत्याचा शोध संशोधनात घेतला जातो. अर्थ निर्वाचन करणे, प्रस्थापित तत्वांमध्ये सुधारणा करणे व प्रचलित तत्वांचे उपयोजन करणे ही संशोधनाची मुख्य उद्दिष्टे असतात.

सत्याचा शोध घेण्यासाठी एक संशोधन आराखडा तयार केला जातो. त्या समस्येच्या अनुषंगाने कोणत्या पद्धतीनुसार संशोधन करणार हे ठरवले जाते. त्यावरून वर्णनात्मक, ऐतिहासिक इ. पद्धतीने संशोधन केले जाते.

प्रस्तुत संशोधनात आशय विश्लेषणाचा अभ्यास केला आहे. सदर संशोधनात वर्णनात्मक पद्धतीचा वापर केला आहे. प्रत्येक लेखाचा सखोल अभ्यास करून त्याचे विश्लेषण करण्यात आले आहे.

१.९ माहिती संकलन तंत्रे

सदर संशोधनासाठी प्रामुख्याने निरीक्षण हे तंत्र वापरले आहे. IASLIC Bulletin या नियतकालिकाच्या अंकांचे अवलोकन करून आशय विश्लेषण करण्यात आले आहे.

१.१० संशोधनाची व्यावसायिक गरज व उपयुक्तता

आशय विश्लेषण करण्यासाठी एखादी वस्तू, भावना, प्रक्रिया, वैचारिक प्रवाह, लिखित साधने, चित्रे अशी कोणतीही व्यक्त किंवा अव्यक्त साधने वापरता येतात. याचा उपयोग एखादे कार्य करताना, संशोधनासाठी निर्णय घेण्यासाठी होत असतो.

ग्रंथालय व माहिती केंद्रात आशय विश्लेषणाचा उपयोग माहिती इच्छुकांना अधिक प्रभावीपणे सेवा देण्यासाठी होत असतो. त्याच्या आधारे प्रचलित जागरूकता सेवा (CAS), निवडक माहितीचे प्रसारण (SDI) अशा सेवा उपयोजकांना देता येतात. सारांश स्वरूपातील माहितीच्या सहाय्याने कोणते साधन उपयुक्त ठरेल ते ठरवता येते. याचा वापर ग्रंथालय क्षेत्रात चांगल्या प्रकारे होत असतो. ग्रंथालयात माहितीच्या शोधात अनेक लोक येतात. ग्रंथालयात मोठ्या प्रमाणात साहित्य असते. जेव्हा आशय विश्लेषण केलेले असते तेव्हा मोठ्या माहितीतून सारांश स्वरूपातील माहिती मिळते त्यामुळे उपयोगाची गरज अचूकपणे भागवणे शक्य झाले आहे.

सदर संशोधनात IASLIC Bulletin या ग्रंथालय क्षेत्रातील पियर रिव्ह्यूड नियतकालिकाच्या आशय विश्लेषणाचा अभ्यास ग्रंथपालन व्यवसायाच्या दृष्टीने महत्वपूर्ण आहे.

१.११ सारांश

सदर प्रकरणात संशोधनाची प्रस्तावना, संशोधनाचा आराखडा तसेच संशोधनाचा विषय, संशोधनाचा हेतू, संशोधनाची गृहीतके, संशोधनाची उद्दिष्टे, संशोधन पद्धती, माहिती संकलन तंत्र, संशोधनाची व्यावसायिक गरज या विषयीचे स्पष्टीकरण सदर प्रकरणात केले आहे.

संदर्भ :

1. Ahuja, R. (2011). *Research Methods*. Jaipur: Rawat Publications.
2. Patil, Namita P., & Lihitkar, Shalini R. (2013). Content Analysis of Library Herald 2008-2011.
3. Riahnia, N. (2009). A 2003 - 2007 Citation Analysis of Library Herald. *Library Herald*, 47(1).
4. Singh, K. P., & Bedi. (2014). Library Herald : A Bibliometric Study (2013-2012). *Library Herald*, 52(1), 19–27p.
5. Tigga, U. P., Lihitkar, Shalini R., & Rajyalakshmi, D. (2005). Content Analysis of DESIDOC Bulletin of Information Technology (1997-2002). *DESIDOC Bulletin of Information Technology*, 25(4), 5–11p.
6. White, M. D., & Marsh, E. E. (2006). Content Analysis: A Flexible Methodology. *Library Trends*, 55(1), 23–45p.
7. आगलावे प्रदीप. (n.d.). संशोधन पद्धतीशास्त्र व तंत्रे. पुणे.
8. कुंभार राजेंद्र. (२०१३). ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र संशोधन (प्रथमावृत्ती). पुणे: युनिव्हर्सल प्रकाशन.
9. चव्हाण, निवृत्ती ज. (2013). ग्रंथालयशास्त्राच्या ज्ञानगंगोत्री या त्रैमासिकातून प्रकाशित झालेल्या साहित्याच्या आशय विश्लेषणाचा अभ्यास (शोधाप्रबंधिका). टिळक महाराष्ट्र

विद्यापीठ, पुणे.

१०. येलंगे, आरती बा. (२०१६). लायब्ररी हेराल्ड या नियतकालिकामध्ये प्रकाशित झालेल्या लेखांचे आशय विश्लेषण(२००७-२०१४). टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे.

प्रकरण २ साहित्य शोध

क्र.	शीर्षक	पृष्ठ क्र.
२.१	प्रस्तावना	११
२.२	वाचनसाहित्य आढावा	११-२१
	सारांश	२१
	संदर्भ	२१-२६

२.१ प्रस्तावना

संशोधनास सुरवात करण्यापूर्वी आपले संशोधन यशस्वीरीत्या पूर्ण करण्यासाठी इतर साहित्याचा अभ्यास करणे देखील महत्वाचे आहे. आपण करत असलेल्या क्षेत्रात संशोधन झाले आहे का? हे तपासल्यामुळे आपण नेमके कोठे संशोधन करावयाचे आहे याला योग्य दिशा मिळते.

सदर संशोधन कार्यास प्रारंभ करण्या पूर्वी अभ्यासकाने संशोधनाचा पूर्व अभ्यास शोधण्याचा प्रयत्न केला आहे. संशोधकाने विविध ग्रंथ, संदर्भ ग्रंथ, नियतकालिके, इ-स्रोत, संशोधन प्रकल्प यांचा अभ्यास केला आहे. त्या विषयी पुढे संदर्भाचे स्पष्टीकरण दिले आहे

२.२ संदर्भ

- **Quartararo, L. (1978)** “Higher education coverage in Boston newspapers: A content Analysis” या मध्ये बोस्टन या मुख्य शहरातील वर्तमानपत्रामधील उच्च शिक्षणावरील लेखांचे आशय विश्लेषण केले. या लेखांमध्ये, खेळ, प्रमुख आकर्षणे, बातम्या, संपादकीय स्तंभ, बातम्यांचे वर्गीकरण, परीक्षणे, छायाचित्रे, या विषयाचा समावेश होता. या अभ्यासामधून हेच दिसून येते की, या दोन्ही वर्तमानपत्रामध्ये स्थानिक गोष्टी बदलच लिहले गेले आहे. सांख्यिकी वरून असे दिसते की दोन मान्यवर विद्यापीठांबद्दल जास्त लेखन केले आहे.

- **Bottle, R. & Efthimiadis, E. (1984).** “Library and information science literature: Authorship and यांच्या १९८३ च्या ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्रातील साहित्याच्या लेखक व विकासाचा मार्ग या वैशिष्ट्यांचा अभ्यास केला. त्यामध्ये एका लेखकाने लिहलेले लेख जास्त असतात. जास्तीत जास्त साहित्य हे उत्तर अमेरिका आणि पश्चिम युरोप यामधील होते. 'उरलीच (Ulrich)' या नियतकालिकाच्या यादी मधील नियतकालिके होती. या नियतकालिकांचे गेल्या १५० वर्षांचे अस्तित्व या मधून दिसून येत आहे.
- **Mcgrother, C. (1987)** “Business news coverage in national daily news papers: A content analysis” यांनी ब्रिटन मधील चार अग्रगण्य वर्तमानपत्रातील आशयविश्लेषणाचा अभ्यास केला आहे. दिल्ली टेलिग्राफ, द गार्डियन, द इंडिविडुअल आणि द टाइम्स या चार वर्तमानपत्रांचा त्यात समावेश होता. यामधील व्यापार, उद्योगसंस्था, बाजार, अर्थशास्त्र, वित्त शेअर्स किंमती, संख्यात्मक सारणी, व्यवस्थापन, औद्योगिक योजना, कायदा, औद्योगिक संबंध आणि जाहिरात या संदर्भात आशय विश्लेषण केलेले आहे.
- **Chon, K. and etc. (1989)** “Trends in hospitality management literature: A content analysis” १९६७ ते १९८६ मधील जी नियतकालिके प्रकाशित झाली त्याचे विश्लेषण केले यामध्ये आशयविश्लेषणाच्या तंत्राबद्दल पद्धतशीर माहिती दिली आहे. यामध्ये माहितीचे संकलन, संशोधनाचे विषय, लेखकांचे प्रकार या सारख्या मुद्यावर विश्लेषण केले आहे.
- **Baloglu, S. (1990)** यांनी १९९० मध्ये त्यांच्या लेखामध्ये ५ हॉस्पिटॅलिटी मॅनेजमेंट या १९९०-९६ अशा ७ वर्षांच्या नियतकालिकांमधील १०७३ लेखांचा अभ्यास केला आहे. अन्न सेवा उद्योगामध्ये मानवी सहाय्याची दिशा कोणती यासंबंधीत निष्कर्ष काढला आहे.

- **Crawford G. A. (1995)** यांनी The Research literature of Academic Librarianship: A Comparison of college & Research Libraries and Journal of Academic Libraries या शीर्षकाखाली महाविद्यालय व संशोधन ग्रंथालय या दोन संस्थात्मक ग्रंथालय क्षेत्रातील नियतकालिकांचे तुलनात्मक विश्लेषण केले आहे. या लेख प्रकाशनाचा प्रकार संख्येखीय आकडेवारी ,माहिती गोळा करण्याची पद्धती ,या अभ्यासातून C & RL या नियतकालिकाने तुलनात्मक रित्या जास्त लेख प्रकाशित केले आहेत.
- **Semetko, H. A. and Valkenbarg, P. M. (2000)** “Farming European politics: A content analysis of press and television news” यांनी २००० मध्ये या अभ्यासामध्ये वृत्तपत्रांमधील २६०१ घटना आणि दूरचित्रवाणीवरील १५२२ बातमीच्या घटनांचे विश्लेषण केले आहे. आर्थिक आणि मानवी संघर्ष यावर जास्त भर दिला आहे.
- **Omotayo, B. O. (2004)** “Content analysis of life psychologia, 1993-2002” यांनी मानसशास्त्र विषयावर आंतरराष्ट्रीय पातळीवर आफ्रिकेमधून प्रसिद्ध होणाऱ्या नियतकालिकांमधील लेखांचे आशय विश्लेषण केले आहे. एकूण २६ देशांमधील ३८२ लेखकांनी यामध्ये योगदान दिले आहे. मानसशास्त्र, शिक्षणशास्त्र, समाजशास्त्र, मानसिक आरोग्य अशा एकूण १४ विषयांचा लेखांमध्ये समावेश आहे.
- **Koufogiannakis D., Slator L. and Crumley E. (2004)** यांनी Library and Information Studies (LIS) या नियतकालिकाचे आशय विश्लेषण केले आहे. २००१ या साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथालय व माहिती शास्त्रातील नियतकालिकांचे आशय विश्लेषण व वरील संशोधकांनी तयार केलेले डोमेन तपासणे हा या संशोधनाचा हेतू होता.

- **Arora, J. (2008)** संस्थात्मक ग्रंथालयातील माहिती व संप्रेषण तंत्रज्ञान यावर या ठिकाणी संशोधन केलेले आहे. आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या ग्रंथालयातील वापरामुळे उपयोजकांना प्रभावी व अचूक सेवा देणे ग्रंथालयास शक्य झाले आहे. ग्रंथालयीन साहित्य अंकीय स्वरूपात रूपांतरित होत असल्यामुळे त्याला पुढील पिढीकडे संक्रमित करणे सोपे झाले आहे. संगणकीय तंत्रज्ञानाचा फायदा ग्रंथालयास कसा होईल यावर संशोधकाने भर दिला आहे.
- **Bharucha R. (2008)** यांनी **Current trends in Libraries in the Digital Era** या लेखामध्ये ग्रंथपालन क्षेत्रातील नवीन बदलांचा संशोधनात्मक अभ्यास केला आहे. अंकीय ग्रंथालयाच्या युगात ग्रंथालयात होणारे बदल अभ्यासणे हा या संशोधनाचा हेतू आहे.
- **G. Thamaraiselvi (2009)** **Vision and the changing Roles of the future Academic Library Professional in the E-learning Environment Challenges and Issues** या लेखात बदलत्या ग्रंथालय जगतात ग्रंथपालांना कराव्या लागत असलेल्या बदलांवर संशोधन केले आहे. अंकीय ग्रंथालये, माहितीची उपलब्धता असणारी संकेतस्थळे, माहिती साठे, **Digital Repositories** इत्यादींनी परिपूर्ण ग्रंथालय यावर त्यांनी सूचना केल्या आहेत.
- **Buboltz, W., Deemer E. and Hofimann R. (2010)** **content Analysis of the Journal of Counseling Psychology** या शीर्षकाखाली आशय विश्लेषण केले आहे. त्यासाठी त्या नियतकालिकाच्या ४३(सन १९९९) खंडांची निवड केली होती. यातून त्यांनी सर्वात जास्त लेखकांचा सहभाग, सर्वाधिक संस्थात्मक संलग्नता इत्यादी संशोधन केले आहे. या संशोधनातून सदर नियतकालिक आपल्या मूळ उद्देशाशी नेहमीच बांधील असल्याचे दिसून येते.

- **Mittal, R. (2010)** यांनी **Library and Information Science Research Trends in India** या शीर्षकाखाली अभ्यास केला होता. या अभ्यासासाठी जानेवारी १९९० ते जून २०१० या कालावधी मधील भारतीय लेखकांचे **Library and Information Science Abstract (LISA)database** मधील लेख अभ्यासले होते. संशोधनाचा काळ मुख्यत्वे ग्रंथालय सेवा, उपभोक्त्यांचा अभ्यास, विद्यापीठ ग्रंथालय, माहिती प्रतिप्राप्ती, उल्लेख निर्देश, डिजिटल लायब्ररी इत्यादींवर दिसून येतो.
- **Sachs, D., Edward, E. and Kothken, L. (2011)** या संशोधकांनी **Striking a Balance: Effective use of facebook in an Academic Library** या शीर्षकाखाली प्रकाशित केलेल्या लेखात फेसबुक या सोशल नेटवर्किंग संकेत स्थळावरील संलग्न १३० उपयोक्त्यांचा अभ्यास केला आहे. हा अभ्यास वेस्टर्न विद्यापीठातील १३६ उपयोक्त्यांचा मिळून केलेला आहे. विद्यापीठाने फेसबुक चा उपयोग विपणन, संदर्भ सेवेसाठी व एक माहिती देणारे साधन म्हणून केला आहे. या अभ्यासातून अधिकांश उपयोजक ग्रंथालयांच्या फेसबुक वरील अस्तित्वाने समाधानी आहेत असे दिसून येते. अंकीय ग्रंथालयाच्या युगात ग्रंथालयात होणारे बदल अभ्यासणे हा या संशोधनाचा हेतू आहे.
- **Hussain, A. and Fatima, N. (2011)** यांनी IFLA Journal च्या bibliometrics analysis चा अभ्यास केला आहे. त्या मध्ये authorship pattern, distribution of contributors, subject distribution इ. चा अभ्यास केला आहे. ग्रंथालय व माहितीशास्त्रातील authorship चा सखोल अभ्यास या लेखामध्ये आढळून येतो.
- **Ahuja, R. (2011).** सदर ग्रंथात संशोधन व संशोधनाच्या विविध पद्धतींविषयी माहिती आहे. त्यामध्ये आशय विश्लेषण या पद्धतीची सविस्तर माहिती दिली आहे.

- **Thauskodi S. (2011)** याने लायब्ररी हेराल्ड या नियतकालिकाचे विषयी बिब्लिओमेट्रीक ॲनालीसीस या शीर्षकाखाली आशय विश्लेषण केले आहे. या अभ्यासातून संशोधकाने या नियतकालिकांची बलस्थाने व कमकुवत बाजू तपासल्या आहेत. या अभ्यासात सर्वाधिक लेखकांमध्ये योगदान भारतीय लेखकांचे आहे.
- **Patel, U. (2012)** यांनी **Academic Libraries and library Professionals in the Electronic Teaching Learning Era** तंत्रज्ञानाने ग्रंथालय क्षेत्रात आमूलाग्र बदल घडवून आणले आहेत. संगणक आज ग्रंथालयाचा अविभाज्य भाग बनला आहे. ग्रंथपालांना या घडामोडीमुळे आमूलाग्र बदलांना सामोरे जावे लागते आहे. ग्रंथालयांना कामकाजासाठी आवश्यक आज्ञावली च्या निर्माण क्षेत्रात आज ग्रंथपाल महत्वाची भूमिका निभावताना दिसतात यावर संशोधकांनी संशोधन केले आहे.
- **कुंभार राजेंद्र. (२०१३).** ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र संशोधन (प्रथमावृत्ती). पुणे: युनिव्हर्सल प्रकाशन.
ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्रातील संशोधन याविषयी माहिती या ग्रंथात दिली गेली आहे. यामध्ये आशय विश्लेषणअसे एक प्रकरण या ग्रंथात आहे. या प्रकरणात आशय विश्लेषणपद्धतीचे सविस्तर वर्णन केले आहे. आशय विश्लेषणाचा इतिहास, आशय विश्लेषणकसे करायचे?, आशय विश्लेषणाच्या पायऱ्या यांविषयी माहिती दिली आहे.
- **Swain D. K. (2013) Journal Bibliometric Analysis: A case study on** २०१२ या वर्षामधील अंकांचे आशय विश्लेषण केलेले आहे. तसेच या नियतकालिकांचा संशोधन प्रक्रियेतील सहभाग अभ्यासला आहे.
- **Gudogagi S. C. (2014);** kauh Bibliometric Analysis of Indian Journal of marketing During 2005-2012 या शीर्षकाखाली Indian Journal of Marketing या

नियतकालिकाचे २००५-२०१२ या कालावधीतील अंकांचे बिब्लिओमेट्रीक विश्लेषण केले आहे. या विश्लेषणात वाढीचे (Growth) आकृतीबंध, Authorship patterns, लेखक योगदान, उल्लेख निर्देशाप्रमाणे संशोधन लेखांचे वर्गीकरण इत्यादींवर संशोधन केले आहे. या नियतकालिकात भारतीय लेखकांचे योगदान सर्वात जास्त असल्याचे निष्पन्न झाले आहे.

- **Singh, K. P. and Bebi (2014)** यांनी " Library Herald: bibliometric study 2003-2012 या मध्ये bibliometric parameters, authorship pattern, gender-wise study, geographical distribution इ. यांचा सखोल अभ्यास केला आहे.
- **Majhi S., Maharana B., and Nayak S. (2014)** यांनी Academic, Public and Special Libraries on Facebook: A content analysis या शीर्षकाखाली प्रकाशित संशोधन लेखात फेसबुक या सोशल नेटवर्किंग साईटवर अस्तित्वात असलेल्या विशेष ग्रंथालयाचा संशोधनात्मक अभ्यास केला आहे. यात त्यांना वैयक्तिक माहितीस ग्रंथालयाकडून जास्त प्रमाणात महत्त्व दिल्याचे आढळले आहे. त्याचप्रमाणे सार्वजनिक ग्रंथालयांनी यात आघाडी घेतलेली दिसून येते.
- **Paul, Gayatri and Deoghuria S. (2014)** या संशोधकांकडून झालेल्या संशोधनात Indian Journal of Physics: A Scientometric Analysis या शीर्षकाखाली अभ्यास करण्यात आलेला होता. या संशोधनातून या नियतकालिकास वैज्ञानिक संशोधनात स्थान असलेले दिसून आले आहे. भारतीय नियतकालिकांमध्ये या नियतकालिकांची परिणामकारकता १.७८५ एवढी दिसून आलेली आहे. या नियतकालिकाच्या यशास कारणीभूत ठरलेल्या घटकांचा बिब्लिओमेट्रीक अभ्यास या संशोधनात केलेला आहे.
- **Biradar N. and Tadasad P.G. (2015):** Scientometric Analysis of Indian Journal of Marketing during 2005-2014 या संशोधन अभ्यासात Indian Journal

of Marketing या नियतकालिकाच्या २००५-२०१४ या वर्षामधील लेखांचा अभ्यास केला आहे. या विश्लेषणात संशोधकांनी वाढीचा अभ्यास, लेखक योगदान अभ्यास, उल्लेख निर्देशानुसार लेखांचे विभाजन यानुसार संशोधनात्मक अभ्यास केला आहे. या संशोधनामध्ये विदेशी लेखकांच्या तुलनेत भारतीय लेखकांचे योगदान जास्त दिसून येते.

- **Kaur G. (2015)** यांनी **The Future and Changing Roles of Academic Libraries in the Digital Age** या लेखात ग्रंथालयातील तांत्रिक बदल, त्याचे अंकीय स्वरूप, ऑनलाईन उपलब्धता यावर वेळकाळाचे न पडणारे बंधन, सेवांना आलेला वेग व माहितीची अचूकता इत्यादींवर संशोधन केले आहे. ई. लर्निंगचा ग्रंथालयावर पडलेला प्रभाव, संगणक जाळे, इंटरनेट याच्या सानिध्यात ग्रंथालयाचा विकास यावर भर दिला आहे
- **Muthu, M., Ramesh B. P. and Bhaskaran C (2015)** यांनी **Rethinking of Innovative LIS Services for Librarians in Digital era** या संशोधन लेखामध्ये संशोधकांनी आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या ग्रंथालय क्षेत्रांतील प्रवेशामुळे ग्रंथालय सेवेमध्ये झालेले व आवश्यक असलेले बदल यावर संशोधन केले आहे. या मुळे ग्रंथालयात काम करत असलेल्या सेवकांना नवीन दृष्टिकोन आत्मसात करण्याची गरज प्रतिपादन केली आहे. आधुनिक ग्रंथालयाच्या उपभोक्त्यांना योग्य वेळी योग्य माहिती कमी वेळात मिळण्यासाठी ग्रंथालय कर्मचाऱ्यांनी सज्ज राहणे आवश्यक आहे
- **Rubinandhini, A. and Gomathi, P. (2015)**; **kauh Authorship Pattern on Analysis of Library and Information studies output during 2005-2014-a Bibliometric Study** या शीर्षकाखाली आशय विश्लेषणात्मक अभ्यास केला आहे. यात लेखक योगदान, उल्लेख निर्देश, लेखांची लांबी, भौगोलिक दृष्ट्या लेखक योगदान इत्यादींवर अभ्यास केला आहे.

- **Bapte, V. (2016)** यांनी ज्ञानगंगोत्री या नियतकालिकात DESIDOC Journal of Library and Information Technology (सन २०१०-२०१५) मध्ये प्रसिद्ध झालेल्या लेखांचे आशय विश्लेषण केले आहे. आशय विश्लेषण करताना शोधनिबंधांचे संख्यात्मक मूल्य, स्वतंत्र किंवा मिळून योगदान करण्याची पद्धती, सरासरी पृष्ठ संख्या इ. निर्णयात्मक घटक म्हणून समाविष्ट केले आहेत.
- **Gogoi M. and Barooah P. K. (2016)** Bibliometric Analysis of Indian Journal of Chemistry, Section B to study the usage pattern of Information in the field of Material Science. सदर संशोधनामध्ये लेखनाच्या शेवटी दिलेल्या संदर्भाचा अभ्यास केला आहे. सदर संशोधनप्रक्रियेदरम्यान अधिक प्रमाणात वापरात आलेले साहित्य अभ्यासले आहे. संशोधनानुसार एकत्रित संशोधनाचा प्रयत्न दिसून आलेला आहे. अधिक प्रमाणातील संदर्भ नियतकालिकांमधील लेखांचे दिसून आले. पुस्तके, प्रबंध, कॉन्फरन्स प्रोसिडिंग्स हे संदर्भसाहित्य कमी प्रमाणात उपयोगात आणले आहे.

सारांश

प्रस्तुत वाचनसाहित्य आढाव्यामध्ये एकूण ३१ संदर्भांचा अभ्यास केला आहे. नियतकालिकातील लेख, ग्रंथ इ. चा आढावा घेतला आहे. प्रस्तुत संशोधन हे या सर्व आढाव्याशी पडताळणी केली असता वेगळे आहे अशी खात्री झाली आहे. आणि विषयाचा वेगळेपणा निष्कर्षातून स्पष्ट होतो.

संबंधीत विषयावरती आणखी इतर लेख आणि माहिती उपलब्ध आहे. परंतु प्रस्तुत शोध प्रबंधिकेसाठी वरील मर्यादित लेखांचा परामर्श घेतला आहे.

संदर्भ

1. Ahuja, R. (2011). *Research Methods*. Jaipur: Rawat Publications.

2. Arora, Jagdish (2008): Library 2.0 – Innovative Technology for Building Libraries of ALIBNET Seminar proceedings. ISBN: 81-88174-10-6. Available at [http://www.alibnet.org/public /bookofpaper/ 6.pdf](http://www.alibnet.org/public/bookofpaper/6.pdf). Viewed on 10/03/2017.
3. Baloglu, S. (1999). A Content Analysis of Subject Areas and Research Methods Used in Five Hospitality Management Journals. Journal of Hospitality & Tourism Research, 23(1), 53-70. <http://dx.doi.org/10.1177/109634809902300105>
4. Bapte, Vishal (2016): DESIDOC Journal of Library and Information Technology (DJLIT): A Bibliometric Analysis of Cited References. Available at <http://publications.drdo.gov.in/ojs/index.php/djlit/article/view/10712>. Viewed on 12/02/2016.
5. Bharucha, Rhoda (2008): Current trends in Libraries in the Digital Era. Available at <http://www.alibnet.org/public/bookofpaper/6.pdf>. Viewed on 12/03/2016.
6. Biradar, Nirmala and Tadsad, P. G. (2015): Scientometric Analysis of Indian Journal of Marketing during 2005-2014. Available at <http://ir.inflibnet.ac.in:8080/ir/ViewerJS/#../bitstream/1944/1867/1/28.pdf>. Viewed on 08/02/2017.
7. Bottle, R. & Efthimiadis, E. (1984). Library and information science literature: authorship and growth patterns. Journal Of Information Science, 9(3), 107-116. <http://dx.doi.org/10.1177/016555158400900304>
8. Buboltz, W., Deemer, E and Hofimann (2010) Content Analysis of The Journal of Counseling Psychology. Available at [https://www.psychology.iastate.edu /fileadmin/user_upload/grad/buboltz_2010.pdf](https://www.psychology.iastate.edu/fileadmin/user_upload/grad/buboltz_2010.pdf). Viewed on 10/02/2017
9. Chon, K., Evans, M., & Sutherlin, D. (1989). Trends in Hospitality Management Literature: a Content Analysis. Journal Of Hospitality &

Tourism Research, 13(3), 483-491.
<http://dx.doi.org/10.1177/109634808901300350>

10. Crawford Gregory (1995) The Research literature of Academic Librarianship: A Comparison of college & Research Libraries and Journal of Academic Libraries. Available at <https://www.researchgate.net/publication/248810790>. Viewed on 10/02/2017
11. G. Thamaraiselvi (2009): Vision and the Changing Roles of the Future Academic Library Professional in the E-Learning Environment: Challenges and Issues. ICAL 2009 – VISION AND ROLES OF THE FUTURE ACADEMIC LIBRARIES Available at crl.du.ac.in/ical09/papers/index_files/ical-23_154_338_1_RV.pdf. Viewed on 10/03/2017.
12. Gogoi M., Manisha and Barooha, Pranab Kumar (2016): Bibliometric analysis of Indian Journal of Chemistry, Section B to study the usage pattern of Information in the field of Material Science. Available at: digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3519&context=libphilprac. Viewed on 10/02/2017.
13. Gudogagi Shashikant C. (2014) Bibliometric Analysis of Indian Journal of marketing during 2005-2012. Available at http://ijlis.org/img/2014_Vol_4_Issue_1/93-99.pdf. Viewed on 10/02/2017.
14. Hussain, Akhtar and Nishat, Fatima (2011): A Bibliometric analysis of the IFLA Journal during 2006-2010. Available at www.spoars.org/journal/sites/default/files/v1n1p9.pdf. Viewed on 10/02/2017.
15. Kaur, Gurjeet (2015): The Future and Changing Roles of Academic Libraries in the Digital Age. Indian Journal of Information Sources and

- Services. 5(1). Available at www.trp.org.in/wp-content/uploads/.../IJISS-Vol.5-No.1-Jan-Jun-2015-pp.29-33.pdf. Viewed on 10/02/2017.
- 16.Koufogiannakis, Denise, Linda Slater and Ellen Crumley (2004): A Content Analysis of Librarianship Research. *Journal of Information Science*, 30(3). Pp.227-239. Available at <http://jis.sagepub.com/content/30/3/227> . Viewed on 10/02/2017.
 - 17.Majhi, Sabitri, Maharana, Bulu and Nayak, Suchitra (2014): Academic, Public and Special libraries on Facebook: A content analysis. *Pearl: A journal of library and information science*. 8(3). Available at: <http://www.indianjournals.com/ijor.aspx?target=ijor:pjolis&volume=8&issue=3&article=009&type=pdf>. Viewed on 10/02/2017.
 - 18.McGrother, Carmel (1987): Business news coverage in national daily news papers: A content analysis. Available at <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/026638218700300405>. Viewed on 10/02/2016.
 - 19.Mittal, Rekha (2011): Library and Information Science research trends. *Annals of library and information science*. 58, pp319-325. Available at nopr.niscair.res.in/bitstream/123456789/13481/.../ALIS%2058%284%29%20319-32. Viewed on 12/04/2017.
 - 20.Muthu, M., Rameshbabu, P. and Baskaran, C. (2015): Rethinking of innovative LIS services for libraries in digital era. *Knowledge librarian*, 1(2), Available at: www.klibjlis.com/2.2.3.pdf. Viewed on 10/20/2017.
 - 21.Omotayo, B. (2004). A content analysis of Ife psychologia, 1993–2002. *The International Information & Library Review*, 36(2), 95-103. <http://dx.doi.org/10.1016/j.iilr.2003.10.006>
 - 22.Patel, Umesh A. (2012): Academic Libraries and Library Professionals in the Electronic Teaching-Learning Era. *International Journal of Information*

- Technology and Library Science. 1(1), pp. 1-7. Available at http://www.irphouse.com/ijitls/ijitlsv1n1_01.pdf. Viewed on 10/02/2017.
23. Paul, Gayatri and Deoghuria, Swapan Indian Journal of Physics: A Scientometric analysis. Pp. 209-216. Available at [arxiv.iacs.res.in:8080/.../Indian%20Journal%20of%20Physics %20A%20scientometric](http://arxiv.iacs.res.in:8080/.../Indian%20Journal%20of%20Physics%20A%20scientometric). Viewed on 10/02/2017.
24. Quartararo, L. (1978). Higher education coverage in Boston newspapers: A content analysis. *Research In Higher Education*, 9(2), 151-159. <http://dx.doi.org/10.1007/bf00977396>
25. Rubinandhini, A. and Gomathi, P. (2015): Authorship Pattern on Analysis of Library and Information studies output during 2005-2014-
26. Sachs, Dianna, Edward J. Eckel and Kathleen Langan (2011): Striking a Balance: Effective Use of Facebook in an Academic Library. Available at http://scholarworks.wmich.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1018&context=library_pubs. Viewed on 20/02/2017
27. Semetko, H. & Valkenburg, P. (2000). Framing European politics: a content analysis of press and television news. *J Communication*, 50(2), 93-109. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1460-2466.2000.tb02843.x>
28. Singh, K. P., & Bedi. (2014). *Library Herald : A Bibliometric Study (2013-2012)*. *Library Herald*, 52(1), 19–27p.
29. Swain, Dilip K. (2013): *Journal Bibliometric Analysis: A Case Study on Internet Research, Library Philosophy and Practice*. <http://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2386&context=libphilprac>. Viewed on 10/02/2017.
30. Thauskodi S. (2011) *Library Herald: A Bibliometric study*. Available at http://www.researchersworld.com/vol2/issue4/Paper_8.pdf. Viewed on 12/02/2017.

31. कुंभार, राजेंद्र युनिव्हर्सल :पुणे .(प्रथमावृत्ती) ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र संशोधन .(२०१३) .
.प्रकाशन

प्रकरण ३ आशय विश्लेषण

क्र.	शीर्षक	पृष्ठ क्र.
३.१	आशय विश्लेषण	२८-२९
३.२	आशय विश्लेषणाच्या व्याख्या	३०
३.३	आशय विश्लेषणाची वैशिष्ट्ये	३०-३१
३.४	आशय विश्लेषणाचे फायदे	३१-३३
३.५	आशय विश्लेषणाचे विभिन्न प्रकार	३३-३५
३.६	आशय विश्लेषणाच्या पायऱ्या	३५-३७
	सारांश	३७
	संदर्भ	३७-३८

३.१ आशय विश्लेषण

एका घटकांकडून दुसऱ्या माहितीची गरज असलेल्या घटकाकडे माहितीचे संक्रमण होते किंवा वहन होते. ही माहिती पोहोचण्यासाठी ज्याचा आधार घेतला जातो ते माध्यम असते. आशय विश्लेषणामध्ये या माध्यमाला संहिता Test असे संबोधित करतात. ही संहिता नियतकालिके, वर्तमानपत्रे, कविता, जाहिरात, कादंबरी, लेख, पत्र अशा अनेक साधनामध्ये लिखित स्वरूपात उपलब्ध असते. दृक्श्राव्य स्वरूपात ती सिनेमा, तबकड्या या साधनात ऐकता व पाहता येणाऱ्या माध्यमात उपलब्ध असते.

आशय विश्लेषण ही आधुनिक संशोधनात वापरली जाणारी पद्धती आहे. विसाव्या शतकात सुरुवातीस संशोधकांनी या पद्धतीचा वापर सुरु केलेला दिसून येतो. कोलंबिया विद्यापीठात पत्रकारितेच्या विद्यार्थ्यांनी १९२० ते १९२९ च्या दशकात या पद्धतीने वर्तमानपत्रात कोणत्या विषयांना किती प्रमाणात स्थान मिळते हे जाणण्याचा प्रयत्न केला आहे. तसेच वर्तमानपत्रावर आधारित संशोधन मेलकोम विलि यांनी केले आहे. १९३० मध्ये जे. एच. बुडवेल यांनी या विश्लेषणाद्वारे अमेरिकन वृत्तपत्र पाश्चिमात्य बातम्या किती प्रमाणात छापतात याचा अभ्यास केला. १९३० ते १९३९ या दशकांत हे संशोधन सामाजिक व सांस्कृतिक क्षेत्रात मोठ्या प्रमाणात केले जाऊ लागले.

आशय विश्लेषणाच्या दृष्टीने प्रलेखांचे सर्वसाधारण वर्गीकरण पुढील प्रमाणे सांगता येते. वैयक्तिक प्रलेख, एखाद्या व्यक्तीचा पत्रव्यवहार, आत्मचरित्र, प्रवास वर्णन इ. कार्यालयीन दस्तऐवज, जमिनीचे दस्तऐवज, जमाखर्चाचे हिशेब, नोंदवह्या, बहुसंज्ञापन माध्यमे पुस्तके, वर्तमानपत्रे, नियतकालिके, चित्रपट, गाणी, नाटक इ. एखादा प्रलेख जेव्हा विचारात घेतला जातो, तेव्हा त्यातून व्यक्त होणारी माहिती किंवा विचार हा त्या प्रलेखाचा आशय असतो. प्रलेख स्वरूपात असलेले चित्र, शब्द, विचार, कल्पना यांचे एका घटकांकडून दुसऱ्या घटकाकडे संक्रमण होत असते. त्यावेळी त्यातील आशय संक्रमित होतो. अशा प्रलेखातील आशयाचा चिकित्सक पद्धती वापरून केलेला अभ्यास म्हणजे आशय विश्लेषण होय. असा अभ्यास करताना तो चिकित्सकपणे केला जातो. तो करताना

आशयामध्ये वापरलेल्या चिन्हांची वारंवारिता, त्या लेखामध्ये अपेक्षित असलेला शब्दांचा अर्थ, करण्यात आलेली विशिष्ट रचना या गोष्टींचा देखील विचार केला जातो. प्रलेख किंवा साधन यातून विशिष्ट असा संदेश मिळत असतो, आशय विश्लेषणात त्याचेच स्पष्टीकरण केले जाते. आशय विश्लेषण करताना त्याच्या लेखकाची भूमिका लक्षात घेऊन ती भूमिका त्या प्रलेखाचा उपयोग करणाऱ्या पर्यंत पोहोचवली जाते. परंतु लेखकाला जे सांगायचे आहे ते आशय विश्लेषकाला समजेल असे नाही, त्यामुळे ते स्पष्ट होईलच असे नाही.

ग्रंथालय व माहिती शास्त्रातील सर्व विषयांची माहिती वाचकांना उपलब्ध करून दिली जाते. परिणामी कोणत्याही विषयाला वाहिलेल्या नियतकालिकांचे जसे वाङ्मय, शिक्षणशास्त्र, कायदा, इतिहास, भूगोल इत्यादी अनेक विषयाला वाहिलेली नियतकालिके, माहितीचे स्रोत असलेले ब्लॉग्स, संकेतस्थळे, वृत्तपत्रे, प्रवास वर्णने, दैनंदिनी, पोर्टल्स इ. नियतकालिके, पत्रव्यवहार इत्यादी अनेक प्रलेखस्वरूपात येणाऱ्या साहित्याचे आशय विश्लेषण ग्रंथालय व माहितीशास्त्रात केले जाते.

३.२ संशोधकांनी आशय विश्लेषणाच्या दिलेल्या व्याख्या

kripend Ford, (२००४) यांच्या मतानुसार आशय विश्लेषण ही प्रलेखातील आशयाच्या विश्लेषणाच्या आधारे पुनरावृत्ती योग्य आणि वैध निष्कर्ष काढण्याची संशोधन पद्धती आहे.

Weber, (१९९०) यांच्या मतानुसार आशय विश्लेषण हे वाचन साहित्याच्या आधारे वैध निष्कर्ष काढण्याची प्रक्रिया आहे. वैध निष्कर्ष म्हणजे विश्वासाह, अचूक व तर्कशुद्ध निष्कर्ष होय.

Kaplan, यांच्या मते, "आंतरवस्तू विश्लेषण पद्धती एक दिल्या गेलेल्या वार्तेच्या अर्थाची एक क्रमबद्ध आणि गुणात्मक व्याख्या करण्याचा प्रयत्न करते".

वरील व्याख्यांचा अभ्यास करता असे स्पष्ट होते की आशय विश्लेषण हे संहितेतील प्रत्यक्ष आशयाचे वस्तुनिष्ठ संख्यात्मक विश्लेषणाचे तंत्र आहे. या तंत्राचे गुणात्मक तथ्यांचे सांख्यिकीय व वस्तुनिष्ठ तथ्यात रूपांतर केले जाते. त्याचप्रमाणे आशय व आंतरिक तथ्यांचे विश्लेषण केले जाते.

३.३ आशय विश्लेषणाची वैशिष्ट्ये

३.३.१ वस्तुनिष्ठता (ऑब्जेक्टिव्हिटी)

आशय विश्लेषण हे वस्तुनिष्ठ असते असे सांगितले जाते. एकाच लक्षाचे विविध विश्लेषण निष्कर्ष काढले तर सर्व विश्लेषण कर्त्यांचे निष्कर्ष सारखेच असतात.

३.३.२ क्रमबद्धता (Systematic)

आशय विश्लेषणातील क्रमबद्धता म्हणजे सर्व संबंधित सामग्री विश्लेषणाच्या श्रेणीनुसार एकत्रित करणे, ज्यामुळे पक्षपाताची शक्यता न राहता समस्येशी संबंधित तथ्यांनाच संकलित केले जाऊ शकते.

३.३.३ सामान्यता (Generality)

विषय सामग्रीच्या गुणवैशिष्ट्यापेक्षा माहिती प्राप्तकर्ता त्याच्याशी संबंधित नसेल तर विषयाची माहिती अथवा वर्णनात्मक माहिती यांची वैज्ञानिक उपयोगिता राहत नाही. त्यातून सामान्यीकरण मांडता येईल अशी सामान्य माहिती असावी.

३.३.४ गणनात्मक (Qualitative)

आशय विश्लेषणातील गणनात्मकता म्हणजे त्यात सामग्रीचे मापन केले जाऊ शकते. त्याचबरोबर कमी, अधिक, जास्त, बरीच जास्त, सदा, बहुदा अशा गणनात्मक सामग्री दाखवली जाऊ शकते.

३.४ आशय विश्लेषणाचे फायदे

कुंभार , रा. यांनी सांगितल्या प्रमाणे -

३.४.१ विचार जाणून घेता येतात.

कालमानाप्रमाणे विचारवंत, तज्ञ व्यक्ती विचार सोडून जातात, विविध ठिकाणी असणारे विषयाचे जाणकार प्रत्यक्ष अपरिचित असतात पण त्यांचे वाचन साहित्य प्रकाशित असते. अशा वाचनसाहित्याचे विश्लेषणामुळे ते विचार जाणून घेता येतात. म्हणजेच काळ व अंतर यांची मर्यादा आशय विश्लेषण पुसून टाकते.

३.४.२ विरोध नाही.

आशय विश्लेषण करताना संशोधक लेखकाच्या अपरोक्ष निरीक्षण करत असतो. तो प्रत्यक्ष मुलाखत किंवा प्रश्नावली च्या आधारे माहिती घेत नाही. त्यामुळे लेखकाची प्रतिक्रिया मिळत नाही व त्याच्याकडून विरोध होऊ शकत नाही.

३.४.३ दीर्घ व्याप्ती ठरवता येते.

प्रलेखावर आधारित आशय विश्लेषण करताना आपण कितीही वर्षांचा कालखंड घेऊन संशोधन करू शकतो. इतर संशोधन करताना छोट्या कालावधीत करावी लागतात. संरक्षण व प्रायोगिक संशोधन हे कमी कालावधीत करावे लागते.

३.४.४ स्वप्रेरित विचारांचा अभ्यास

लेखक लेख लिहिताना त्यांना सुचलेल्या उर्मीने लेख लिहितात. त्यामुळे तत्कालीन परिस्थितीची अचूक कल्पना येते. असे विचार विश्लेषणात अभ्यासता येतात.

३.४.५ स्वतः लेखकांकडून मान्यता ; कबुलीनामे (Confessions)

लेखकांच्या मृत्युनंतर उजेडात आलेल्या आत्मचरित्रातून जगाला ज्ञात नसलेली माहिती समोर येत असते. अशा माहितीचे आशय विश्लेषण केले असता ही माहिती मिळते.

३.४.६ संशोधनाचा खर्च कमी असतो.

आशय विश्लेषणानुसार संशोधन केले असता संशोधक सर्व माहिती एकाच ठिकाणी उपलब्ध आहे अशा ग्रंथालयांची निवड करतो. परिणामी त्याला माहिती शोधण्यासाठी फिरण्याची गरज नसते.

३.५ आशय विश्लेषणाचे विभिन्न प्रकार

३.५.१ चिन्ह गणना विश्लेषण

या प्रकारच्या विश्लेषणात एखाद्या समस्येची ओळख चिन्हांने निश्चित केली जाते. उदा. अखंड समाज घटक याच्या विविध समस्या यांचा अभ्यास करावयाचा असेल तर त्या समाजाबद्दल वृत्तपत्रात प्रसिद्ध होणाऱ्या बातम्या हे चिन्ह निश्चित करून विश्लेषणातून व वर्गीकरणातून निष्कर्ष काढले जातात.

३.५.२ भिन्न भाग विश्लेषण

आशय विश्लेषणाचा हा प्रकार विभिन्न भागाशी संबंधित असतो. वरील उदाहरणानुसार सामाजिक घटक विचारात घेता वर्तमानपत्रात सदर घटकांचे फोटो किंवा बातमी ठळकपणे प्रकाशित होते का ? त्यांच्या सामाजिक ,सांस्कृतिक बातम्या कोणत्या वृत्तपत्रात प्रकाशित होतात हे भिन्न भाग विश्लेषणात स्पष्ट होते.

३.५.३ चिन्हांचे एकपक्षीय वर्गीकरण

या प्रकारच्या विश्लेषणात ज्यावर संशोधन करावयाचे आहे त्या चिन्हांना किंवा सामग्रीला सकारात्मक आणि नकारात्मक अर्थाच्या आधारे वर्गीकृत केले जाते. उदा. एखाद्या समाज घटकांच्या सुधारणेसंदर्भात येणाऱ्या वृत्तपत्रातील बातम्यांना सकारात्मक व संदर्भातील बातम्यांना नकारात्मक

अर्थाने मानले जाते. या प्रकारच्या विश्लेषणाचा उपयोग चिन्हे किंवा प्रतिकांचे भाव जाणून घेण्यासाठी होतो.

३.५.४ विषय अथवा प्रसंग विश्लेषण

आशय विश्लेषणाच्या प्रकारात संशोधन करावयाच्या वस्तूचे प्रगट प्रसंगामध्ये वर्गीकरण केले जाते. या प्रकारामध्ये घटकांच्या विभिन्न श्रेणीच्या संयमी प्रभावाचा शोध लागतो. समाज घटकांचे उदाहरण घेतले तर अध्ययनात बातम्यांच्या प्रसंगाच्या आधारावर वर्गीकरण केले जाऊ शकते.

३.५.५ संरचनात्मक विश्लेषण

आशय विश्लेषणाच्या या प्रकारात प्रसाराचे विभिन्न विषय आणि प्रसंग यांचा परस्पर संबंध आहे. हे संबंध परस्पर पूरक, एकात्मिक किंवा बाधक असू शकतात.

३.५.६ प्रचार विश्लेषण

आशय विश्लेषणाच्या या प्रकारामध्ये एकापेक्षा अधिक वर्तमानपत्रांच्या विभिन्न प्रसंगांचे विश्लेषण केले जाते. जर समाजघटकाविषयी दोन किंवा जास्त वर्तमानपत्रातील बातम्या विषयी विश्लेषण केले तर ते प्रचार विश्लेषण म्हटले जाते.

३.५.७ मूल्यांकनात्मक अभिकथन विश्लेषण

या प्रकारच्या आशय विश्लेषणात संबंधांचे विश्लेषण केले जाते. उद्योजक व कामगार यांच्यातील एकमेकांशी असणाऱ्या व्यवहाराचा शब्दांच्या प्रयोगाने शोध घेऊन त्यांच्यातील निर्माण झालेला तणाव दूर केला जाऊ शकतो.

३.५.८ संदर्भातील विश्लेषण

या प्रकारात ज्ञात शब्दांच्या व संकल्पनांच्या विश्लेषणाच्या आधारावर भावविश्वातील मौखिक व्यवहारांचा पूर्वानुमान करण्यास उपयोग होतो, जसे युद्ध, बॉम्बस्फोट, गोलाबारूद, विस्फोट, बॉम्बधमाका इ. शब्दांच्या प्रयोगातून ज्ञान मौखिक व्यवहारासाठी अथवा त्या शब्दांच्या प्रतिक्रिया जाणून घेण्यासाठी शोध प्रक्रिया प्रस्थापित केली जाऊ शकते.

३.६ आशय विश्लेषणाच्या पायऱ्या

३.६.१ समस्या निश्चित करणे

वाचनसाहित्याच्या आशयाशी संबंधित संशोधन करावयाचे असेल तर आशय विश्लेषण ही संशोधन पद्धती उपयोगी ठरते. उदा. एखाद्या नियतकालिकात भौगोलिक स्थितीनुसार लेखकांचे योगदान, नियतकालिकातून व्यक्त होणारा विचार प्रवाह या सारखे विषय आशय विश्लेषणासाठी घेण्यात येतात.

३.६.२ पूर्वानुमान मांडणे :

संशोधनसमस्ये वरील पूर्व संशोधन व पूर्व सिद्धांत विचारात घेऊन संशोधक आशय विश्लेषणाच्या आधी पूर्वानुमान मांडत असतो. माहितीचे संकलन व विश्लेषण केल्यावर त्या माहितीची पूर्वानुमानाशी पडताळणी केली जाते.

३.६.३ विश्लेषणाचे एकक ठरवणे

या टप्प्यात माहिती शोधण्यासाठी कोणते साहित्य उपयोगात आणावयाचे हे ठरवले जाते. उदा. विशिष्ट समाज घटकांचा महाराष्ट्रातील ग्रंथपालनातील सहभागाचा अभ्यास करावयाचा आहे. त्यासाठी नियतकालिकाचा आधार घ्यायचा की वर्तमानपत्राचा किंवा ब्लॉगचा हे अगोदर ठरवले जाते.

३.६.४ नमुना निवड

आशय विश्लेषणाचे एकक ठरवल्यावर लक्ष्यसमूह निश्चित करून नमुना निवडला जातो. यासाठी नियतकालिक म्हणजे काय? लेख म्हणजे काय हे निश्चित करावे लागते. आशय विश्लेषणासाठी नमुना निवड करावी लागते. त्यानंतर संशोधनाची व्याप्ती व मर्यादा निश्चित होते.

३.६.५ प्रत्यक्ष माहितीचे विश्लेषण

प्रत्यक्ष आशय विश्लेषणात कोणत्या चलाची किंवा विषयाची, उपविषयाची माहिती जास्त मांडली आहे याचे निरीक्षण करणे, नियतकालिकांमध्ये प्रकाशित लेखामध्ये कोणता विषय विशेषत्वाने दिसून येतो, वारंवार दिसून येणारे चल, लेखकांच्या प्रकाशनाप्रमाणे विषयवार विश्लेषण केले जाते. नियतकालिकात कोणत्या विषयाची माहिती किती प्रमाणात प्रकाशित झाली? कोणत्या लेखकाचे लिखाण अधिक प्रमाणात आहे ? भौगोलिक क्षेत्राप्रमाणे लेखकांचे योगदान, ग्रंथपरीक्षण यांचे योगदान विचारात घेतले जाते.

३.६.६ अहवाल लेखन

वरील सर्व टप्पे पार पडल्यावर माहितीचे विश्लेषणाच्या आधारे अहवाल लेखन केले जाते व निष्कर्ष काढले जातात.

सारांश

आशय विश्लेषणम्हणजे काय?, आशय विश्लेषणाची वैशिष्ट्ये, संशोधकांनी आशय विश्लेषणाच्या दिलेल्या व्याख्या, आशय विश्लेषणाची वैशिष्ट्ये, आशय विश्लेषणाचे विभिन्न प्रकार, आशय विश्लेषणाचे फायदे, आशय विश्लेषणाच्या पायऱ्या, आशय विश्लेषणाचा इतिहास इ. विषयी विवेचन केले आहे. थोडक्यात आशय विश्लेषण या संकल्पने विषयीचा आढावा सदर प्रकरणात घेतला आहे.

संदर्भ

१. Patil, Namita P., & Lihitkar, Shalini R. (2013). Content Analysis of Library Herald 2008-2011. *Research Front*, 1(1), 55–62p.
२. आगलावे प्रदीप. (n.d.). संशोधन पद्धतीशास्त्र व तंत्रे. पुणे.
३. बापते विशाल, आणि गेडाम ज्योती. (२०१५ - २०१६). “डॅसिडॉक जर्नल ऑफ लायब्ररी अँड इन्फॉर्मेशन टेक्नॉलॉजी” या नियतकालिकाच्या सन २०१० ते २०१५ या कालावधीत प्रसिद्ध झालेल्या संशोधनपर लेखांचे आशय विश्लेषण. ज्ञानगंगोत्री, ३(४), १८पा.
४. भोसले तरुजा. (२००८). संशोधन पद्धती (प्रथम). सिंधुदुर्ग: श्री साई प्रकाशन.
५. चव्हाण निवृत्ती ज. (2013). ग्रंथालयशास्त्राच्या ज्ञानगंगोत्री या त्रैमासिकातून प्रकाशित झालेल्या साहित्याच्या आशयविश्लेषणाचा अभ्यास (शोधप्रबंधिका). टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे.
६. कऱ्हाडे बी. एम. (२००७). शास्त्रीय संशोधन पद्धती (दुसरी). नागपूर: पिंपळापुरे आणि कं. पब्लिशर्स.
७. कुंभार राजेंद्र. (२०१३). ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र संशोधन (प्रथमावृत्ती). पुणे: युनिव्हर्सल

प्रकाशन.

८. येलंगे, आरती बा. (२०१६). लायब्ररी हेराल्ड या नियतकालिकामध्ये प्रकाशित झालेल्या लेखांचे आशय विश्लेषण(२००७-२०१४). टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे.

प्रकरण ४ माहितीचे विश्लेषण आणि स्पष्टीकरण

क्र.	शीर्षक	पृष्ठ क्र.
४.१	IASLIC Bulletin या विषयी	४०
४.२	IASLIC Bulletin या नियतकालिकातील लेखांचे आशय विश्लेषण	४०
४.२.१	संशोधन लेखांची संख्यात्मक निर्मिती	४१
४.२.१.१	२०१० यावर्षी प्रकाशित लेखांचे आशय विश्लेषण	४२-५१
४.२.१.२	२०११ यावर्षी प्रकाशित लेखांचे आशय विश्लेषण	५२-५९
४.२.१.३	२०१२ यावर्षी प्रकाशित लेखांचे आशय विश्लेषण	६०-६८
४.२.१.४	२०१३ यावर्षी प्रकाशित लेखांचे आशय विश्लेषण	६९-७७
४.२.१.५	२०१४ यावर्षी प्रकाशित लेखांचे आशय विश्लेषण	७८-८६
४.२.१.६	२०१५ यावर्षी प्रकाशित लेखांचे आशय विश्लेषण	८७-९३
४.२.१.७	२०१६ यावर्षी प्रकाशित लेखांचे आशय विश्लेषण	९४-१००
४.२.२	शोधनिबंधांची लांबी	१०१
४.२.३	लेखक योगदान विश्लेषण	१०२
४.२.३.१	वर्षानुसार लेखक योगदान विश्लेषण	१०३
४.२.३.२	अग्रेसर लेखक	१०४
४.२.३.३	शिक्षकांनी लिहिलेले लेख	१०५
४.२.३.४	शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे लेख	१०६
४.२.४	राज्यांप्रमाणे लेखाकांची विभागणी	१०७-१०८
४.२.५	देशांप्रमाणे लेखांचे विश्लेषण	१०९
४.२.६	कीवर्ड प्रमाणे विश्लेषण	११०
४.२.६.१	संशोधन पद्धती	११०
४.२.६.२	ग्रंथालय शिक्षण	१११
४.२.६.३	ग्रंथालयाचा विकास	११२
४.२.६.४	ग्रंथालय व्यवसाय	११३
४.२.६.५	ग्रंथालय व्यवस्थापन	११४
४.२.६.६	माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञान	११५
४.२.६.७	उपयोग आणि उपयोजक अभ्यास	११६
४.२.७	मुख्य विषय	११७

४. १ IASLIC Bulletin

Indian Association of Special Libraries and Information centres ही संस्था IASLIC Bulletin हे नियतकालिक प्रकाशित करते.

ही एक विना नफा तत्वावर चालणारी संस्था आहे. या संस्थेची स्थापना १९५५ या साली झाली. या संस्थेकडून IASLIC Bulletin या नियतकालिकाच्या प्रकाशनास १९५६ या वर्षी सुरवात करण्यात आली. हे नियतकालिक कलकत्ता येथून इंग्रजी भाषेत प्रकाशित होते. हे नियतकालिक त्रैमासिक असून वर्षातून चार वेळा प्रकाशित होते. प्रत्येक वर्षीच्या मार्च, जून, सप्टेंबर आणि डिसेंबर या महिन्यात हे नियतकालिक प्रकाशित होत असते. सध्या या नियतकालिकाचे संपादकपद प्रा. पिजूशकांती पाणिग्राही या सांभाळत आहेत.

या नियतकालिकांचा आय.एस.एस.एन.नंबर ००१८ -८४४ -१ हा असून या संस्थेच्या संकेत स्थळावर दिलेल्या माहितीनुसार आजीवन सदस्यासाठी ४०००/-, सर्वसाधारण सदस्यासाठी वार्षिक ४००/-, संस्थात्मक सदस्यत्वासाठी वार्षिक २०००/- एवढी आहे. सदर नियतकालिक Library and information science abstract या ठिकाणी निर्देशित केले आहे. सदर नियतकालिकात ग्रंथालय क्षेत्रातील नवे तंत्रज्ञान, नवे प्रयोग, संशोधनपर लेखन, नवे प्रवाह यावर सातत्याने लिहिले जाते.

४.२ IASLIC Bulletin या नियतकालिकातील लेखांचे आशय विश्लेषण

IASLIC Bulletin या नियतकालिकाचे आशय विश्लेषण करण्यासाठी सन २०१० ते २०१६ या कालावधीमधील लेखांचे विश्लेषण प्रस्तुत प्रकरणात केले आहे.

४.२.१ संशोधन लेखांची संख्यात्मक निर्मिती

सारणी क्र. १. संशोधन लेखांची संख्यात्मक निर्मिती

अ.क्र	वर्ष	खंड क्र	एकूण अंक	लेखांची संख्या	टक्केवारी
-------	------	---------	----------	----------------	-----------

१	२०१०	५५	४	२८	१८.७९
२	२०११	५६	४	२३	१५.४४
३	२०१२	५७	४	२३	१५.४४
४	२०१३	५८	४	१८	१२.०८
५	२०१४	५९	४	२३	१५.४४
६	२०१५	६०	४	१८	१२.०८
७	२०१६	६१	४	१६	१०.७३
			२८	१४९	१०० %

निरीक्षण

IASLIC Bulletin या नियतकालिकात सन २०१० ते २०१६ या कालावधीत प्रकाशित झालेल्या संशोधन लेखांचे संख्यात्मक स्वरूप स्पष्ट केले आहे. सात वर्षांतील २८ अंकांमध्ये १५० लेख प्रकाशित झाले आहेत. या सात वर्षांमध्ये सर्वाधिक २८ (१८.७९%) लेख २०१० या साली प्रकाशित झाले आहेत. २०११, २०१२ व २०१४ या साली प्रत्येकी २३ (१५.४४%) लेख प्रकाशित झाले आहेत. २०१३ साली १८ (१२.०८%) तर २०१५ मध्ये १८ (१२.०८%) एवढे लेख प्रकाशित झाले आहेत. सर्वात कमी लेख २०१६ साली १६ (१०.७३%) प्रकाशित झाले आहेत. प्रत्येक वर्षी प्रत्येक खंडाच्या शेवटी प्रकाशित झालेल्या संशोधन लेखांचे सविस्तर वर्णन खालील प्रमाणे.

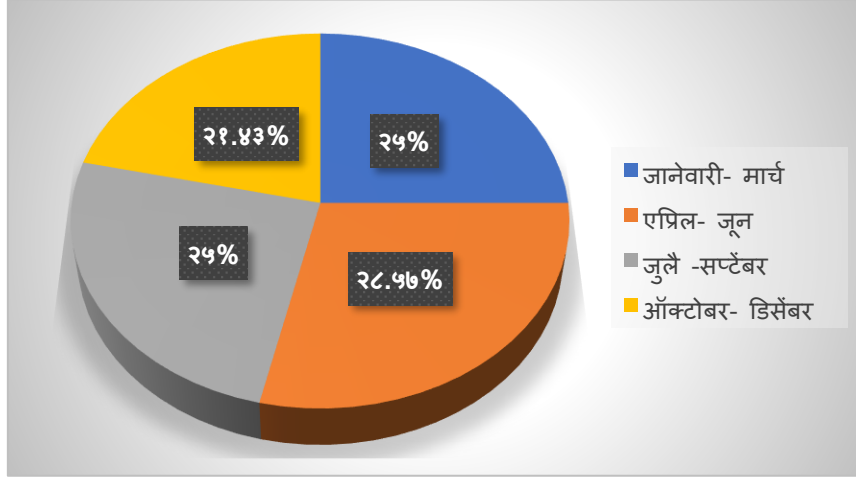
४.२.१.१ २०१० या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण

सारणी क्र. २. २०१० या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण

वर्ष	महिने	खंड क्र	अंक क्र.	लेखांची संख्या	टक्केवारी
२०१०	जानेवारी- मार्च	५५	१	७	२५.००
	एप्रिल- जून	५५	२	८	२८.५७
	जुलै -सप्टेंबर	५५	३	७	२५.००

	ऑक्टोबर- डिसेंबर	५५	४	६	२१.४३
			एकूण	२८	१०० %

आलेख क्र. १. २०१० या वर्षी प्रकाशित लेखांचे विश्लेषण

निरीक्षण

सन २०१० या वर्षी प्रकाशित झालेल्या चार अंकांमध्ये सर्वाधिक लेख एप्रिल-जून या अंकात ८ (२८.५७%) एवढे प्रकाशित झाले आहेत. त्याखालोखाल जानेवारी-मार्च या अंकात ७ (२५%) व जुलै - सप्टेंबर च्या अंकात ७ (२५%) एवढे लेख प्रकाशित झाले आहेत. सर्वात कमी लेख ६ (२१.४३%) ऑगस्ट - डिसेंबर मध्ये प्रकाशित झाले आहेत.

2010 Vol. 55 No. 1 March

Need for Revamping the LIS Education in India.

Satija M.P.

1. प्रस्तुत लेखात संशोधकाने भारतातील ग्रंथालय शिक्षणाचा फेर आढावा घेण्याची असलेली गरज यावर संशोधन केले आहे .
2. Themes and citation order in free classification.

Gno.li, Claudio

सदर लेखात संशोधकाने मुक्त वर्गीकरण पद्धतीमधील थीम आणि सायटेशन यावर संशोधन केले आहे.

3. Bibliometric analysis of Research publications of department of chemistry.

Amritpal Kaur, Amritpal and Aggarwal, Sangeeta

सदर संशोधन लेखामध्ये संशोधकाने गुरु नानक देव विद्यापीठातील रसायनशास्त्र विभागातील बिब्लिओमेट्रीक विश्लेषणात्मक संशोधन केले आहे.

4. Bridging information divide among health science libraries in Punjab: A Health Science Library Network System.

Manhas, Rajeev

प्रस्तुत लेखात पंजाब राज्यातील व आरोग्य विज्ञान विद्यापीठातील माहिती जोडणी व ग्रंथालयांचे जाळे विकसित करणे यावर संशोधन केले आहे.

5. Blog: An Emerging Dimension in LIS.

Singh Jyoti Kumar and Chakraborty H. K.

सदर संशोधन लेखात संशोधकांनी ग्रंथालय व माहिती शास्त्रात BLOG या नव्या पैलूंची माहितीच्या सेवेत उपयुक्तता प्रतिपादन केली आहे. ग्रंथालयावर आधारित वेब ब्लॉग चे फायदे व स्वरूप स्पष्ट केले आहे.

6. Evaluation of websites used by social Scientist of North East India.

Tariang, Bibina Laloo and Lannar N.

सदर लेखात संशोधकांनी उत्तर पूर्व राज्यातील समाजशास्त्रज्ञाकडून संकेत स्थळांचा केला जाणारा वापर याचे अवलोकनात्मक संशोधन केले आहे.

7. Bridging the Rural digital divide in India: An emergency of E-Agriculture.

Chatterjee Kaushik

वरील संशोधन लेखात भारतात ई. शेती क्षेत्रात होत असलेले डिजिटल स्वरूपातील बदल यावर संशोधन केले आहे. डिजिटल झालेले व वंचित असलेले या दोन्ही टोकांना जोडून माहिती संक्रमित करण्यावर हे संशोधन आधारित आहे.

ग्रंथ परीक्षण

Remembering B. S. KESAVAN: the man and his mission edited by L.J. Harau Secunderabad: Kesavan Institute of information and knowledge management 2009 216 P Dasgupta, A

सदर पुस्तक परीक्षणात L.J .Harau लिखित B.S. Keshavan मनुष्य व कार्य या पुस्तकाचे परीक्षण केले आहे.यात त्यांनी B.S.Keshavan यांचे कार्य नव्या दमाच्या ग्रंथालयांना प्रेरणादायी आहे असे म्हटले आहे.

2010 Vol. 55 No. 2 June

1. Digital libraries: some Vexing issue.

Singh, Shahi Prabha

सदर लेखात संशोधिकेने बदलत्या अंकीय ग्रंथालयाच्या युगात ग्रंथपालन व्यवसायाला पार करावयाची आव्हाने व समस्या यावर संशोधन केले आहे. प्रत्येक ग्रंथालय काळाच्या ओघात आपल्या जवळील माहिती पुढील अनेक पिढ्यांना उपयोगी ठरावी म्हणून अंकीय ग्रंथालयांचा आधार घेत आहेत. यावर संशोधन व विकास सातत्याने सुरु आहे. यावर हे संशोधन आधारले आहे .

2. E Learning and its Prospects Dutta.

Biswanath

इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपातील वाढती माहिती शिक्षणाचे इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपात वेगाने रूपांतर करत आहे. या वातावरणात ग्रंथालय सेवांच्या स्वरूपात बदल होत आहेत. या बदलामुळे ग्रंथपालन व्यवसायापुढे अनेक आव्हाने वाढत आहेत. सदर लेखामध्ये संशोधकाने संशोधन केले आहे.

3. Information as a Marketable commodity.

Kundu, S. R.

प्रस्तुत संशोधनात माहितीचे महत्व व तिला प्राप्त झालेले मूल्य यावर संशोधन केले आहे. माहितीची योग्य प्रकारे साठवणूक, योग्य स्वरूपात व योग्य वेळी उपलब्ध केल्याने तिचे बाजारमूल्य तयार करणे शक्य असते. या लेखामध्ये संशोधकाने माहितीच्या बाजारातील मागणी योग्यतेवर संशोधन केले आहे.

4. Bibliometric Analysis of Ph D. theses in Botany.

Shukla, Anil Kumar, Goswami Prashant and Sharma Umesh

सदर लेखामध्ये विक्रम विद्यापीठ उजैन येथील वनस्पती शास्त्र विभागातील PHD प्रबंधावर बिलिओमेट्रीक तंत्राद्वारे संशोधन केले आहे

5. Total quality management in college library.

Pramanik, Abhijit

प्रस्तुत लेखात संशोधकाने महाविद्यालयीन ग्रंथालयात सकल गुणवत्ता व्यवस्थापन राबविल्याने कसे फायदे होतात यावर संशोधन केले आहे. ग्रंथालय सेवांचा दर्जा कसा वाढू शकतो व सकल गुणवत्ता व्यवस्थापनाच्या विविध अंगावर हे संशोधन आधारित आहे

6. Problems and Suggestions to improve reading habits of college students in Tamilnadu.

Nattar, S.

प्रस्तुत लेखात संशोधकाने महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांमध्ये वाचनविषयक आवड विकसित करण्यासाठी संशोधन केले आहे.

7. The changing role of library professionals in the information technology Era.

Dhar, Meghana

प्रस्तुत लेखात संशोधकाने बदलत्या माहितीच्या युगात ग्रंथालय क्षेत्रात होणारे बदल व ग्रंथपालाची बदलती भूमिका यावर संशोधन केले आहे. ग्रंथालयात संगणकाचा वापर, अंकीय स्वरूपामुळे ग्रंथपालाला आवश्यक झालेले संगणकाचे ज्ञान परिणामी ग्रंथालय क्षेत्रातील प्रावीण्याबरोबरच ग्रंथपालास संगणकाचे ज्ञान असणेही आवश्यक ठरले आहे.

8. Institutional Repositories and Libraries.

Mishra, Jyoti

प्रस्तुत लेखात संशोधकाने ग्रंथालयामध्ये Repository चे स्थान यावर संशोधन केले आहे. Repository च्या ग्रंथालयातील समावेशामुळे ग्रंथालय सेवांमध्ये बदल झालेला आहे. पेपरलेस ग्रंथालयाच्या दिशेने वाटचाल व ग्रंथालय कर्मचारी वर्गास स्वतःत करावे लागणारे बदल यावर हे संशोधन आधारित आहे.

2010 Vol. 55 No. 3 Sep.

1. The INB and the Bibliography control of Bengali Publications.

Paul, Dibyendu

वरील लेखात संशोधकाने भारतीय राष्ट्रीय ग्रंथसूची व बंगाली प्रकाशनांचे ग्रंथसूचीय नियंत्रण यावर संशोधन केले आहे.

2. Census of communication flow of Newspaper information in India and its implications for Newspaper Information Retrieval.

Maith, Goutam

सदर लिखाणातून संशोधकाने वृत्तपत्रातून माहितीचे होणारे वहन व त्या माहितीचा पुनर्वापर यावर सर्वेक्षणातून संशोधन केले आहे. त्यासाठी वाचकांकडून प्रश्नावली द्वारे माहिती गोळा करून निष्कर्ष काढले आहेत.

3. Publication productivity of the Scientists of the Central Institute for Cotton research: A Bibliometric Study.

Dixit, Swati and Katore, V.V.

सदर लेखात संशोधकाने केंद्रीय कापूस संशोधन संस्थेतील संशोधकांची प्रकाशन विषयक उत्पादकता बिब्लिओमेट्रीक अभ्यासातून संशोधित केली आहे. कालखंड नुसार व लेखक योगदान नुसार संशोधन केले आहे

4. UHF based RFID and phase wise development in libraries: A Global trend, technology and practice.

Khare, Nidhi

सदर लेखात संशोधकाने RFID आणि या तंत्राची ग्रंथालयातील विविध विभागातील प्रभावक्षमता यावर संशोधन केले आहे.

5. Citation Analysis of Doctoral Dissertation in Botany Submitted to Pt. Ravishankar Shukla University.

Verma, Maya and Thakur, Kshama

सदर संशोधन लेखात संशोधकानी पं. रविशंकर शुक्ल विद्यापीठातील बॉटनी विषयातील PHD च्या प्रबंधातील उल्लेख निर्देश विश्लेषणाचा अभ्यास केला आहे.

6. Electronic information resources on Agricultural Engineering and its Allied Disciplines.

Alha, R.P.

प्रस्तुत लेखात संशोधकाने शेती अभियांत्रिकीमध्ये उपलब्ध असलेले ई.- माहिती स्रोत शोधण्यासाठी संशोधन केले आहे. संबंधित माहिती संग्रह, सूची स्वरूपातील माहिती इत्यादी शोधण्याचा प्रयत्न केला आहे.

7. University news: A Bibliometric Study. Balsubramonion, P.

प्रस्तुत संशोधन लेखात संशोधकाने UNIVERSITY NEWS या नियतकालिकामधील लेखांसाठी लेखक योगदान, त्यांनी हाताळलेले विषय व लेखांचे बिब्लिओमेट्रीक अभ्यासाद्वारे संशोधन केले आहे.

2010 Vol. – 55 No. 4 Dec

1. Emotional intelligence for value delivery through marketing process - Embedded Propulsion for Execution of Rangnathans five law of library Science.

Banarjee, S.B

प्रस्तुत संशोधन लेखामध्ये संशोधकाने माहितीच्या विपणन व मूल्यक्षमतेच्या दृष्टीने संशोधन केले आहे. डॉ. एस .आर रंगनाथन यांच्या पाच सिद्धांतांची त्या दृष्टीने उपयुक्तता त्यांनी मांडली आहे.

2. Library and information Science Research Landscape in India.

Biswas, Subhas C.

सदर लेखात संशोधकाने भारतीय ग्रंथालय व माहिती शास्त्र क्षेत्रात आतापर्यंत झालेल्या संशोधनाचा अभ्यास केला आहे.

3. Spectacular look on organizational climate for stress management in libraries: A Study.

Jena, Pushpanjali and Pradhan Suchirita

सदर लेखात ग्रंथालय हे एक आस्थापन मानून ग्रंथालय कर्मचारी वर्गाचे ताण-तणाव व्यवस्थापन यावर संशोधनात्मक अभ्यास केला आहे. ग्रंथालयातील वातावरणाचा विविध अंगांनी विचार, त्यांच्यावरील कामाचा व इतर ताण, त्यांच्या जबाबदाऱ्या यावर संशोधन केले आहे.

4. A critique on stock verification in libraries.

Jeevan, V.K.J

सदर संशोधन लेखात संशोधकाने ग्रंथ पडताळणी प्रक्रियेवर संशोधन केले आहे. शासकीय नियम, संस्थाचालकांचा पुस्तक हरवण्यामागे असलेला दृष्टिकोन यावर संशोधन केले आहे.

5. Use of Electronic Resources at Punjab University Library: A Study.

Kumar, Sanjeev and Sharma, Yogita

सदर लेखात संशोधकाने पंजाब कृषी विद्यापिठातील ई-स्रोतांचा वापर यावर संशोधन केले आहे. सदर संशोधन पदव्युत्तर विद्यार्थी, शिक्षक यांची मते विचारात घेऊन करण्यात आले आहे.

6. Information seeking behavior of the Academics of University Library environment.

Ray, Shibu.S and Balsy, M.D.

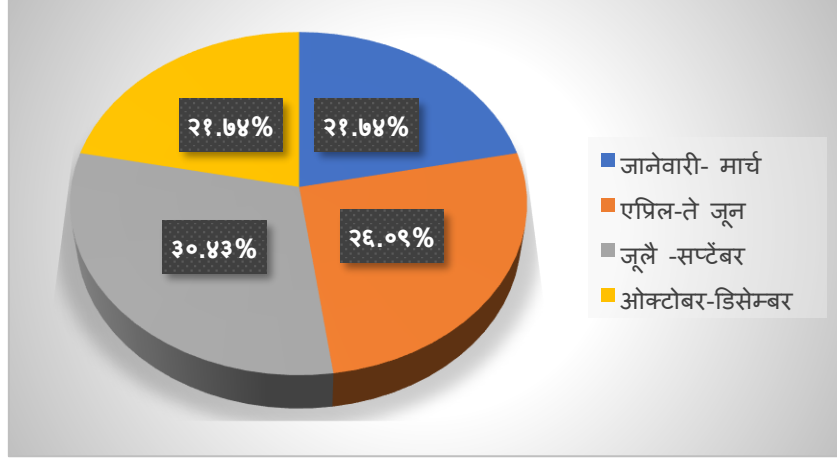
सदर लेखात संशोधकाने विद्यापीठ ग्रंथालयातील माहिती मिळवण्याच्या सवयी यावर संशोधन केले आहे. माहिती योग्य वेळी मिळाली तरच ती उपयोगी असते. त्या दृष्टीने हे संशोधन केलेले आहे.

४.२.१.२ २०११ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण

सारणी क्र. ३. २०११ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण

वर्ष	महिने	खंड क्र	अंक क्र.	लेखांची संख्या	टक्केवारी
२०११	जानेवारी- मार्च	५६	१	५	२१. ७४
	एप्रिल-ते जून	५६	२	६	२६. ०९
	जुलै -सप्टेंबर	५६	३	७	३०. ४३
	ओक्टोबर-डिसेंबर	५६	४	५	२१. ७४
			एकूण	२३	१०० %

आलेख क्र. २. २०११ या वर्षी प्रकाशित लेखांचे विश्लेषण

निरीक्षण

२०११ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या खंड क्र. ५६ मध्ये प्रकाशित झालेल्या चार अंकात मिळून २३ लेख प्रकाशित झाले होते. या लेखात सर्वात जास्त म्हणजे ७(३०.४३%) लेख क्र. ३ च्या अंकात प्रकाशित झाले आहेत. त्या नंतर ६(२६.०९%) लेख क्र. २ च्या अंकात प्रकाशित झाले आहेत. प्रत्येकी ५ लेख पहिल्या व क्र. ४ च्या अंकात प्रकाशित झाले आहेत.

2011 Vol – 56 No. 1 March

1. Auto web Brower: an alternative to Google.

Hatua, Sudip R.

वरील लेखात संशोधकाने GOOGLE सर्च इंजिन च्या तुलनेत ऑटोवेब ब्राउझर या पर्यायी शोधइंजिनावर संशोधन केले आहे.

2. Search and retrieve issues among digital libraries of Indian languages.

Sarkhel, Juran Krishna and Tripathi, Sneha

वरील संशोधनपर लेखात भारतीय भाषा मधील अंकीय (DIGITAL) ग्रंथालया संदर्भात माहिती व प्रतिप्राप्ती संबंधी असलेल्या समस्या संदर्भात संशोधन केले आहे.

3. Developing ICT skills by social Scientist to Survive in digital information environment: An Assessment.

Sarangthem, B, Devi, K.B and Singh, C. I.

वरील लेखात संशोधकांनी समाजशास्त्रज्ञाकडून डिजिटल तंत्रज्ञानांच्या युगात इन्फॉर्मेशन कम्युनिकेशन टेक्नॉलॉजी (ICT) तंत्रज्ञानाचा होत असलेला वापर यावर संशोधन केले आहे.

4. Research productivity of the Mathematics department, the University of Burdwan during 1960 – 2000: A Bibliometric study.

Nandi, A and Bandyopadhyay, A.

प्रस्तुत संशोधनात संशोधकांनी बुरदवान विद्यापीठातील १९६० ते २००० या कालावधीतील गणित विषयात संशोधनाच्या उपलब्धीवर संशोधन केले आहे.

5. User perception and use of library and information services in the Higher research and Academic institutions in Lucknow City. Mahawar, K.L.

वरील संशोधनपर लेखात संशोधकांनी लखनौ या शहरातील संस्थांमधील ग्रंथालय व माहिती विषयक सेवांचा उपयोग व उपभोक्त्यांचे समाधान यावर संशोधन केले आहे.

ग्रंथ परीक्षण

IPRS and Contemporary issues on information intermediaries. BY Swain Nikmal, Jaipur, Raj Publishing House, 2010. 278 P ISBN – 978 -81-89326-87-6. Dasgupta, Arjun

सदर पुस्तक परीक्षणातून Intellectual Property Act व त्यात ग्रंथपालाची भूमिका याविषयी महत्वाची माहिती दिलेली आहे.

2011.Vol.-56 No. 2 June

1. Library volunteerism: Students perspective. Tikam Madhuri

वरील संशोधनात ग्रंथालय स्वयंसेवकांकडून ग्रंथालय सेवा कार्यक्षमपणे देण्यावर संशोधन केले आहे.

2. Marketing of library and information service: Trends and issues in digital environment.

Mishra, Rabinarayan

प्रस्तुत लेखात संशोधकाने ग्रंथालय व माहिती सेवांचे डिजिटल तंत्रज्ञानाच्या युगात माहितीचे विपणन करण्या संबंधी संशोधन केले आहे.

3. Data exchange from WINISIS to KOHA: Practical overview.

Mazumder, Ram. Prasad

प्रस्तुत लेखात संशोधकाने WINSIS या आज्ञावलीमधून कोहा या आज्ञावलीमध्ये माहिती स्थलांतरित करण्याच्या प्रक्रियेचा प्रत्यक्ष आढावा घेतला आहे.

4. Bibliometrics to webometrics. The changing context of quantitative Research.

Mukhrjee, Bhaskar

वरील लेखात संशोधकाने बदलत्या संशोधन प्रक्रियेचा संशोधनात्मक अभ्यास केला आहे. काळानुसार झालेले बिब्लिओमेट्रिक्स ते वेबोमेट्रिक्स हे बदल संशोधित केले आहेत.

5. Information seeking behavior of the Academics of University of Kerala in the changed library Environment

Ray, Shibu. S and Baby, M.D.

वरील लेखात संशोधकांनी केरळ विद्यापीठातील अभ्यासकांच्या माहिती मिळवण्याच्या सवयींचा संशोधनात्मक अभ्यास केला आहे. हा अभ्यास त्यांनी बदलत्या ग्रंथालयीन वातावरणाच्या दृष्टीने केला आहे.

6. Role of college libraries for the qualitative improvement of Higher Education.

Mandao Dilip Kumar, Sinha Rita

सदर लेखात संशोधकांनी महाविद्यालयीन ग्रंथालयांचा उच्च शिक्षणाचा दर्जा वाढवण्यात सहभाग यावर संशोधन केले आहे.

2011 Vol. 56 No. 3 Sep

1. Hidden Power of University Libraries.

Shah P.C.

प्रस्तुत लेखात संशोधन विद्यापीठीय ग्रंथालयात लपलेली ज्ञानरूपी शक्ती या संकल्पनेवर आधारित संशोधन केले आहे. हे संशोधन या माहितीरूपी शक्तीच्या अधिक वापरास चालना देण्याच्या दृष्टीने आहे.

2. Automation of College Libraries in Mizoram.

Nquatinkhuma, R.K.

सदर लेखात संशोधकाने मिझोराम राज्यातील महाविद्यालयीन ग्रंथालयांच्या संगणकीकृत व्यवहारावर संशोधन केले आहे.

3. Impact of Information Communication Technology on Job satisfaction of Engineering College Libraries in Maharashtra.

Kacherki, Umeshverddy and Kannur, P.V.

प्रस्तुत लेखात संशोधकांनी महाराष्ट्र राज्यातील अभियांत्रिकी महाविद्यालयीन ग्रंथालयावर माहिती दळणवळण तंत्रज्ञानाचा प्रभाव यावर संशोधन केले आहे.

4. Design and Development of professor Prashant Chandra Mahalnobis Archives.

Pai, Ashish Kumar

प्रस्तुत लेखात संशोधकाने प्रा. प्रशांता चंद्रा महालनोबीस यांच्या संशोधन साहित्याचे व्यवस्थापन डिजिटल स्वरूपात करण्यावर संशोधन केले आहे.

5. Digital library Initiatives in Engineering colleges of Bhubneshwar City: An evaluative study.

Das, Prangya and Choudhary, Bijay Ku.

सदर लेखात संशोधकाने भुवनेश्वर या शहरातील अभियांत्रिकी महाविद्यालामधील ग्रंथालयांच्या संदर्भात डिजिटल ग्रंथालय प्रयत्नाबद्दल संशोधन केले आहे.

6. Ranganathan's Laws in virtual Library Environment: Are they still relevant?

Sethi, Bipin Bihari, Maharana, B and Thaty R.

प्रस्तुत संशोधनपर लेखात संशोधकांनी आभासी ग्रंथालयाच्या युगात रंगनाथन यांचे पाच सिद्धांत कितपत उपयुक्त आहेत यावर संशोधन केले आहे.

7. Use of Search Strategy and Search Tactics in online Medical Database

John, S and Gandhi, R. T. D. Ramesh

प्रस्तुत लेखात संशोधकांनी वैद्यकीय माहितीसंग्रहाच्या ऑनलाईन शोधाबद्दल उपयोगात आणल्या जात असलेल्या पद्धतीवर संशोधन केले आहे.

2011 – 56 No. 4 Dec

1. Measuring conflicts among Bibliographic data to facilitate Automatic Identification.

Rath Durgasankar

सदर लेखात संशोधकाने साहित्यातील बिब्लिओग्राफिक माहिती शोधण्यासाठी किंवा संगणकियरित्या ओळखण्यासाठी येत असलेल्या समस्या यावर संशोधन केले आहे.

2. Open Access and Scholarly Communication: Role of public funded research and development organizations in India.

Singh, K.P and Nagi, Nandi

मुक्त व बुद्धिवादी साहित्याच्या दळणवळणाचा भारतातील अनुदानित संशोधन व विकासात आस्थापनांची भूमिका यावर संशोधन केले आहे.

3. Mapping of the publication pattern in IASLIC Bulletin: A Decade's Analysis (2000-2009).

Panda, Jayashree, Mohanty Basudev and Sahoo, Jyotshna

प्रस्तुत लेखात संशोधकांनी IASLIC Bulletin या नियतकालिकाच्या प्रकाशन विषयक वैशिष्ट्यांचा संशोधनात्मक अभ्यास केला आहे.

4. Journey from Two to Five: The making of CILIP.

Majumdar, Sandip

प्रस्तुत लेखात संशोधकांनी लायब्ररी असोसिएशन ते CILIP असा प्रवास हा टप्पा संशोधन करून अभ्यासला आहे. लायब्ररी असोसिएशनचा १०० वर्षांचा प्रवास व त्यातून CILIP या संस्थेची उभारणी या वाटचालीवर त्यांचे संशोधन आहे.

5. Open Source Library systems in knowledge management: A trend report.

Sukla, Shiva Konaujia

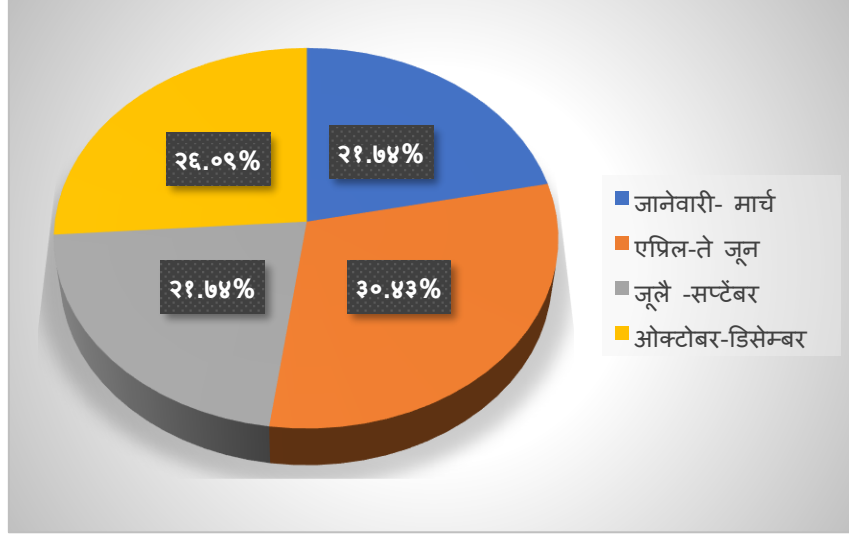
सदर संशोधन लेखात संशोधकाने मुक्त ग्रंथालय प्रणालींचा ज्ञान व्यवस्थापनात सहभाग यावर संशोधन केले आहे.

४.२.१.३ २०१२ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण

सारणी क्र. ४. २०१२ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या लेखांचे विश्लेषण

वर्ष	महिने	खंड क्र	अंक क्र.	लेखांची संख्या	टक्केवारी
२०१२	जानेवारी- मार्च	५७	१	५	२१.७४
	एप्रिल-ते जून	५७	२	७	३०.४३
	जुलै -सप्टेंबर	५७	३	५	२१.७४
	ऑक्टोबर-डिसेम्बर	५७	४	६	२६.०९
			एकूण	२३	१०० %

आलेख क्र. ३. २०१२ या वर्षी प्रकाशित लेखांचे विश्लेषण

निरीक्षण

२०१२ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या खंड क्र.५७ मध्ये प्रकाशित झालेल्या चार अंकात मिळून २३ लेख प्रकाशित झाले आहेत. सर्वात जास्त लेख ७(३०.४३%) लेख दुसऱ्या अंकात प्रकाशित झाले आहेत. ६(२६.०९%) लेख चौथ्या अंकात प्रकाशित झाले आहेत. प्रत्येकी ५(३१.७४%) लेख पहिल्या व तिसऱ्या अंकात प्रकाशित झाले आहेत.

2012. Vol – 57 No. 1 March

1. Tagore's Thoughts on Library.

Chakraborty, Subhankar

प्रस्तुत लेखात संशोधकाने श्री रवींद्रनाथ टागोर यांचे ग्रंथालयावर व्यक्त केलेले विचार, त्यांना असलेल्या ग्रंथालयाकडून अपेक्षा, स्वतंत्र भारतात अपेक्षित ग्रंथालय चळवळ, ग्रंथपाल, वाचक ही त्रिकोणी भूमिका यावर संशोधन केले आहे.

2. Indias National Library a Proposals to make it compatative with 21st century national library systems and services.

Biswas, Subhas C

सदर लेखात संशोधकाने भारतातील राष्ट्रीय ग्रंथालय २१ व्या शतकातील आव्हानांना पूरक कामगिरी करत आहे का यावर संशोधन केले आहे. पुस्तक हस्तांतरण कायदा १९५४, प्रेस

आणि बुक रजिस्ट्रेशन ॲक्ट १८६७ आणि कॉपीराईट ॲक्ट ऑफ इंडिया १९५७ या कायद्यामुळे झालेल्या संभ्रमावस्थेतून झालेले नुकसान यावर संशोधन केले आहे.

3. Information seeking behavior of faculty members at Sher-e. Kashmir University of Agriculture Science and Technology, Jammu India in internet Era: A survey.

Sharma, Bindu and Gupta, Sangita.

वरील लेखात संशोधकांनी शेर ए काश्मीर शेती व तंत्रज्ञान विद्यापीठातील माहिती मिळवण्याच्या सवयी यावर संशोधन केले आहे. बदलत्या माहिती तंत्रज्ञानाच्या युगात त्यांच्या माहिती मिळविण्याच्या सवयीत झालेले बदल, इंटरनेट सेवांचा त्यांच्यावरील प्रभाव, त्यांना येणाऱ्या समस्या यावर संशोधन केले आहे.

4. Quality management systems in special Libraries of Kolkata city: A survey.

Thakur, Rajan Sinha and Jana Piyush Kanti

वरील संशोधनात संशोधकाने कलकत्ता शहरातील विशेष ग्रंथालयातील दर्जा (Quality) व्यवस्थापन पद्धती विषयी संशोधन केले आहे. या अभ्यासासाठी या ग्रंथालयांचा सद्य दर्जा, वाचकांचे समाधान, सेवांची प्रत या विषयी ISO ९००१ च्या निकषानुसार संशोधन केले आहे.

5. Digital preservation: Issues and strategies.

Barman, Bandal ch and Mukharjee, Kumardeep

प्रस्तुत लेखात संशोधकांनी डिजिटल स्वरूपात माहिती जतन करून ठेवण्याची पद्धती व त्यातील आव्हाने यावर संशोधन केले आहे. दीर्घ काळासाठी साहित्य डिजिटल स्वरूपात जतन करण्याबरोबर ते जतन करण्याच्या पद्धती, भविष्यकालीन आव्हाने यावर संशोधन आधारित आहे.

1. Role of LIS professionals in knowledge management: A study in Indian corporate sector.

Singh, Shahi P and Nath Kumar A.

प्रस्तुत लेखात संशोधकाने ग्रंथालय व माहितीशास्त्र व्यावसायिकांचा ज्ञान व्यवस्थापनात सहभाग यावर संशोधन केले आहे. भारतीय संगणक आज्ञावली निर्माण क्षेत्रातील उद्योगांची ग्रंथालये ज्ञान व्यवस्थापनात कोणती भूमिका निभावतात यावर संशोधन केले आहे.

2. Authorship Trends and Collaborative Research in the field of veterinary medicine.

Arya, Chandra

प्रस्तुत संशोधनपर लेखात संशोधकाने पशुवैद्यकिय शास्त्रातील संशोधनात लेखकांचा सहभाग यावर संशोधन केले आहे. लेखकाचे संशोधन वैयक्तिक की एकत्रित आहे ते संशोधित केले आहे.

3. Information use pattern of Laser Science and Technology Researchers: A cited reference study.

Rajendran, P, Parihar Y.S and Pattnaik J.K.

प्रस्तुत लेखात संशोधकांनी लेझर सायन्स आणि तंत्रज्ञान या विषयातील संशोधकांचा त्यांच्या संशोधनासाठी माहितीशोधाच्या पद्धती यावर संशोधन केले आहे. या संशोधनातून कमी वेळात संदर्भ साहित्य उपलब्ध करणे, उपयोगकर्त्यांच्या नेमक्या गरजा ओळखणे हा हेतू ठेवण्यात आला होता.

4. An Analysis of research in Mental Retardation in India.

Prasad, Murali and Reddy, S.H.K.

प्रस्तुत लेखात संशोधकाने मानसिक विकलांगतेवर संशोधनाचे विश्लेषण केलेले आहे. सदर संशोधन साहित्य अत्यल्प प्रमाणात उपलब्ध असून उपयोगकर्त्यांना सहजपणे शोध घेण्यास उपलब्ध नाही .

5. A Study on job satisfaction of library professionals with reference to colleges imparting management education.

Balsubramanyam P., Vasantkumar, N. and Bala, S.

सदर लेखात संशोधकांनी तामिळनाडू राज्यातील व्यवस्थापन शिक्षणसंस्थांमधील ग्रंथालय व्यावसायिकांच्या व्यावसायिक समाधानाविषयी संशोधन केले आहे. व्यवसायात योग्य सेवा देण्यासाठी व्यवसायात समाधानी असणे आवश्यक असते. समाधानी असल्यासच चांगली सेवा दिली जाऊ शकते.

6. Assessment of motivation and job performance of library and information Science (LIS) professionals of the University Libraries of Gujarat.

Pradhan, Sanghamitra

सदर लेखात गुजरात विद्यापीठातील ग्रंथालयातील ग्रंथालय कर्मचारी वर्गाची कार्यक्षमता व प्रोत्साहन विषयक मापन यांचा संशोधनात्मक अभ्यास केला आहे.

7. Use of Library resources in University libraries by the students: A Survey with a special reference the University of Kalyani.

Sohail, Md, Pandye, Aprna and Upadhyay, Ashok Kumar

सदर संशोधनात संशोधकांनी कल्याणी विद्यापीठ ग्रंथालयातील संदर्भसाहित्याचा विद्यार्थ्यांकडून केला जाणारा उपयोग यावर संशोधन केले आहे.

2012 - Vol.57 No.3 Sept.

1. Publication of Tagoreana before and after expiry of copyright: A Study.

Roy, Partha Prathim

प्रस्तुत संशोधन लेखात संशोधकाने कॉपीराईट ॲक्टमधून मुक्त रवींद्रनाथ टागोर यांच्या साहित्याचे प्रकाशन यावर संशोधन केले आहे. कॉपीराईट मुक्त साहित्य कृतींचा विश्वभारती शांती निकेतन च्या तुलनेत दर्जा, प्रकाशनांची संख्या, प्रत इत्यादीचा खाजगी प्रकाशकांच्या तुलनेत संशोधनात्मक अभ्यास केला आहे.

2. Information seeking behavior models is: An overview.

Dave, R.K.

वरील लेखात संशोधकाने माहिती मिळवण्याच्या सवयीचे मॉडेल यावर संशोधन केले आहे.

3. Evaluation and Comparison of features of OPACS in University Libraries of Chandigarh and Punjab (India).

Kumar, Shiv and Bansal, Jivesh

सदर संशोधनपर लेखात संशोधकाने छत्तीसगड व पंजाब या राज्यातील विद्यापीठ ग्रंथालयातील OPAC च्या वैशिष्ट्यांचा तुलनात्मक व मूल्यमापनात्मक संशोधन करून अभ्यास केला आहे.

4. Use of UGC- infonet consortium by research schoolars in University of Odisha: A Study.

Das, Prangya, Saha, Gopabandh and Mahapatra, R.K.

सदर संशोधनपर लेखात संशोधकांनी ओरिसा विद्यापीठातील युजीसी-इन्फोनेट कन्सॉर्टियम च्या उपयोगावर संशोधन केले आहे.

5. Information technology based organizational knowledge management.

Handa, T.S. and Singh J

सदर संशोधनपर लेखात माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्रातील संस्थेमधील ज्ञानव्यवस्थापन तंत्रावर संशोधन केले आहे.

2012. Vol 57 No. 4 Dec

1. Public Library services in the Hilly areas of Darjeeling District of west Bengal: A Study.

Karkee, Prabin and Mujumdar, Krishnapath

सदर लेखात संशोधकाने पश्चिमबंगाल राज्याच्या डोंगरी जिल्ह्यांमधील सार्वजनिक ग्रंथालय सेवांचा संशोधनात्मक अभ्यास केला आहे.

2. Organizational Management aspects of E-Journals in technical institutions of North India: A study of the user perspective.

Vasistha, Seema and Karla, H. P. S.

सदर लेखात संशोधकाने उत्तर भारतातील तांत्रिक संस्थामधील ई-नियतकालिकांच्या संस्थांनुसार व्यवस्थापनावर संशोधन केले आहे. विकसनशील देशात ई-नियतकालिके ही काहीशी नवी संकल्पना असल्याने त्यांचे व्यवस्थापन कसे केले जाते यावर त्यांचे संशोधन आधारित आहे.

3. Use of E. Resources by faculty members of Orissa University of Agriculture and Technology: A Study.

Mahapatra, Rabindra K., Sawain, Dillip K. and Jena, Kamal Lochan

प्रस्तुत लेखात संशोधकाने ओरिसा कृषी विद्यापीठातील शिक्षक वर्गाकडून केला जाणारा ई-नियतकालिकांचा उपयोग यावर संशोधन केले आहे.

4. A Study on use of online information among the Scholars of the School of Biotechnology in Madurai Kamaraj University, Madurai.

Baladhandyutham, A.

सदर लेखात संशोधकाने मदुराई कामराज विद्यापीठातील बायोटेक्नोलॉजी विभागातील स्कॉलर्सकडून ऑनलाईन माहितीचा केला जात असलेल्या उपयोगावर संशोधन केले आहे.

5. Open Journal systems and infolibnet initiatives.

Pradhan, Debashish

प्रस्तुत लेखात संशोधकाने मुक्त नियतकालिक सेवेसंदर्भात इन्फलीबनेटचे प्रयत्न यावर संशोधन केले आहे.

6. Developing a Union catalogue for open access repositories in library and information Science through Metadata Harvesting.

Dapsi, Sonali.

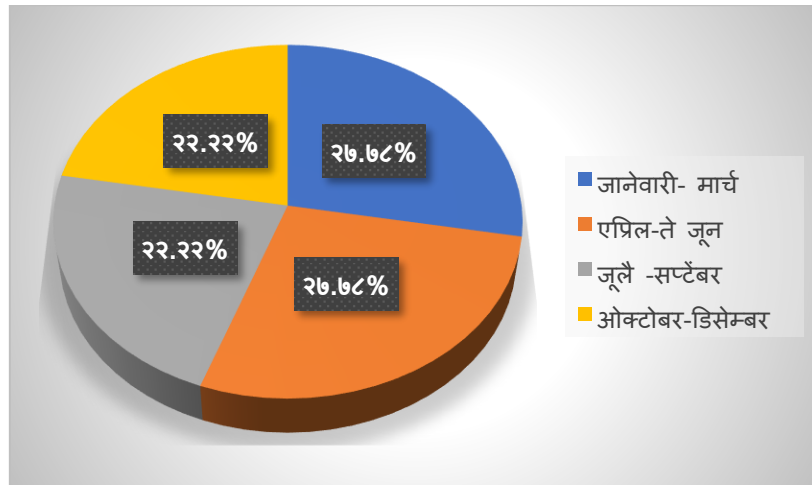
प्रस्तुत लेखात संशोधकाने मेटाडेड युक्त ग्रंथालय व माहितीशास्त्रातील ओपन ऍक्सेस रिपॉझिटरीजसाठी संघ तालिका तयार करण्यावर संशोधन केले आहे.

४.२.१.४ २०१३ या वर्षी प्रकाशित लेखांचे विश्लेषण.

सारणी क्र. ५. २०१३ या वर्षी प्रकाशित लेखांचे विश्लेषण

वर्ष	महिने	खंड क्र	अंक क्र.	लेखांची संख्या	टक्केवारी
२०१३	जानेवारी- मार्च	५८	१	५	२७.७८
	एप्रिल-ते जून	५८	२	५	२७.७८
	जुलै -सप्टेंबर	५८	३	४	२२.२२
	ऑक्टोबर-डिसेम्बर	५८	४	४	२२.२२
			एकूण	१८	१०० %

आलेख क्र. ४. २०१३ या वर्षी प्रकाशित लेखांचे विश्लेषण

निरीक्षण

२०१३ या साली प्रकाशित झालेल्या खंड क्र. ५८ मध्ये चार अंक प्रकाशित झाले आहेत. सर्वात जास्त ५(२७.७८%) लेख पहिल्या अंकात प्रकाशित झाले आहेत. क्रमांक २ च्या अंकात देशील

५(२७.७८%) लेख प्रकाशित झाले आहेत. अंक ३ मध्ये ४(२२.२२%)लेख प्रकाशित झाले आहेत. अंक ४ मध्ये देखील ४(२२.२२%) लेख प्रकाशित झाले आहेत.

2013-Vol. 58 No. 1 March

1. Information need and seeking Habits of the Scientists working in different Agricultural Research Institutes of Odhisha: A user's study. Pattanaik, Prakash Kumar and Parida, Baman

प्रस्तुत लेखात संशोधकांनी ओरिसा राज्यातील शेतकी संशोधन संस्थांमधील शास्त्रज्ञांच्या माहिती मिळवण्याच्या सवयी जाणून घेण्यासाठी प्रश्नावली या साधनांचा वापर करून शास्त्रज्ञांच्या गरजा जाणून घेतल्या आहेत.

2. India in Wikipedia: A study in Comparism with Encyclopedia Britannica. Paul, Dibyendia and Pramanik, Prosenjit

सदर लेखात भारतीय माहितीची उपलब्धता, विकिपेडिया व एनसायक्लोपेडिया ब्रिटानिका या दोन संदर्भ साधनांमध्ये अभ्यासली आहे. यातील एक मुक्त माहितीचा कोष आहे तर दुसरा छापील स्वरूपात प्रकाशित होणारा कोष आहे. या दोहोत तुलनात्मकरित्या संशोधन केले आहे.

3. Policy implications and strategies for collection Development in Indian University Libraries in the era of Globalization.

Khan, Abdul Mannam

प्रस्तुत लेखात संशोधकाने भारतीय विद्यापीठ ग्रंथालयात राबवल्या जात असलेल्या योजनांचा अभ्यास केला आहे. संग्रह विकास करण्यासाठी कोणती पद्धती स्वीकारली आहे याचा तुलनात्मक अभ्यास केला आहे.

4. Scenario of Institutional Digital Repositories in Academic and Technical Libraries of India for Open Access.

Sinha, Manoj Kumar

सदर लेखात संशोधकाने संस्थात्मक आणि तांत्रिक संस्थांमधील डिजिटल रिपोजिटरी मधील मुक्त स्वरूपातील संग्रहाचा संशोधनात्मक अभ्यास केला आहे. सध्या मोठ्या प्रमाणात संग्रह विकास मुक्त स्वरूपातील आज्ञावलीच्या आधारे केला जात आहे. याचा संशोधनात्मक अभ्यास केला आहे.

5. Institutional Digital Repositories: Indian Scenario.

Ansari, Mehta, Alam

सदर लेखात संशोधकाने भारतातील संस्थांमधील डिजिटल रिपोजिटरीज वर संशोधन केले आहे. अशा रिपोजिटरीजमधील माहिती वाचणे व त्यातील अडथळे यावर हे संशोधन आधारित आहे.

पुस्तक परीक्षण

Public Libraries: Information Marketing and Promotion. Tripathi, Pradip, Kolkata: Levant Book, Kolkata, 201p

सदर पुस्तक परीक्षणात परीक्षणकर्त्याने सार्वजनिक ग्रंथालयाकडून माहितीचे विपणन व सादरीकरण कसे केले जाऊ शकते हे स्पष्ट केले आहे . या विषयावरील माहितीने सदर पुस्तक परिपूर्ण आहे ते स्पष्ट केले आहे.

1. Job opportunities for library professionals: An Analysis of Advertisement Published in Kolkata based Newspapers with special reference to the times of India, the Telegraph and the Anandbazar Patrika during 2005-2010.

Hatua, Sudip Rajan

वरील लेख संशोधकानी ग्रंथपालांच्या पदासाठी प्रकाशित होत असलेल्या जाहिरातीवर संशोधित केला आहे. पदासाठी जाहिरात महत्वाची असते. ती प्रामुख्याने दैनिकात प्रकाशित होत असते. पश्चिम बंगाल राज्यात प्रकाशित होत असलेल्या टाइम्स ऑफ इंडिया, द टेलिग्राफ व आनंदबाजार पत्रिका या वृत्तपत्रातील २००५-२०१० या वर्षामधील जाहिराती विचारात घेऊन संशोधन केले आहे.

2. Osteoarthritis Research Growth during 2001-2012: A Bibliometric Study.

Thirumagal, A

वरील लेखात संशोधकाने Osteoarthritis या रोगावरील संशोधनाचा अभ्यास केला आहे. बिब्लिओमेट्रिक्स हे तंत्र वापरून Pubmed resource Medicine या प्रकाशनातील २००१ ते २०१२ या कालखंडातील नोंदींचा संशोधनासाठी उपयोग केला आहे.

3. Contribution in the processing of planner (2006-2010): A Bibliometric study.

Saha, N. C., Das, S. K. and Sharma, A. K.

वरील लेखात संशोधकांनी Planner या नियतकालिकातील proceedings मध्ये दिलेल्या योगदानावर संशोधन केले आहे. त्यासाठी उत्तर पूर्व विभाग निवडला आहे. वर्षानुसार लेखक व उल्लेख निर्देशाचे विश्लेषण करून संशोधन केले आहे.

4. Prospects of Librarianship with reference to North East India.

Saikia Mukesh

सदर संशोधनात संशोधकाने उत्तर पूर्व भारतीय विभागातील ग्रंथपालन व्यावसायिकांचा अभ्यास केला आहे. यासाठी उपयोजक, साधने, ग्रंथपालांपुढील कार्ये इत्यादींचा संशोधनात्मक अभ्यास केला आहे.

5. An Analysis citation frequency of Doctoral theses in zoology: A case study of North Bengal University.

Rahman, Md. Ziaur and Bhattacharya, Udayon

सदर अभ्यासासाठी प्राणिशास्त्र या विषयातील ४३ डॉक्टरल प्रबंधातील ८४७८ उल्लेख निर्देश निवडले आहेत. कोणत्या प्रकारचे संदर्भ सर्वसाधारणपणे वारंवार संशोधनात उपयोगात आणले जातात ते अभ्यासले आहे. या संशोधनात नियतकालिकात लेखांचा जास्त प्रमाणात उपयोग केला आहे.

2013- Vol. 58. No.3 September

1. Re-Invent or become Redundant in digital Era-call for Action for Libraries in India and in particular the National Library.

Biswas, Subhas C

सदर लेखात संशोधकाने डिजिटल क्रांतीच्या युगात पुन्हा वाचन साहित्याचा आढावा घेण्याची गरज आहे, त्यासाठी डिजिटल मीडियाचा आधार घेऊन राष्ट्रीय डिजिटल ग्रंथालयासाठी प्रयत्न होण्याची गरज संशोधनातून व्यक्त केली आहे.

2. Information use pattern of researchers in Horticulture: A citation analysis of Doctoral Dissertations (1991-2010).

Tunga, Satosh K. and Dasgupta Sabuj

सदर संशोधनात फलोत्पादन विषयातील संशोधकांकडून उपयोगात आणल्या जात असलेल्या माहितीवर संशोधन केले आहे. त्यासाठी डॉक्टरल प्रबंधातील (१९९१-२०१०) उल्लेख निर्देशाच्या विश्लेषणाचा आधार घेतला आहे. या अभ्यासाचा हेतू विभागानुसार आणि पिकांनुसार प्रबंध विभागणी, सर्वात अधिक उपयोगात आणली जाणारी नियतकालिके , भौगोलिक अभ्यास यावर संशोधन केले आहे.

3. Institutional Repository of visva-Bharati University Library: The Practical Approach.

Nandi, Subodh Gopal and Muzumdar, Ram Prasad

सदर लेखात संशोधकाने विश्वभारती विद्याविठातील ग्रंथालयात तयार केलेल्या रिपॉझिटरी वर संशोधन केले आहे. सदर संशोधन सर्व भारतीय विद्यापीठांना उपयुक्त आहे असे मत मांडले आहे.

4. Service Quality Tangibility Assessment in Technical College Libraries of Odisha: An Analysis.

Jena, Pushpanjali and Dalbehra, Sanghmitra

प्रस्तुत लेखात ओरिसा राज्यातील तंत्रमहाविद्यालयाच्या ग्रंथालयातील सेवांचा अभ्यास केलेला आहे. बदलत्या इलेक्ट्रॉनिक साधनांच्या युगात ग्रंथालयांना पारंपारिकतेबरोबरच नवीन बदलाना घेऊन सेवा देणे आवश्यक आहे. उपभोक्त्यांच्या अपेक्षांची पूर्ती ग्रंथालयाकडून होणे आवश्यक आहे .यावर वरील संशोधन आधारित आहे.

ग्रंथ परीक्षण

A Guide to Refernce Sources in Punjabi by Satija, M. P., Singh, Sukhdev and Singh, Lakhbir. Punjab Library Association 2010

सदर पुस्तक परीक्षणातून पंजाबी भाषेत उपलब्ध केलेल्या मार्गदर्शक पुस्तकांची माहिती दिली आहे. सध्या मोठ्या प्रमाणात संदर्भ साहित्य इंग्रजी भाषेत उपलब्ध आहे. ही भाषा न समजणारा मोठा वर्ग पंजाबी भाषकात आहे. पंजाबी माध्यमातून अभ्यास करत असलेल्या अभ्यासकांना हा एक उपयुक्त ग्रंथ आहे.

2013-Vol – 58 No. 4 December

1. Scientometric study of department of Atomic Energy Institutes: A Picture from Scopus Database.

Shravan, Kumar S.

सदर संशोधन लेखामध्ये संशोधकाने अणुशक्ती विभागातील शास्त्रीय अभ्यासाचे मापन केले आहे. यासाठी त्यांनी Scopus या डाटाबेस संदर्भात अभ्यास केला आहे.

2. Knowledge management and Electronic Theses and Dissertations in libraries: Perils and solutions in Indian perspective.

Gireesh, Kumar T. K. and Jaya, Pradip M.

सदर लेखात संशोधकाने भारतीय ग्रंथालय क्षेत्रात होत असलेल्या ज्ञान व्यवस्थापन व इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपातील प्रबंध यावर संशोधन केले आहे. माहिती व संपर्क तंत्रज्ञान हे ज्ञान व्यवस्थापनात महत्वाचे आहे. ज्ञानाच्या वितरणासाठी डिजिटल रिपॉझिटरीज अस्तित्वात येणे आवश्यक आहे. यावरील समस्या व करण्यात येणारे प्रयत्न यावर संशोधन केले आहे.

3. Personal Book Collection of Politicians and Bureaurats in Shillong, India: A survey.

Laloo, Bikka and Thabah, Manisha

सदर संशोधनात संशोधकाने शिल्लिंग येथील राजकारणी व Bureaucrats यांच्या खाजगी पुस्तकसंग्रहाच्या व्यवस्थापनावर संशोधन केले आहे. सदर राजकारणी व त्यांच्याकडून या संग्रहाचा केला जाणारा उपयोग, त्यांची या विषयी प्रतिक्रिया यावर संशोधन केले आहे.

4. Novelty in RDA: A Comparative Analysis to the rules of AACR2 and RDA.

Biswas, Subhankar and Rath, Durga Shankar

सदर लेखात तालिकीकरण या ग्रंथालयातील महत्वपूर्ण क्रियेवर RDA व AACR 2 या बदलांच्या संदर्भात ग्रंथालय प्रक्रियेवर होणार परिणाम यावर संशोधन केले आहे.

पुस्तक परीक्षण

Glimpses of Library movement and public library development in Andra Pradesh. A.A.N. Raju New Delhi ESS publications, 2010 XX, 464p. ISBN: 978.8 – 7000 – 615.2

सदर पुस्तक परीक्षणातून आंध्रप्रदेश राज्यातील ग्रंथालय चळवळीची वाटचाल अभ्यासता येते. भारतीय संघराज्यातील एक महत्वाचे राज्य असलेल्या आंध्रप्रदेश राज्यातील ग्रंथालय चळवळीचा अभ्यास महत्वपूर्ण आहे.

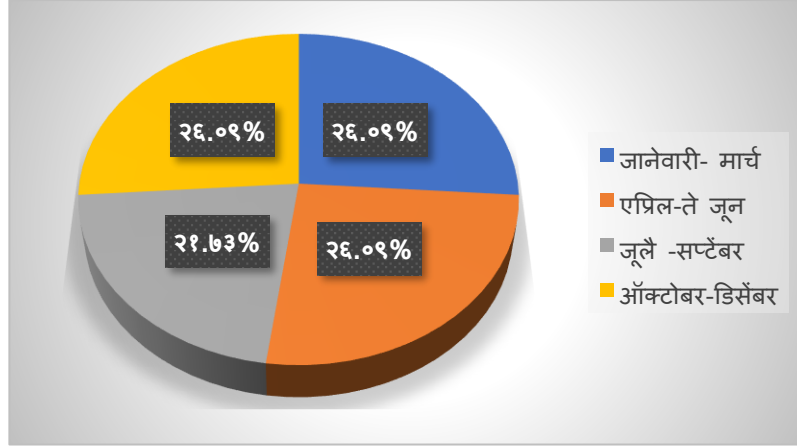
४.२.१.५ २०१४ या वर्षी प्रकाशित लेखांचे विश्लेषण

सारणी क्र. ६. २०१४ या वर्षी प्रकाशित लेखांचे विश्लेषण

वर्ष	महिने	खंड क्र	अंक क्र.	लेखांची संख्या	टक्केवारी
२०१४	जानेवारी- मार्च	५९	१	६	२६.०९
	एप्रिल-ते जून	५९	२	६	२६.०९

	जुलै -सप्टेंबर	५९	३	५	२१.७३
	ऑक्टोबर-डिसेंबर	५९	४	६	२६.०९
			एकूण	२३	१००%

आलेख क्र. ५. २०१४ या वर्षी प्रकाशित लेखांचे विश्लेषण

निरीक्षण

२०१४ मध्ये सर्वाधिक ६(२६.०९%)लेख अंक क्र. १ ,२,व ४ या अंकात प्रकाशित झाले होते. सर्वात कमी लेख५(२१.७३%) अंक क्र.३ मध्ये प्रकाशित झाले आहेत.

2014-Vol. 59 No. 1 (March)

1. The Concept of every in the Philosophy of five laws of S.R. Ranganathan.
Sorkar, Jagapati.
सदर लेखामध्ये संशोधकाने एस. आर. रंगनाथन यांच्या पंचसूत्रीचे तंत्रज्ञान मांडले आहे.
त्यामध्ये सर्व ही संकल्पना स्पष्ट केली आहे.
2. Photocopying and Indian Copyright Act: Issues and Challenges.
Rout, Rosalien

सदर लेखामध्ये संशोधकाने प्रतिलिपी व भारतीय Copyright Act या पुढील समस्या व आव्हाने यावर संशोधन केले आहे.

3. Application of social CRM towards information services of Academic Libraries in India: a MASTER approach.

Thomas, Prijith Jacob and Babu, Harish

सदर लेखामध्ये संशोधकाने माहिती सेवांच्यामध्ये Social Media चा वापर प्रभावीपणे कसा केला जातो यावर संशोधन केले आहे.

4. Scientists Attitude towards use of E-Journals in Indian Institute of Toxicological Research.

Khan, Abdul Mannan and Shukla Prachi

सदर लेखामध्ये संशोधकाने Indian Institute of Toxicology Research (IITR), India येथील संशोधकांकडून त्यांच्या संशोधनात ई- जर्नल्सचा वापर कशा प्रकारे करतात यावर संशोधन केले आहे.

5. Mobile Technology for library and information services.

Suresh Kumar, P.K.

सदर लेखामध्ये संशोधकाने भ्रमणध्वनी तंत्रज्ञानाचा माहितीविषयक सेवा मध्ये प्रभावीपणे केला जात असलेला वापर यावर संशोधन केले आहे.

6. Virtual Library No Longer a Myth.

Bhattacharya, Anindya

सदर संशोधन लेखात संशोधकाने आभासी ग्रंथालय (Virtual Liabraby) संकल्पनेचा सर्वदूर प्रसार यावर संशोधन केले आहे

ग्रंथ परीक्षण

Methodology of Indian Historical writings in modern India (1850-1975) by

Dasgupta, Arjun

सदर पुस्तक परीक्षणामध्ये संशोधकाने नवसंशोधकांना आधुनिक इतिहासकारांच्या संशोधनात्मक दृष्टीकोनाची ओळख करून दिली आहे.

2014-Vol. 59 No.2 June

1. Weeding: It's Importance.

Basak, Anita

सदर लेखामध्ये संशोधकाने ग्रंथालयाच्या परिणामकारक सेवा व निकोप वाढीसाठी साहित्य रद्दबातल धोरण कसे आवश्यक असते यावर संशोधन केले आहे.

2. Attitudes of Faculty members, Research scholars and students towards information literacy.

Balsubramanyam, Jon P. and Vijaya, Kumar S

सदर लेखाद्वारे संशोधकाने माहिती साक्षरतेविषयी शिक्षक, संशोधक व विद्यार्थी यांचा दृष्टिकोन अभ्यासला आहे.

3. Analysis of Accrediation reports – North Maharashtra University with special reference to college library.

Patil, Vinay Bhaskar

सदर संशोधन लेखामध्ये संशोधकाने उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठामधील विशेषकरून महाविद्यालयीन ग्रंथालयामार्फत ॲक्रिडीएशन रिपोर्ट्सचा विश्लेषणात्मक अभ्यास केला आहे.

4. Job prospects for LIS professionals in Indian Higher Education Sector. An analysis of Job Advertisements Published in University News. Pradhan, Sanghmitra

सदर लेखामध्ये संशोधकाने युनिव्हर्सिटी न्युज या मासिकात प्रकाशित नोकरीविषयक जाहिरातींच्या आधारे भारतात उच्च शिक्षणामध्ये ग्रंथालय व माहिती शास्त्र व्यावसायिकांना असलेल्या नोकरीविषयक संधी यावर संशोधन केले आहे.

5. Content Analysis of Indian Journal of Fisheries: 2004 – 2007.

Bag Bhudeb

सदर लेखामध्ये संशोधकाने इंडियन जर्नल ऑफ फिशरिज या नियतकालिकामधील लेखांचे संशोधन संस्थानिहाय, राज्यनिहाय, लेखक आकृतिबंधनिहाय विश्लेषण केले आहे.

6. Bibliometric Analysis of Research Publications of UGC-DAE constructuion for Scientific Research, Kolkata Centre.

Kar (Ghosh), Madhu and Mondal, Tarun Kumar

सदर संशोधनात लेखकाने UGC -DAI Consortium for scientific Research, Kolkata Cnetre येथील संशोधनात्मक नियतकालिकांचे Bibliometric तंत्राद्वारे विश्लेषण केले आहे.

2014- Vol - 59 – No.3

1. Bibliometric study of citation in Ph.d. These in Mathematics Accepted
Sri Venkateshwara University Tirupati.

Reddy, C. Krishna and Reddy C. Aruna Prasad

सदर लेखामध्ये संशोधकाने व्यंकटेश्वर विद्यापीठ तिरुपती येथील गणित या विषयावरील संशोधन प्रबंधामध्ये उपयोगात आणलेल्या उल्लेख निर्देशावर बिलिओमेट्रीक अभ्यास केला आहे. त्यामध्ये लेखक विषयक, सायटेशन वारंवारिता इत्यादींवर भर दिला आहे.

2. Users Awareness about the services of community information centre in Jammu division (India) A study and approach for development. Gupta, Sangita and Kaur, Kulwinder

सदर लेख संशोधकाने जम्मू विद्यापीठातील (J & K India) समाज माहिती केंद्रातर्फे सेवा दिल्या जातात, याबाबत उपभोक्त्यांना असलेल्या माहितीबाबत जाणून घेण्यासाठी, त्यांची माहिती लोकांना होण्यासाठी व उपाययोजना सुचवण्यासाठी संशोधनात्मक अभ्यास करून सादर केला आहे.

3. Knowledge, Skills and the problems in use of EIR among users in Tics of DRDO Laboratories: A study.

Nagesh, D.Y. and Asundi A.Y.

सदर लेखात संशोधकाने DRDO च्या प्रयोगशाळांमधील इलेक्ट्रॉनिक माहिती स्रोतांमधील व सेवांचा उपयोग करण्यामागील उपभोक्त्यांना येत असलेल्या समस्या याचा संशोधनात्मक अभ्यास केला आहे.

4. Contributions of Indian Muslims to librarianship: an Approach for Assessment.

Yusuf, Muhammad

या लेखामध्ये संशोधकाने भारतीय ग्रंथालय क्षेत्रामध्ये भारतीय मुस्लिम समाजाने दिलेल्या योगदानावर अभ्यास केला आहे.

5. The impact of information Technology innovations on information resource and services: A study with special Reference to womens colleges in Madurai City.

Tham, A Baladhandayu and Ramamaheshwari R.

सदर संशोधन लेखामध्ये संशोधकाने माहिती तंत्रज्ञानामधील शोधांचा माहिती स्रोतावर व माहिती विषयक सेवांवर पडणारा प्रभाव यावर संशोधन केले आहे, जसे OPAC ,ई-नियतकालिकांचा शोध यांचा सेवांवर पडलेला प्रभाव.

2014- Vol – 59 N0. 4

1. Thoughts on libraries in knowledge society Tagore and Rangnathan.

Dasgupta, Kalpana

सदर लेखात संशोधिकेने रवींद्रनाथ टागोर व एस.आर.रंगनाथन या दोन व्यक्तिमत्त्वांचा अभ्यास केला आहे. त्यासाठी तिने या दोहोंचे ज्ञानाधिष्ठित समाजात ग्रंथालयाचे स्थान यावरील विचार निवडले आहेत.

2. Bibliometric Investigation of wind Energy in India: an Analytical Study.

Thirumagal, A.

सदर लेखामध्ये संशोधकाने वायुशक्तीवर झालेल्या लिखाणाचे बिलिओमेट्रीक तंत्राद्वारे संशोधन करून विश्लेषणात्मक अभ्यास केला आहे.

3. Library Anxiety – a Feeling to be removed.

Bapte, Vishal Dattatray

सदर संशोधनात्मक लेखात संशोधक ग्रंथालय सेवाबद्दल उपभोक्त्यामध्ये असलेल्या संकोचात्मक भीतीबद्दल अभ्यास करतात. विशेषतः विद्यार्थी वर्गात या सेवा घेण्या बाबत संकोच दिसून येतो. यासाठी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन देऊन सेवा दिली जाऊ शकते.

4. Usage of social Networking Tools in Higher Education with Special reference to colleges of Jammu Division (J & K), India.

Gupta, Sangita and Seth, Anuradha

सदर लेखात संशोधकाने जम्मू विभागातील उच्च शिक्षण क्षेत्रात सोशल नेटवर्किंग साधनांचा वितरणात होत असलेला उपयोग अभ्यासला आहे.

5. Barcoding and library Automation: A Birds Eye View.

Borse, T.R

सदर संशोधन बारकोड तंत्रज्ञानाचा ग्रंथालयाच्या क्षेत्रातील उपयुक्ततेवर आधारित आहे. ग्रंथालयाच्या दैनंदिन तंत्रज्ञानामुळे कामकाजात होऊ शकणाऱ्या बदलावर संशोधकाने संशोधन केले आहे.

6. College Librarianship in west Bengal: A Librarian's Perspective.

Roy, Banasree.

सदर संशोधनात संशोधकाने पश्चिम बंगाल राज्यातील ग्रंथपालन क्षेत्रातील संशोधनावर भर दिला आहे. ग्रंथालय क्षेत्रापुढील आव्हाने, त्या पुढील अपेक्षा व त्याला मिळणारे महत्व यावर संशोधन केले आहे.

ग्रंथ परीक्षण

Consortium Approach to resource sharing in an E Environment.

Patil, Yalaquoda M.

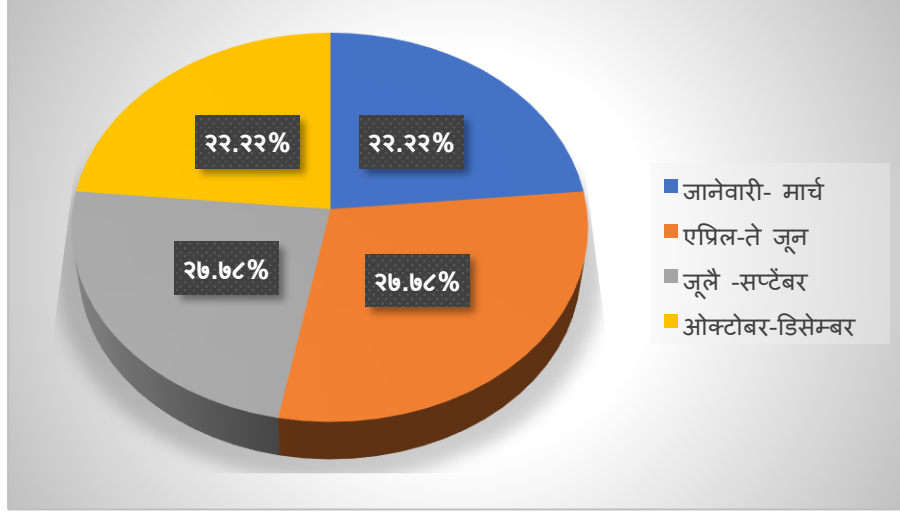
सदर पुस्तक परीक्षणातून संशोधकाने माहिती स्रोतांच्या देवाणघेवाणी विषयी पुस्तकाची उपयुक्तता स्पष्ट केली आहे.

४.२.१.६ २०१५ या वर्षी प्रकाशित लेखांचे विश्लेषण

सारणी क्र. ७. २०१५ या वर्षी प्रकाशित लेखांचे विश्लेषण

वर्ष	महिने	खंड क्र	अंक क्र.	लेखांची संख्या	टक्केवारी
२०१५	जानेवारी- मार्च	६०	१	४	२२.२२
	एप्रिल-ते जून	६०	२	५	२७.७८
	जुलै -सप्टेंबर	६०	३	५	२७.७८
	ऑक्टोबर-डिसेम्बर	६०	४	४	२२.२२
			एकूण	१८	१००%

आलेख क्र. ६.२०१५ या वर्षी प्रकाशित लेखांचे विश्लेषण

निरीक्षण

२०१५ या वर्षी प्रकाशित झालेल्या ६० या खंडामध्ये ४ अंक प्रकाशित झाले होते. चारही अंकात मिळून १८ लेख प्रकाशित झाले आहे. सर्वात जास्त लेख ५ (२७.७८) २ आणि ३ या क्र.च्या अंकात प्रकाशित झाले होते. सर्वात कमी लेख प्रत्येकी ४ (२२.२२)% क्रमांक १ व ४ या अंकात प्रकाशित झाले होते.

2015-Vol. 60 No. 1 March

1. Visual information seeking and Digital libraries.

Anila, S., Rath, Durga Sankar and Madalli, Devika P.

प्रस्तुत संशोधन लेखात संशोधकाने अंकीय ग्रंथालयामधून माहिती मिळवण्यात उपभोक्त्याना होणारी सुलभता व कमी वेळात व अचूकरित्या मिळू शकणारी माहिती यावर संशोधन केले आहे.

2. Information Needs of writers of Odia literature: A case study.

Panda, Gayatribala and Jena Pushpanjali

वरील संशोधन लेखामध्ये संशोधिकेने ओडिया या भाषेत लेखन करत असलेल्या लेखकांच्या माहिती विषयक गरजांचा अभ्यास केला आहे. लेखकांचे माहिती विषयक गरजांच्या बाबत अवलंबित्व या द्वारे संशोधिकेले शोधले आहे.

3. College Libraries in Darjeeling Hill: A study.

Sinha, Sudha and Majumdar, Krishnada

सदर संशोधनात्मक लेखात संशोधकांनी दार्जिलिंग या पहाडी प्रदेशातील महाविद्यालयीन ग्रंथालय सेवांचा संशोधनात्मक अभ्यास केला आहे.

4. Status Evaluation of Female Library professional of Uttar Pradesh.

Tripathi, Aditya and Chauhan, Punam

वरील संशोधन लेखामध्ये संशोधकांनी उत्तर प्रदेश या राज्यामधील महिला ग्रंथालय व्यावसायिकांच्या दर्जात घडून आलेल्या बदलांचा अभ्यास केला आहे.

2015-Vol. 60 No. 2 June

1. Application of Google sites for Online Access to Digitized Manuscripted: a model.

Mazumder, Nirmal Rajan and Singh, Sanjay Kumar

वरील संशोधन लेखामध्ये हस्तलिखितांचे अंकीय स्वरूपात रूपांतर करून गुगल साईट प्रमाणे त्याला शोध घेण्यायोग्य बनवणे यावर संशोधन केले आहे.

2. Engineering college libraries in Dehradun: A Survey.

Pratap, Bhanu

प्रस्तुत संशोधन लेखात संशोधकाने डेहराडून या उत्तराखण्ड राज्यातील अभियांत्रिकी महाविद्यालयातील ग्रंथालयांचा संशोधनात्मक अभ्यास केला आहे. या अभ्यासाद्वारे

संशोधकाने या ग्रंथालयासाठी कोणत्या गोष्टी करणे आवश्यक आहे व त्यातील त्रुटी कोणत्या आहेत ते शोधण्याचा प्रयत्न केला आहे.

3. Measuring use pattern of b'School Library Users of Odisha.

Jena, Pushpanjali and Khuntia, Dipak Kumar

सदर संशोधन लेखामध्ये संशोधकानी ओडिसा या राज्यातील बिझनेस स्कूलमधील ग्रंथालयीन उपभोक्त्यांच्या उपयोगविषयक सवयीचा अभ्यास केला आहे.

4. Sustainability of Open Source Integrated library system in selected Indian Libraries.

Gireesh, Kumar T.K. and Ramesha

सदर संशोधन लेखात संशोधकाने ओपनसोर्स ग्रंथालय प्रणालींचा ग्रंथालयांना होणारा उपयोग संशोधित केला आहे. या प्रणाली विकत घेतलेल्या प्रणालीपेक्षा ग्रंथालयांना मुक्त स्वरूपात उपलब्ध असल्याने कशा फायदेशीर ठरल्या आहेत यावर संशोधकाने संशोधन केले आहे.

5. Application of E-Goverance in promotion and Development of Library services.

Govanakappa, Rajalaxmi A. and Kemparaju, T.D.

सदर संशोधन लेखात संशोधकांनी ग्रंथालय सेवेकडून उपभोक्त्यांच्या अपेक्षा विशेषतः इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांच्या द्वारे त्या मिळण्याबाबत लोकांच्या अपेक्षा यावर संशोधन केलेले आहे.

2015- Vol. - 60 No. 3 September

1. Cloud computing in libraries: Trends and Feature prospects.

Yuvraj, Mayank

प्रस्तुत लेखात संशोधकाने क्लाऊड कॉम्पुटिंग या तंत्रज्ञानाची ग्रंथालयांना कशी गरज आहे यावर संशोधन केले आहे. येणाऱ्या काळात ते ग्रंथालयासाठी अत्यावश्यक तंत्रज्ञान असेल यावर संशोधन केले आहे.

2. Koha in Action: A case study of implementing Koha in Asam University, Silchar.

Sharma, A.K., Mishra, Vinod and Tirupati, D.P.

प्रस्तुत संशोधनात संशोधकाने कोहा या मुक्त ग्रंथालय प्रणालीचा आसाम विद्यापीठातील ग्रंथालयात केलेला वापर यावर संशोधन करून हा लेख लिहिला आहे. कोहा ही प्रणाली तिच्या मुक्त स्वरूपामुळे ग्रंथालयास कशी उपयुक्त ठरली आहे यावर संशोधन केले आहे.

3. Design and Development of Thesaurus in Nanotechnology.

Sharma, Abhishek

सदर लेखात संशोधकाने नॅनोटेक्नॉलॉजी या तंत्रज्ञानाने युक्त ज्ञानाची साठवण करणे यासाठी डिझाईन व त्याचा विकास यावर संशोधन केले आहे.

4. Development of public Libraries in the District of Burdwan, West Bengal: A study.

Hazra, Uttam Kumar and Sengupta, Sumita

प्रस्तुत संशोधन लेखामध्ये संशोधकाने पश्चिम बंगाल राज्यातील Burdwan जिल्ह्यातील सार्वजनिक ग्रंथालय चळवळीवर संशोधन केले आहे.

5. Librarian'ship in 21st Century in India: Opportunities Challenges and Role of Professionals.

Kumar, Amit and Mishra, R.N.

सदर लेखात संशोधकांनी २१ व्या शतकातील ग्रंथालयामधील संधी, आव्हाने व ग्रंथालय व्यावसायिकांची भूमिका यावर संशोधन केले आहे.

ग्रंथ परीक्षण

Doctoral Research trends in library and information science in India:
Synergy Books India 2014.

Singh, Shahi Prabha- New Delhi

सदर पुस्तक परीक्षांतून PHD च्या स्तरावर ग्रंथालय संशोधनात दिसून येणारे संशोधन प्रवाह यावर आधारित आहे. परीक्षणकर्त्याने प्रांत ,भाषा, विद्यापीठ ,विषय निहाय व गुणात्मकरित्या अभ्यास केला आहे.

2015 Vol – 60-No 4 December

1. Open Higher Education: University as leaders in Open access.

Patel, Dimple

प्रस्तुत लेखात संशोधिकेने मुक्त उच्च शिक्षणाबरोबरच मुक्त शैक्षणिक नियतकालिकांची भूमिका यावर अभ्यास केला आहे. विद्यापीठांनी नियतकालिके मुक्त स्वरूपात प्रकाशित होण्यासाठी प्रयत्न केले पाहिजेत यावर त्यांनी हे संशोधन केले आहे.

2. Digital community information services in India: Present Scenario, problems and solutions.

Bandyopadhyay, Subarna and Mukhopadhyay, Parthasarathi

सदर लेखात संशोधकाने भारतातील डिजिटल सुविधांचा लाभ घेत असलेल्या समाजाला समोर ठेवले आहे. या समाजाची सद्यस्थिती अभ्यासण्यासाठी बुरद्वान जिल्ह्यातील दोन भाग केंद्रित करून प्रश्नावली द्वारे माहिती घेऊन संशोधन केले आहे.

3. A study of library and information security measures in select libraries of Delhi.

Meera and Gupta, Radhika

वरील संशोधन लेखामध्ये लेखिकांनी दिल्ली शहरातील निवडक ग्रंथालयात माहितीच्या सुरक्षेसाठी घेतले जाणारे उपाय यावर संशोधन केले आहे. संशोधकांनी एकूणच ग्रंथालयाची मालमत्ता सुरक्षित ठेवण्याचे उपाय अभ्यासले आहेत.

4. The experience of Kolkata based explorers in the collection and dissemination of Himalayan information.

Ghosh, Gurudas and Mukhopadhyay, P.N.

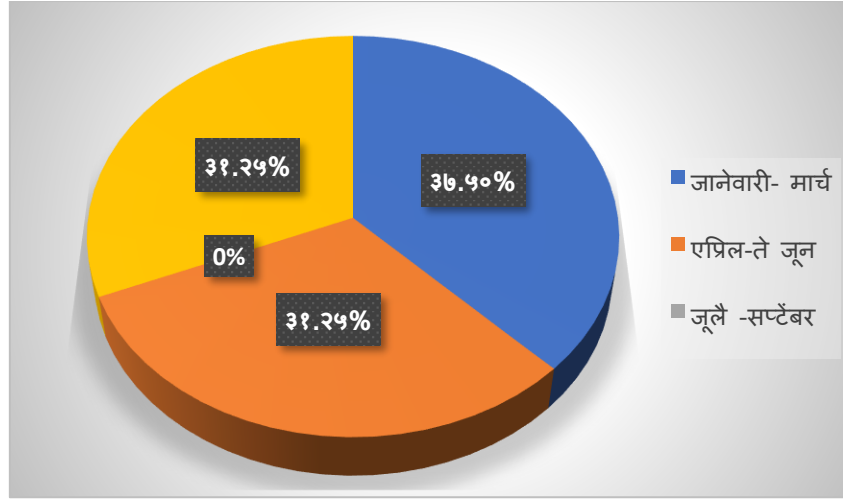
सदर संशोधन लेखात लेखकांनी कलकत्ता येथील गिर्यारोहकांकडून संग्रहित व वितरित हिमालयीन माहितीवर संशोधन करून ते निदर्शनास आणले आहे.

४.२.१.७ २०१६ या वर्षी प्रकाशित लेखांचे विश्लेषण

सारणी क्र. ८. २०१६ या वर्षी प्रकाशित लेखांचे विश्लेषण

वर्ष	महिने	खंड क्र	अंक क्र.	लेखांची संख्या	टक्केवारी
२०१६	जानेवारी- मार्च	६१	१	६	३७.५०
	एप्रिल-ते जून	६१	२/३	५	३१.२५
	जुलै -सप्टेंबर	६१			
	ऑक्टोबर -डिसेंबर	६१	४	५	३१.२५
			एकूण	१६	१००%

आलेख क्र. ७. २०१६ या वर्षी प्रकाशित लेखांचे विश्लेषण

निरीक्षण

२०१६ या वर्षी प्रकाशित ६१ या खंडात ४ अंक प्रकाशित झाले होते. अंक क्र.२ व ३ हा संयुक्तपणे प्रकाशित करण्यात आला होता. या खंडात १६ लेख प्रकाशित झाले होते. सर्वात जास्त लेख अंक क्र.१ मध्ये ६(३७.५०%) एवढे प्रकाशित झाले होते. कमी लेख प्रत्येकी ५(३१.२५%) एवढे २/३ या संयुक्त अंकात व ४ या अंकात प्रकाशित झाले होते.

2016- Vol. 61 No. 1

1. LIS Education in India- Past, Present and Feature an IASLIC Concept paper.

Chatterjee, Amitabha

प्रस्तुत संशोधन लेखामध्ये संशोधकाने भारतातील ग्रंथालय शिक्षणाची सद्यस्थिती, भूतकालीन स्थिती व भविष्यकालीन परिस्थितीची कल्पना केली आहे. यात डॉ.रंगनाथन पूर्व काळ, डॉ.रंगनाथन यांचा कालखंड व डॉ.रंगनाथन पश्चात कालखंडाच्या आधारे संशोधन केले आहे.

2. Reminiscences and Experiences of a Senior Information Professional in formulating effective principles of success in quality customer service: A case study.

Shah P.C.

सदर लेखात संशोधकाने औद्योगिक क्षेत्रात माहितीतंत्रज्ञ कशी भूमिका निभावू शकतात यावर संशोधन केले आहे. योग्यवेळी पुरविलेली अचूक माहिती योग्य औद्योगिक निर्णय घेण्यास सहाय्यभूत ठरतात यात माहिती केंद्रांची यशस्विता संशोधित केली आहे.

3. Chronological Development of LIS concepts in Bengali: A Study.

Chandra Joydeep, Majumder K.P. and Das B.B.

प्रस्तुत लेखात बंगाल राज्यातील कालखंडानुसार झालेला ग्रंथालय चळवळीचा विकास संशोधकाने अभ्यासला आहे. त्या काळानुसार सामाजिक बदलांचा झालेला प्रभाव अभ्यासला आहे.

4. An information filtering model for research library.

Adhikari, Saumen and Panigrahi, Pijushkanti

वरील लेखात संशोधकांनी संशोधन ग्रंथालयासाठी योग्य व आवश्यक माहिती शोधण्याचे मॉडेल अभ्यासले आहे. मानवी मेंदूप्रमाणे आर्टिफिशल इंटेलिजन्सचा वापर करून माहिती मिळवणे शक्य होते. परिणामी संशोधकांना योग्य माहिती योग्य वेळी मिळते.

5. Use of E – Resources by the students of School of Humanities, Manipur University: A Survey.

Keisham, Sangeeta Devi and K. Bulbul Devi

सदर लेखात संशोधिकेने मणिपूर विद्यापीठातील मानव्य विद्येच्या विद्यार्थ्यांकडून ई- रिसोर्स वापराबद्दल संशोधन केले आहे.

6. Instructional services for the students of Ramkrishna Mission Blind Boy's Academy. A Case Study.

Mitra, Sharmistha, Shukla, Archana and Sen, B.K.

सदर लेखात संशोधकांनी अंध विद्यार्थ्यांसाठी दिल्या जात असलेल्या ग्रंथालय सेवेवर संशोधन केले आहे. विशेष क्षमतेच्या विद्यार्थ्यांना दिल्या जात असलेल्या ग्रंथालय सेवांच्या परिणामकारकतेवर हे संशोधन आधारित आहे.

2016- Vol. – 61 No. 2 &3 June and Sept.

1. Information flow in Agricultural Economics: A Bibliometric study of the Ph.D. theses of the University of Burdwan.

Dutta, Samayita and Bandyopadhyay, Amit Kumar

सदर लेखात शेतीविषयक अर्थशास्त्रात माहितीच्या उपयुक्तेवर संशोधन केले आहे. बिब्लिओमेट्रीक तंत्राच्या आधारे बुरद्वान विद्यापीठाच्या डॉक्टरल प्रबंधाचा अभ्यास केला आहे.

2. Implementing Institutional repository: A Case study of base institute library, Kolkata.

Dutta, Shyamasree and Panda, K.C.

सदर संशोधन लेखात संशोधकाने बोस संस्थेचे ग्रंथालय कलकत्ता येथे रिपॉझिटरी विषयी व्यष्टी अभ्यासाद्वारे संशोधन केले आहे. बदलत्या कालानुरूप ग्रंथालय क्षेत्रात वेगाने बदल करणे

आवश्यक झाले आहे. वाचन साहित्य अंकीय स्वरूपात जास्त उपयुक्त ठरत असल्याने हे संशोधन आवश्यक आहे.

3. Pattern of contributions in CALIBER (Convention on Automation of libraries in education and research institutions) 2007-2015.

Junaid, Rajini and Jaiswal, Babita

प्रस्तुत लेखात संशोधकांनी cliber या परिषदेतील सादर झालेल्या ग्रंथालय ऑटोमेशन या विषयांवरील संशोधन लेखांचा आढावा घेतला आहे. यासाठी त्यांनी २००७-२०१५ हा कालखंड निवडला आहे.

4. Human resources management in University libraries in India: A Literature review.

Dutta, Chaitali and Pal, Ashok

सदर संशोधन लेखात संशोधकांनी भारतातील विद्यापीठ ग्रंथालयातील मनुष्य संसाधन विकास या विषयाचा संशोधनात्मक अभ्यास केला आहे. या ठिकाणी त्यांनी मानव संसाधन विकासाचे विविध पैलू असलेले अर्थ, उगम, मानव संसाधन विकासाचे नियोजन, त्याचा विकास यावर लक्ष केंद्रित केले आहे.

5. Awareness and use of E-resources by Faculty Members: with special reference to an academic library.

Varma, Varsha and Murari, Durga.

सदर लेखात संशोधकांनी ई-रिसोर्सेस संबंधी शिक्षक वर्गाला असलेली माहिती यावर संशोधन केले आहे. ई-संसाधने उपयोगात आणताना त्यांना येत असलेल्या अडचणी, त्यांच्या पुढील आव्हाने व मिळणारे फायदे यावर त्यांनी संशोधन केले आहे.

2016- Vol. 61 No. 4 December

1. Academic research Ethics: A librarianship Prespective.

Chatterjee Kalika

सदर संशोधन लेखात संशोधकांनी संशोधनातील नैतिकता व त्यातील ग्रंथपालाचा एक सल्लागार किंवा मार्गदर्शक म्हणून सहभाग यावर संशोधन केले आहे. संशोधनाला आवश्यक मार्गदर्शक प्रणाली यांचे ग्रंथपालास असलेले ज्ञान तो संशोधकास कसे देतो यावर संशोधकाने संशोधन केले आहे

2. Library automation in Jumma University: A assessment of ABCD software.

Natrajan M. and Arasa, Fikade

प्रस्तुत लेखात संशोधकांनी ग्रंथालय आज्ञावलीच्या संदर्भात जिम्मा विद्यापीठातील ग्रंथालय ऑटोमेशन यावर संशोधन केले आहे. सदर आज्ञावली वापरण्याचे फायदे, त्यात येत असलेल्या अडचणी, खर्च होणारा वेळ इत्यादींवर वाचक व कर्मचारी यांना प्रश्नावली देऊन सखोल संशोधन केले आहे.

3. Open access repositories for Indian Universities: Towards a multilingual framework.

Roy, Bijan Kumar, Biswas, Subal Chandra and Mukhopadhyay, Parthasarathi

सदर संशोधन लेखात भारतातील विद्यापीठीय ग्रंथालयात मुक्तद्वार रिपॉझिटरीजमुळे माहितीच्या वितरणात झालेला बदल, सेवेमध्ये झालेला परिणाम, वाचकांना येणारे अनुभव, यावर संशोधन केले आहे. रिपॉझिटरीजच्या बहुभाषिकपणामुळे ग्रंथालयीन सेवांवर झालेला परिणाम याचा विशेष अभ्यास केला आहे.

4. Is all well in LIS profession in India?

Singh, Anil

सदर लेखात संशोधकाने भारतातील ग्रंथालयीन व्यवसायातील सद्यस्थितीवर संशोधन केले आहे. या व्यवसायात अपेक्षित वाढ होत आहे का? व्यावसायिकाकडून दिल्या जात असलेल्या सेवा, त्यांना मिळालेला दर्जा यावर संशोधनात भर देऊन काही उपाय सुचविले आहेत.

5. Madrasah Libraries in West Bengal: A study.

Dey, Suyoj and Mujumder, Krishnapada

प्रस्तुत लेखात संशोधकाने पश्चिम बंगाल राज्यातील मदरसा ग्रंथालयातील सेवांच्या दर्जावर संशोधन केले आहे. या संस्थामध्ये मिळत असलेल्या सुविधा, त्यांचा संग्रह, त्यामधील व्यवस्थापन, संघटन व परिणामकारकता यावर संशोधन केले आहे.

४.२.२ शोधनिबंधांची लांबी

IASLIC BULLETIN या नियतकालिकामध्ये २०१० ते २०१६ या कालावधीत १४९ लेख प्रकाशित झाले आहेत. या शोध निबंधांच्या लांबीसंबंधी माहिती पुढील तक्त्यामध्ये दिली आहे.

सारणी क्र. ९. शोधनिबंधांची लांबी

वर्ष	खंड क्र.	पानांची संख्या				एकूण
		१ ते ५	६ ते १०	११ ते १५	१६ पेक्षा जास्त	
२०१०	५५	२	१८	८	०	२८
२०११	५६	४	१०	५	४	२३
२०१२	५७	१	११	१०	१	२३
२०१३	५८	३	२	९	४	१८

२०१४	५९	२	९	१०	२	२३
२०१५	६०	०	६	७	५	१८
२०१६	६१	१	६	८	१	१६
	एकूण	१३	६२	५७	१७	१४९

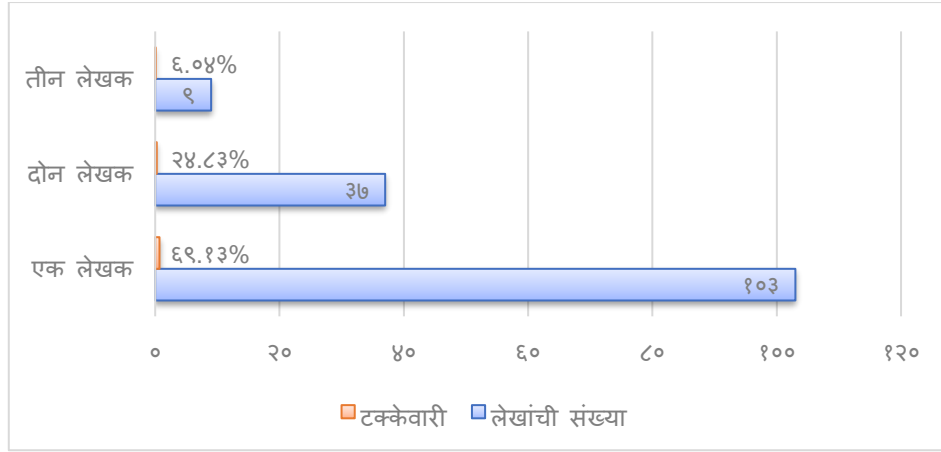
वरील सारणीवरून असे निदर्शनास येते की सर्वात जास्त लेख ६ ते १० पाने असलेले आहेत. म्हणजेच ६२ इतके आहेत. ११ ते १५ पाने असलेले ५७ लेख आहेत. १६ पेक्षा जास्त पाने असलेले लेख १७ आहेत. सर्वात कमी म्हणजे १ ते ५ पाने असलेले लेख १३ आहेत.

४.२.३ लेखक योगदान विश्लेषण

सारणी क्र. १०. लेखक योगदान विश्लेषण

लेखकांची संख्या	लेखांची संख्या	टक्केवारी
एक लेखक	१०३	६९.१३
दोन लेखक	३७	२४.८३
तीन लेखक	०९	६.०४
एकूण	१४९	१००%

आलेख क्र. ८. लेखक योगदान विश्लेषण

लेखक योगदान या विश्लेषण घटकांतर्गत माहितीचे विश्लेषण केले आहे. यात एक लेखकाने लिहिलेले, दोन लेखकांनी लिहिलेले व तीन लेखकांनी लिहिलेले लेख असे वर्गीकरण केले आहे. वरील सारणी प्रमाणे एकूण १४९ लेखांपैकी १०३ (६९.१३%) लेखांना एकाच लेखकाचे योगदान लाभले आहे. तर ३७(२४.८३%) लेखांना दोन लेखकांनी मिळून लिहिले आहे. तीन लेखकांनी लिहिलेले लेख ९(६.०४%) आहेत. सदर माहितीनुसार वैयक्तिकरित्या लेख लिहिण्यावर जास्त भर दिसून येतो.

४.२.३.१ वर्षानुसार लेखक योगदान विश्लेषण

सारणी क्र. ११ वर्षानुसार लेखक योगदान

वर्ष	खंड	एक लेखक	दोन लेखक	तीन लेखक	एकूण लेख
२०१०	५५	२७	१	०	२८
२०११	५६	१६	५	२	२३
२०१२	५७	१८	२	३	२३
२०१३	५८	११	७	०	१८
२०१४	५९	२३	०	०	२३
२०१५	६०	७	१०	१	१८
२०१६	६१	४	९	३	१६
एकूण लेख		१०६	३४	९	१४९
टक्केवारी		७१.१४%	२२.८२%	६.०४%	१००%

सारणी क्र. १३ चे निरीक्षण करता २०१० या वर्षी एक लेखकाने लिहिलेले २७ लेख प्रकाशित झाले होते. २०११ या साली १६ लेखकांनी लेखांमध्ये वैयक्तिक योगदान दिले होते. २०१३ या वर्षी वैयक्तिक योगदान देणारे लेखक १८ इतके होते, तर २०१४ मध्ये ते २३ इतके होते. एकूण एका लेखकाने वैयक्तिकरित्या लिहिलेले लेख १०६(७१.१४%) इतके आहेत. तुलनात्मकदृष्ट्या दोन लेखकांनी मिळून दिलेले योगदान ३४(२२.८२%) इतके आहे, तर तीन लेखकानी मिळून दिलेले योगदान अत्यल्प म्हणजेच ९(६.०४%) इतके आहे.

४.२.३.२ अग्रेसर लेखक

सारणी क्र. १२. अग्रेसर लेखक

लेखकाचे नाव	शोधनिबंध	अग्रेसर क्रम
Pushpanjali Jena	५	१
Pijushkanti Panigrahi	४	२
A baladhandayu Tham	२	३
A Dasgupta	२	३
A thirumangal	२	३
Abdul Mannan Khan	२	३
Amitkumar Bandyapadhyay	२	३
Banasee Ray	२	३
Dibyendu Paul	२	३
Durga Shankar Rath	२	३
Gaytribala Panda	२	३
Kanika Chatterjee	२	३
Krishnapada Majumdar	२	३

P. C. Shah	२	३
P. Balsubramaion	२	३
Parthsarathi Mukhopadyay	२	३
एक लेख लिहिलेले एकूण ११२ लेखक	१	४

निरीक्षण

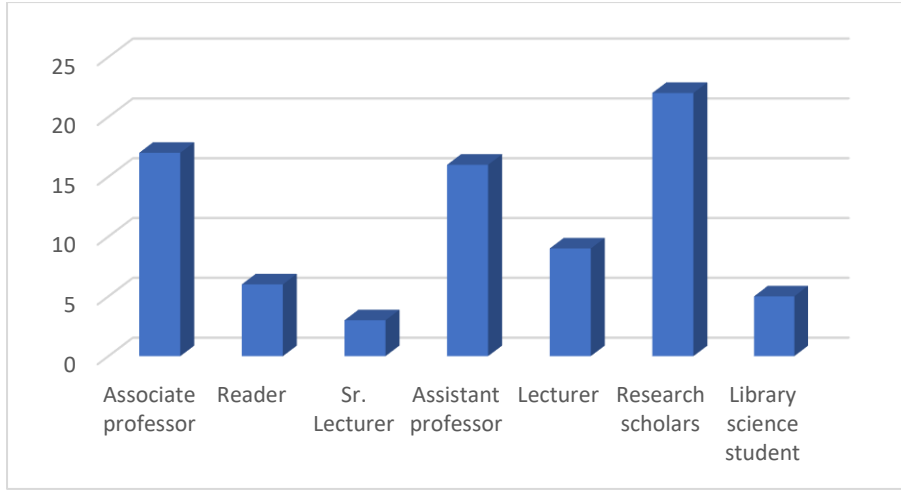
Pushpanjali Jena यांनी सर्वाधिक म्हणजे पाच लेखांसाठी त्यांचे योगदान दिले आहे व त्या प्रथम स्थानी दिसून येतात. त्या नंतर Pijushkanti Panigrahi यांनी चार लेख लिहिले आहेत. त्या द्वितीय स्थानी दिसून येतात. प्रत्येकी २ लेख लिहिणारे १३ लेखक दिसून येतात. केवळ एक लेख लिहिणारे ११२ लेखक ४ थ्या स्थानी आहेत.

४.२.३.३ शिक्षकांनी लिहिलेले लेख Teaching Faculty Articles

सारणी क्र. १३. शिक्षकांनी लिहिलेले लेख Teaching Faculty Articles

Sr. No.	Designation	Number
1	Professor	22
2	Associate professor	17
3	Reader	6
4	Sr. Lecturer	3
5	Assistant professor	16
6	Lecturer	9
7	Research scholars	22
8	Library science student	5

आलेख क्र. ९. शिक्षकांनी लिहिलेले लेख Teaching Faculty Articles

शिक्षकांनी लिहिलेल्या लेखांचे विश्लेषण वरील सारणी व आलेख द्वारे स्पष्ट केले आहे. प्राध्यापक आणि संशोधकांनी प्रत्येकी २२ असे सर्वात जास्त लेख लिहिले आहेत. सहयोगी प्राध्यापकांनी लिहिलेले लेख १७ आहेत. सहायक प्राध्यापकांनी लिहिलेले लेख १६ आहेत.

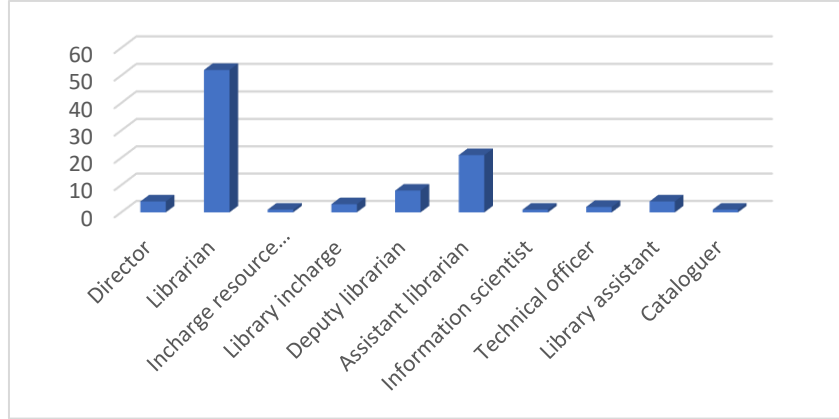
४.२.३.४ शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे लेख (Non-teaching Staff Articles)

सारणी क्र. १४. शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे लेख

Sr. No.	Designation	Number
1.	Director	4
2.	Librarian	52
3.	Incharge Resource Centre	1
4.	Library Incharge	3
5.	Deputy Librarian	8
6.	Assistant Librarian	21
7.	Information Scientist	1
8.	Technical Officer	2

9.	Library Assistant	4
10.	Cataloguer	1
11.	Without Designation	26

आलेख क्र. १०. शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे लेख

IASLIC या नियतकालिकामध्ये लेख लिहिणारे लेखक विविध पदावर कार्यरत आहेत. यापैकी शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांनी लिहिलेल्या लेखांचे विवेचन वरील सारणी मध्ये केले आहे. Director, Librarian, Incharge Resource Centre, Library Incharge, Deputy Librarian, Assistant Librarian, Information Scientist, Technical Officer, Library Assistant, Cataloguer या पदांवर कार्यरत कर्मचाऱ्यांनी लेख लिहिले आहेत. यामध्ये सर्वात जास्त ५२ लेख ग्रंथपालांनी (Librarian) लिहिले आहेत. Incharge Resource Centre, Information Scientist, Cataloguer यांनी सर्वात कमी म्हणजे प्रत्येकी १ लेख लिहिला आहे. कोणत्याही पदावर कार्य न करणाऱ्या म्हणजेच Without Designation कर्मचाऱ्यांनी देखील २६ लेख लिहिले आहेत.

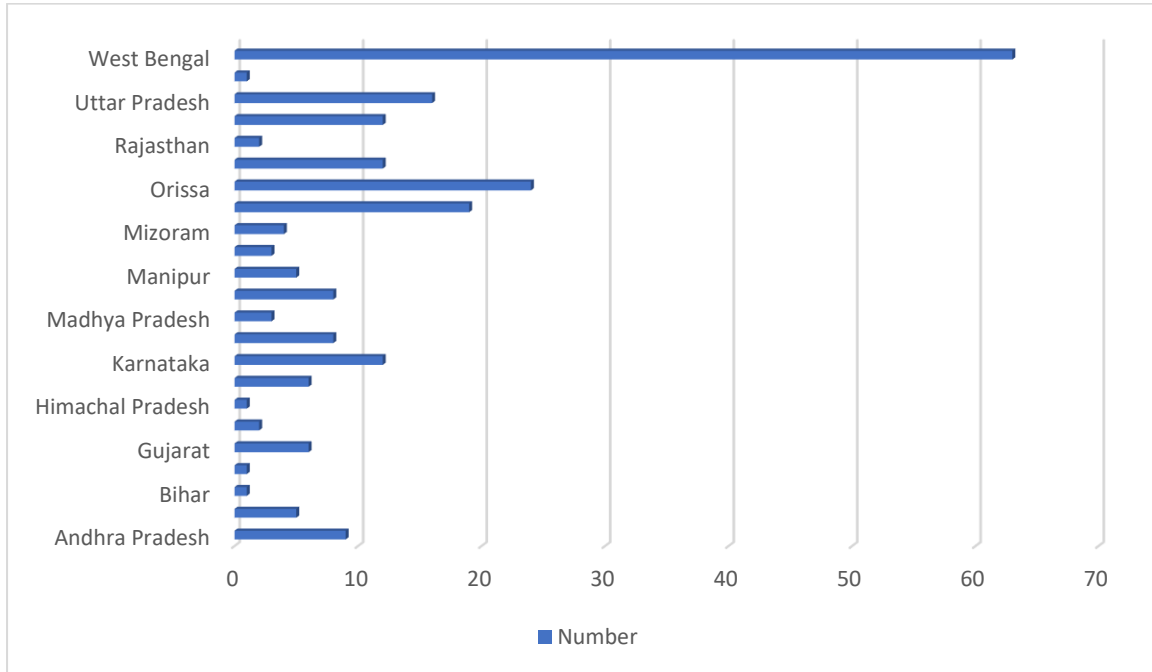
४.२.४ राज्यांप्रमाणे लेखकांची विभागणी Statewise Distribution of Author

सारणी क्र. १५. राज्यांप्रमाणे लेखकांची विभागणी Statewise Distribution of Author

Sr. No	States	Number
1	Andhra Pradesh	9
2	Assam	5
3	Bihar	1
4	Chattisgarh	1
5	Gujarat	6
6	Haryana	2
7	Himachal Pradesh	1

8	Jammu Kashmir	6
9	Karnataka	12
10	Kerala	8
11	Madhya Pradesh	3
12	Maharashtra	8
13	Manipur	5
14	Meghalaya	3
15	Mizoram	4
16	New Delhi	19
17	Orissa	24
18	Punjab	12
19	Rajasthan	2
20	Tamilnadu	12
21	Uttar Pradesh	16
22	Uttarakhand	1
23	West Bengal	63
	Total	223

आलेख क्र. ११. राज्यांप्रमाणे लेखकांची विभागणी Statewise Distribution of Author

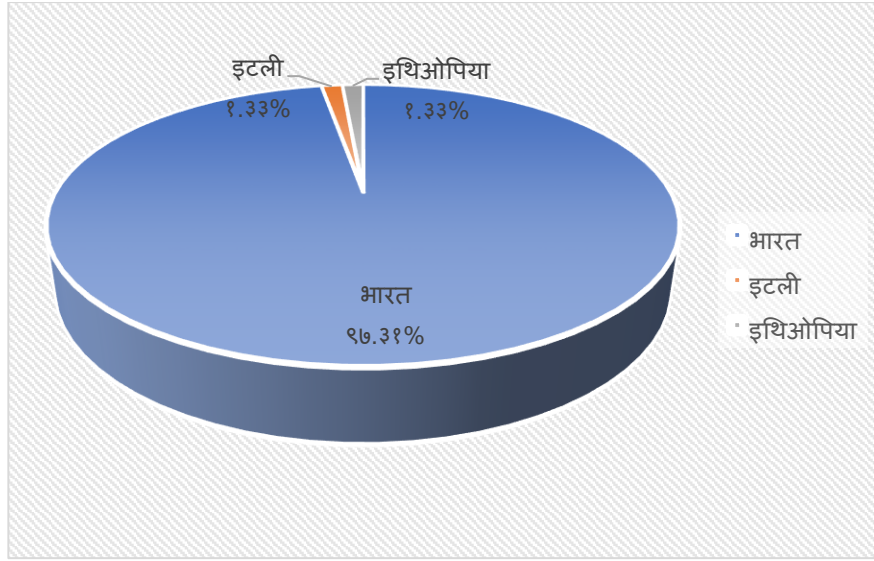
राज्यांप्रमाणे लेखकांची विभागणी वरील प्रमाणे केली आहे. एकूण २३ राज्यांमधील लेखकांची विभागणी सदर विश्लेषणात सांगण्यात आली आहे. पश्चिम बंगाल राज्यामधील लेखकांची संख्या सर्वात जास्त ६३ इतकी आहे.

४.२.५ देशांप्रमाणे लेखांचे विश्लेषण Country wise distribution of articles

सारणी क्र. १६. देशांप्रमाणे लेखांचे विश्लेषण Country wise distribution of articles

अनु. क्र.	देश	लेखांची संख्या	टक्केवारी
१.	भारत	१४५	९७.३१%
२.	इटली	२	१.३३%
३.	इथिओपिया	२	१.३३%
	एकूण	१४९	१००%

आलेख क्र. १२. देशांप्रमाणे लेखांचे विश्लेषण Country wise distribution of articles

IASLIC या नियतकालिकामध्ये भारताविषयी लेखांची संख्या जास्त १४५(९६.३१%) इतकी आहे. इटली व इथियोपिया वरील लेखांची संख्या प्रत्येकी २(१.३३%) इतकी आहे.

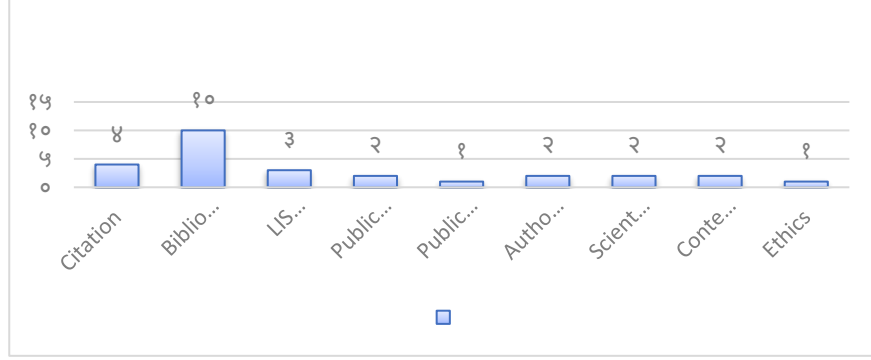
४.२.६ कीवर्ड प्रमाणे विश्लेषण

४.२.६.१ संशोधन पद्धती (Research Methodology) कीवर्ड

सारणी क्र. १७. संशोधन पद्धती (Research Methodology) कीवर्ड

	कीवर्ड	एकूण
१.	Citation	४
२.	Bibliometrics	१०
३.	LIS Research	३
४.	Publication Pattern	२
५.	Public Funded Research	१
६.	Authorship Trends	२
७.	Scientometrics	२
८.	Contents analysis	२
९.	Ethics	१
	एकूण	२७

आलेख क्र. १३. संशोधन पद्धती (Research Methodology) कीवर्ड

निरीक्षण

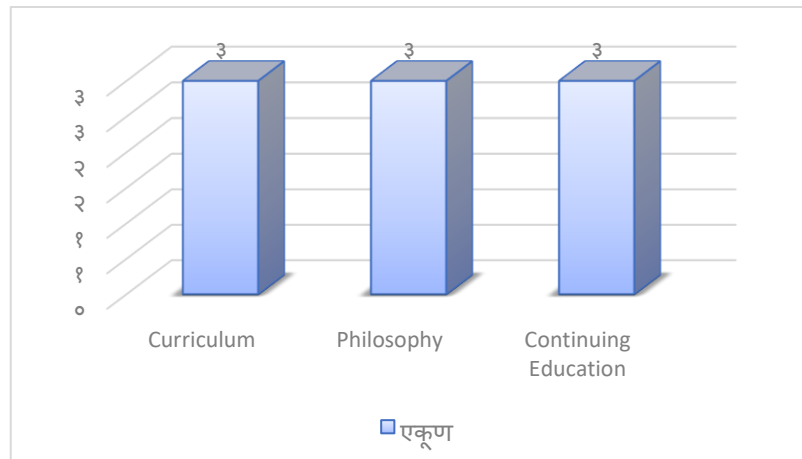
संशोधन पद्धतीच्या सारणीकडे पाहता Bibliometrics या कीवर्ड चा वापर सर्वात जास्त वेळा म्हणजे १० वेळा झाला आहे. Public Funded Research चा वापर सर्वात कमी म्हणजे एक वेळा झाला आहे.

४.२.६.२ ग्रंथालय शिक्षण (Library Education) कीवर्ड

सारणी क्र. १८. ग्रंथालय शिक्षण (Library Education) कीवर्ड

अनु.क्र	कीवर्ड	एकूण
१	Curriculum	३
२	Philosophy	३
३	Continuing Education	३

आलेख क्र. १४. ग्रंथालय शिक्षण (Library Education) कीवर्ड

निरीक्षण

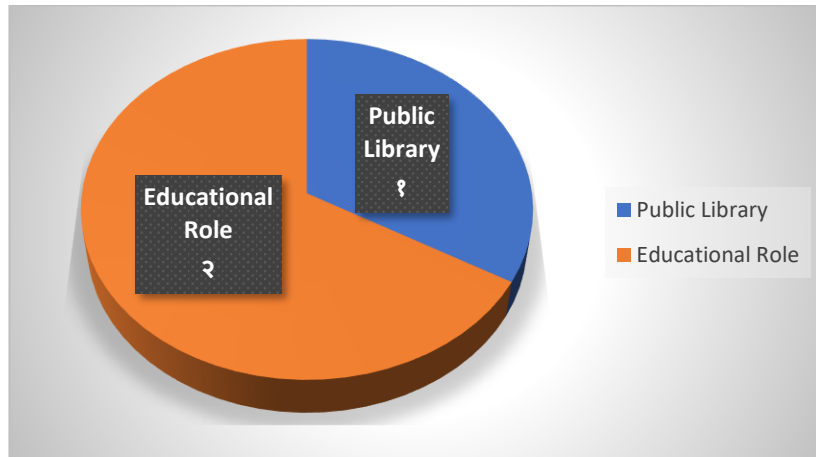
ग्रंथालय शिक्षण या मध्ये अभ्यासक्रम (Curriculum), तत्वज्ञान (Philosophy), निरंतर शिक्षण (Continuing Education) या कीवर्डस चा वापर प्रत्येकी तीन वेळा झालेला आहे.

४.२.६.३ ग्रंथालयाचा विकास (Library Development)

सारणी क्र. १९. ग्रंथालयाचा विकास (Library Development)

अनु.क्र	कीवर्ड	एकूण
१.	Public Library	१
२.	Educational Role	२

आलेख क्र. १५. ग्रंथालयाचा विकास (Library Development)

निरीक्षण

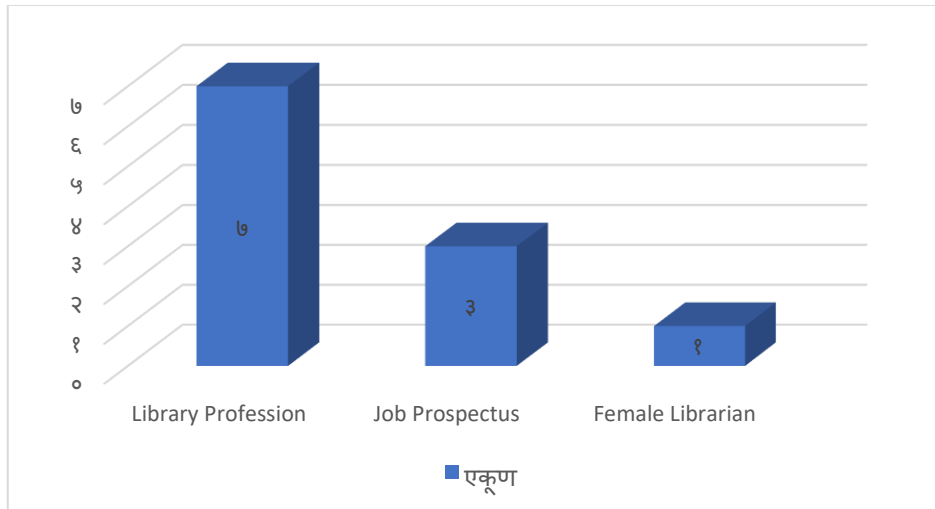
ग्रंथालय विकास (Library Development) या कीवर्ड मध्ये Public Library या कीवर्ड चा वापर १ वेळा तर एज्युकेशनल रोलचा वापर २ वेळा झालेला आहे

४.२.६.४ ग्रंथालय व्यवसाय Library Profession

सारणी क्र. २०. ग्रंथालय व्यवसाय Library Profession

अनु.क्र	कीवर्ड	एकूण
१	Library Profession	७
२	Job Prospectus	३
३	Female Librarian	१

आलेख क्र. १६. ग्रंथालय व्यवसाय Library Profession

निरीक्षण

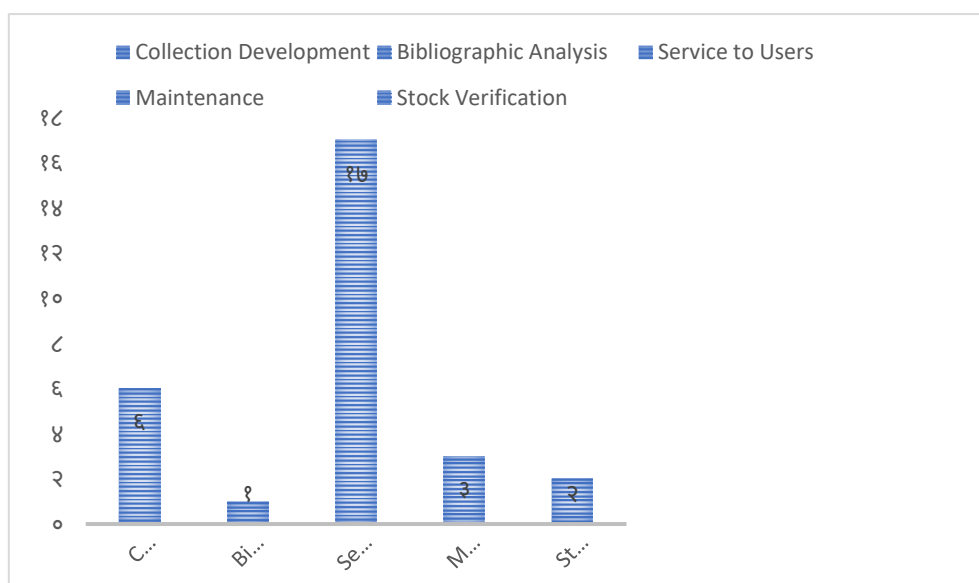
ग्रंथालय व्यवसाय या कीवर्ड मध्ये Library Profession हा कीवर्ड ७ वेळा तर job prospects ३ वेळा व Female Librarian एक वेळा आला.

४.२.६.५ ग्रंथालय व्यवस्थापन Library Management

सारणी क्र. २१. ग्रंथालय व्यवस्थापन Library Management

अनु.क्र	कीवर्ड	एकूण
१	Collection Development	६
२	Bibliographic Analysis	१
३	Service to Users	१७
४	Maintenance	३
५	Stock Verification	२

आलेख क्र. १७. ग्रंथालय व्यवस्थापन Library Management

निरीक्षण

ग्रंथालय व्यवस्थापन या कीवर्ड मध्ये collection Development हा कीवर्ड १७ वेळा आला आहे. तर सर्वात कमी वेळा म्हणजे एकदा Bibliographic Analysis हा कीवर्ड आला आहे.

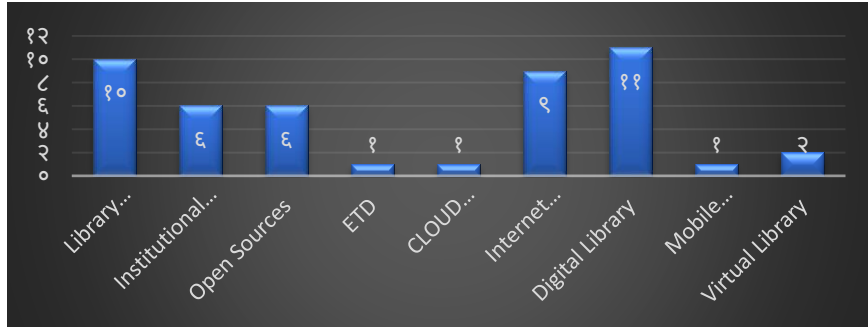
४.२.६.६ माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञान Information Communication Technology

सारणी क्र. २२. माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञान Information Communication Technology

अनु.क्र	कीवर्ड	एकूण
---------	--------	------

१	Library Automation	१०
२	Institutional Repository	६
३	Open Sources	६
४	ETD	१
५	CLOUD Computing	१
६	Internet Resources	९
७	Digital Library	११
८	Mobile Technology	१
९	Virtual Library	२

आलेख क्र. १८. माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञान Information Communication Technology

निरीक्षण

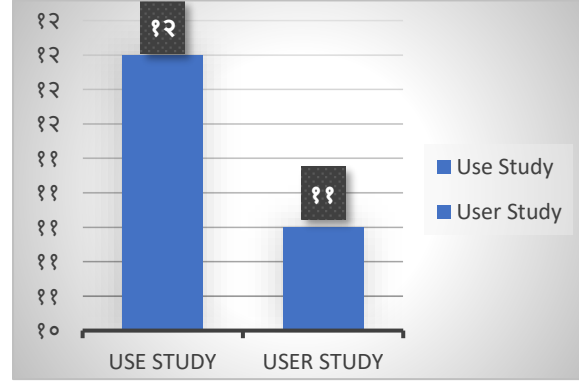
Information Communication Technology या कीवर्ड मध्ये Library automation हा कीवर्ड सर्वात जास्त १० वेळा आला आहे. (Internet Resources) हा ९ वेळा आला आहे. तर Digital Library हा ११ वेळा आला आहे.

४.२.६.७ उपयोग आणि उपयोजक अभ्यास Use and User Study

सारणी क्र. २३. उपयोग आणि उपयोजक अभ्यास Use and User Study

अनु.क्र	कीवर्ड	एकूण
१	Use Study	१२
२	User Study	११
	एकूण	२३

आलेख क्र. १९. उपयोग आणि उपयोजक अभ्यास Use and User Study

निरीक्षण

उपयोग व उपयोजक अभ्यास Use and User Study या कीवर्ड मध्ये User Study १२ वेळा तर User Study ११ वेळा आला आहे.

४.२.७ मुख्य विषय

सारणी क्र. २४. मुख्य विषय

DDC No	मुख्य विषय	एकूण
020.18	संशोधन पद्धती	27
020.7	ग्रंथालय शिक्षण	9
021.2	ग्रंथालयाचा विकास	3
023.2	ग्रंथपालन व्यवसाय	8
025.1	ग्रंथालय व्यवस्थापन	30
025.5	ग्रंथालय सेवा	5

025.520285	Information Communication Technology	45
028	Use and User Study	22
	एकूण	149

सारणी क्र. २४ चे निरीक्षण केले असता सर्वात जास्त लेख Information Communication Technology या विषयावर प्रकाशित झाले आहेत. ते ४५(३०%) एवढे आहेत.त्या खालोखाल ग्रंथालय व्यवस्थापन या विषयात ३० लेख प्रकाशित झाले आहेत. त्यांचे प्रमाण (२०%) एवढे आहे.संशोधन पद्धतीवर २७ लेख प्रकाशित झाले आहेत त्यांचे प्रमाण १८ % एवढे आहे. ग्रंथालय उपयोग व त्यांचा अभ्यास यावर १५ % म्हणजे २२ लेख लिहिले गेले आहेत. या विश्लेषणावरून लेखकांचा जास्त कल Information Communication Technology या विषयाकडे आहे. त्याखालोखाल ग्रंथालय व्यवस्थापन संशोधन पद्धती व उपयोग व उपभोक्त्यांचा अभ्यास या विषयांचा क्रम लागतो.

प्रकरण ५ निष्कर्ष आणि शिफारशी आणि पुढील संशोधनास दिशा

क्र.	शीर्षक	पृष्ठ क्र.
५.१	प्रास्ताविक	११९
५.२	निष्कर्ष	११९-१२१
५.३	शिफारशी	१२१-१२२
५.४	उद्दिष्टांची पूर्तता	१२२
५.५	गृहीतक पडताळणी	१२२-१२३
५.६	संशोधनास पुढील दिशा	१२३
	लेखांची सारणी	१२४-१४३
	संदर्भ	१४३-१४९

५.१ प्रास्ताविक

सदर संशोधन प्रकल्प IASLIC BULLETIN या नियतकालिकाच्या आशय विश्लेषणाचा आहे. या नियतकालिकाचे २०१० ते २०१६ या वर्षाचे अंक आशय विश्लेषणासाठी निवडले आहेत. एकूण २७ अंकातील १४९ लेखांचे आशय विश्लेषण करण्यात आले आहे. या विश्लेषणामध्ये लेखक योगदान, लेखांची लांबी, अग्रेसर लेखक, लेखांचे विषय या घटकांचा आढावा घेतला आहे. विश्लेषणाच्या आधारे काही गोष्टी निदर्शनास आल्या त्या निष्कर्षाच्या स्वरूपात पुढीलप्रमाणे मांडल्या आहेत.

५.२ निष्कर्ष

१. IASLIC BULLETIN या नियतकालिकाचे २०१० ते २०१६ या कालावधीत एकूण २७ अंक प्रकाशित झाले आहेत. २०१६ या वर्षी अंक २ व ३ हे संयुक्तरित्या प्रकाशित झाले आहेत. एकूण लेख १४९ एवढे प्रकाशित झाले आहेत.
२. प्रत्येक वर्षात ४ अंक प्रकाशित होतात. एका अंकात कमीतकमी ४ लेख असतात, तर जास्तीतजास्त ६ लेख प्रकाशित होतात.
३. या नियतकालिकांच्या पानांचा आढावा घेता ६ ते १० पाने असलेले लेख ६२ एवढे आहेत. त्या खालोखाल ११ ते १५ पाने असलेले लेख ५७ एवढे आहेत. १६ पेक्षा जास्त पाने असलेले लेख १७ आहेत.
४. IASLIC BULLETIN या नियतकालिकात एक लेखकाने लिहिलेले लेख जास्त म्हणजे १०३ एवढे आहेत.
५. तीन लेखकांनी मिळून लिहिलेले लेख ९ एवढे आहेत.

६. IASLIC BULLETIN या नियतकालिक विषयीच्या अभ्यासावरून असे दिसून येते की Information Communication Technology या विषयात सर्वात जास्त म्हणजे ४५ लेख प्रकाशित झाले आहेत. यावरून ग्रंथालयात आधुनिक तंत्रज्ञान वापरावर विचार करण्यावर अधिक भर असल्याचे दिसते.
७. ग्रंथालयामध्ये संशोधनात्मक दृष्टिकोनाचे अस्तित्व या नियतकालिकात प्रकाशित झालेल्या २७ लेखावरून दिसते.
८. शास्त्रीय पद्धतीने व्यवस्थापन ठेवण्यावर ग्रंथालय क्षेत्रात भर असल्याचे ग्रंथालय व्यवस्थापन या विषयावरील ३० लेख दर्शवितात.
९. ग्रंथालयात सुधारणांसाठी उपभोक्त्यांचा व उपयोगाचा अभ्यास सुरू असल्याचे Use and user study या विषयावरील २२ लेख दर्शवितात.
१०. भौगोलिक दृष्ट्या विचार करता या नियतकालिकात परदेशी लेखकांचे प्रमाण अत्यल्प असल्याचे दिसते.
११. या नियतकालिकात सर्वाधिक कीवर्ड (ICT) Information Communication Technology असा दिला आहे ज्यांची संख्या ३८ एवढी आहे.
१२. या नियतकालिकांमध्ये वापर केलेल्या कीवर्ड मध्ये ग्रंथपालन क्षेत्राच्या विकासास आवश्यक ग्रंथालयातील संशोधन, व्यवस्थापन, अभ्यास, माहिती संप्रेषण शास्त्र यांचा समावेश दिसून येतो.
१३. या नियतकालिकात हाताळण्यात आलेल्या विषयात RFID तंत्रज्ञान, बारकोड, RSS FEED या सारख्या आधुनिक तंत्रज्ञानावर आधारित लेखांचा अभाव आढळतो.

५.३ शिफारशी

१. नवीन दृष्टिकोन विकसित होण्यासाठी वेगवेगळ्या देशातील संशोधन IASLIC BULLETIN या नियतकालिकात प्रकाशित झाले पाहिजे.
२. IASLIC BULLETIN या नियतकालिकात प्रकाशित संशोधन मुख्यतः महाविद्यालयीन स्तरावर व विद्यापीठीय स्तरावर आहे. सार्वजनिक व शालेय स्तरावर हे संशोधन वाढवण्याची गरज आहे.
३. केवळ विद्यार्थी, शिक्षक यांच्या पुरती ग्रंथालय सेवा व तिचा विकास यावर संशोधन सीमित न राहता समाजाच्या इतर घटकापर्यंत सेवा कशी पोहोचेल व अस्तित्वात असलेल्या सेवांच्या वर संशोधन झाले पाहिजे यावर लेख प्रकाशित व्हावेत.
४. नियतकालिकात हाताळण्यात आलेल्या विषयात RFID तंत्रज्ञान, बारकोड, RSS फीड या सारख्या आधुनिक तंत्रज्ञानावर लिखाण होणे आवश्यक आहे.
५. सदर नियतकालिकाचे विशेष अंक प्रकाशित करून त्याद्वारे तज्ञांची मते मांडण्यात यावीत.
६. IASLIC BULLETIN या त्रैमासिकाच्या प्रकाशाचा कालावधी मासिक करण्यात यावा.
७. माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञानाशी संबंधीत संकल्पनांवर (उदा. वेब २.०, आभासी ग्रंथालय) आधारीत लेखन होणे आवश्यक आहे.

५.३ उद्दिष्टांची पूर्तता

१. IASLIC Bulletin या नियतकालिकाचे वर्षानुसार वितरण अभ्यासणे. (प्रकरण ४)
२. या नियतकालिकात लेखकांनी दिलेले योगदान अभ्यासणे.
३. या नियतकालिकात प्रकाशित होणाऱ्या लेखांची लांबी अभ्यासणे. (प्रकरण ४)
४. भौगोलिकदृष्ट्या लेखकांचा सहभाग अभ्यासणे. (प्रकरण ४)

५. ग्रंथालय व माहिती शास्त्राचे अभ्यासक या विद्यार्थी यांना उपयुक्त ठरतील असे नवीन प्रवाह व माहिती शोधणे.
६. लेखकांच्या आशयाचा अभ्यास करणे.(प्रकरण ४)

५.४ गृहीतक पडताळणी

IASLIC Bulletin या नियतकालिकातील लेख भारतातील ग्रंथपालन क्षेत्राचे प्रतिनिधित्व करत असून ते नवीन तंत्रज्ञानाने युक्त असतात. (प्रकरण ४)

५.५ पुढील संशोधनास दिशा

IASLIC Bulletin या नियतकालिकांमध्ये प्रकाशित झालेल्या लेखांचे आशय विश्लेषण:२०१० ते २०१६ असा संशोधनाचा विषय संशोधकाने निवडला. या विषयामध्ये संशोधनाला वाव आहे. त्या विषयी पुढील प्रमाणे संशोधन व्हावे असे अभ्यासकाला वाटते.

१. IASLIC Bulletin या नियतकालिकाच्या संशोधन न झालेल्या खंडांचे आशय विश्लेषण करणे.
२. ग्रंथालय शास्त्रात प्रकाशित होत असलेल्या माहितीपूर्ण नियतकालिकांचे तुलनात्मक आशय विश्लेषणकरणे.
३. ग्रंथालय शास्त्रात संशोधकांनी सादर केलेल्या आधुनिक संशोधन साहित्याचे आशय विश्लेषण करणे.
४. ग्रंथालयात मागणी असलेल्या ई-साहित्याचे आशय विश्लेषण करणे.

संदर्भ :

1. Ahuja, R. (2011). *Research Methods*. Jaipur: Rawat Publications.
2. Arora, Jagdish (2008): Library 2.0 – Innovative Technology for Building Libraries of ALIBNET Seminar proceedings. ISBN: 81-88174-10-6. Available at [http://www.alibnet.org/public /bookofpaper/6.pdf](http://www.alibnet.org/public/bookofpaper/6.pdf). Viewed on 10/03/2017.
3. Baloglu, S. (1999). A Content Analysis of Subject Areas and Research Methods Used in Five Hospitality Management Journals. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 23(1), 53-70. <http://dx.doi.org/10.1177/109634809902300105>
4. Bapte, Vishal (2016): DESIDOC Journal of Library and Information Technology (DJLIT): A Bibliometric Analysis of Cited References. Available at <http://publications.drdo.gov.in/ojs/index.php/djlit/article/view/10712>. Viewed on 12/02/2016.
5. Bharucha, Rhoda (2008): Current trends in Libraries in the Digital Era. Available at <http://www.alibnet.org/public/bookofpaper/6.pdf>. Viewed on 12/03/2016.
6. Biradar, Nirmala and Tadsad, P. G. (2015): Scientometric Analysis of Indian Journal of Marketing during 2005-2014. Available at <http://ir.inflibnet.ac.in:8080/ir/ViewerJS/#../bitstream/1944/1867/1/28.pdf>. Viewed on 08/02/2017.
7. Bottle, R. & Efthimiadis, E. (1984). Library and information science literature: authorship and growth patterns. *Journal Of Information Science*, 9(3), 107-116. <http://dx.doi.org/10.1177/016555158400900304>

8. Buboltz, W., Deemer, E and Hofimann (2010) Content Analysis of The Journal of Counseling Psychology. Available at [https://www.psychology.iastate.edu /fileadmin/user_upload/grad/buboltz_2010.pdf](https://www.psychology.iastate.edu/fileadmin/user_upload/grad/buboltz_2010.pdf). Viewed on 10/02/2017
9. Chon, K., Evans, M., & Sutherlin, D. (1989). Trends in Hospitality Management Literature: a Content Analysis. Journal Of Hospitality & Tourism Research, 13(3), 483-491. <http://dx.doi.org/10.1177/109634808901300350>
10. Crawford Gregory (1995) The Research literature of Academic Librarianship: A Comparison of college & Research Libraries and Journal of Academic Libraries. Available at [https:// www.researchgate.net/publication/248810790](https://www.researchgate.net/publication/248810790). Viewed on 10/02/2017
11. G. Thamaraiselvi (2009): Vision and the Changing Roles of the Future Academic Library Professional in the E-Learning Environment: Challenges and Issues. ICAL 2009 – VISION AND ROLES OF THE FUTURE ACADEMIC LIBRARIES Available at crl.du.ac.in/ical09/papers/index_files/ical-23_154_338_1_RV.pdf. Viewed on 10/03/2017.
12. Gogoi M., Manisha and Barooha, Pranab Kumar (2016): Bibliometric analysis of Indian Journal of Chemistry, Section B to study the usage pattern of Information in the field of Material Science. Available at: digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3519&context=libphilprac. Viewed on 10/02/2017.
13. Gudogagi Shashikant C. (2014) Bibliometric Analysis of Indian Journal of marketing during 2005-2012. Available at http://ijlis.org/img/2014_Vol_4_Issue_1/93-99.pdf. Viewed on 10/02/2017.

14. Hussain, Akhtar and Nishat, Fatima (2011): A Bibliometric analysis of the IFLA Journal during 2006-2010. Available at [www.spoars.org/journal/sites/default/files /v1n1p9.pdf](http://www.spoars.org/journal/sites/default/files/v1n1p9.pdf). Viewed on 10/02/2017.
15. Kaur, Gurjeet (2015): The Future and Changing Roles of Academic Libraries in the Digital Age. Indian Journal of Information Sources and Services. 5(1). Available at www.trp.org.in/wp-content/uploads/.../IJISS-Vol.5-No.1-Jan-Jun-2015-pp.29-33.pdf. Viewed on 10/02/2017.
16. Koufogiannakis, Denise, Linda Slater and Ellen Crumley (2004): A Content Analysis of Librarianship Research. Journal of Information Science, 30(3). Pp.227-239. Available at <http://jis.sagepub.com/content/30/3/227> . Viewed on 10/02/2017.
17. Majhi, Sabitri, Maharana, Bulu and Nayak, Suchitra (2014): Academic, Public and Special libraries on Facebook: A content analysis. Pearl: A journal of library and information science. 8(3). Available at: <http://www.indianjournals.com/ijor.aspx?target=ijor:pjolis&volume=8&issue=3&article=009&type=pdf>. Viewed on 10/02/2017.
18. McGrother, Carmel (1987): Business news coverage in national daily news papers: A content analysis. Available at <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/026638218700300405>. Viewed on 10/02/2016.
19. Mittal, Rekha (2011): Library and Information Science research trends. Annals of library and information science. 58, pp319-325. Available at nopr.niscair.res.in/bitstream/123456789/13481/.../ALIS%2058%284%29%20319-32. Viewed on 12/04/2017.

20. Muthu, M., Rameshbabu, P. and Baskaran, C. (2015): Rethinking of innovative LIS services for libraries in digital era. *Knowledge librarian*, 1(2), Available at: www.klibjlis.com/2.2.3.pdf. Viewed on 10/20/2017.
21. Omotayo, B. (2004). A content analysis of Ife psychologia, 1993–2002. *The International Information & Library Review*, 36(2), 95-103. <http://dx.doi.org/10.1016/j.iilr.2003.10.006>
22. Patel, Umesh A. (2012): Academic Libraries and Library Professionals in the Electronic Teaching-Learning Era. *International Journal of Information Technology and Library Science*. 1(1), pp. 1-7. Available at http://www.irphouse.com/ijitls/ijitlsv1n1_01.pdf. Viewed on 10/02/2017.
23. Patil, Namita P., & Lihitkar, Shalini R. (2013). Content Analysis of *Library Herald* 2008-2011.
24. Quartararo, L. (1978). Higher education coverage in Boston newspapers: A content analysis. *Research In Higher Education*, 9(2), 151-159. <http://dx.doi.org/10.1007/bf00977396>
25. Riahnia, N. (2009). A 2003 - 2007 Citation Analysis of *Library Herald*. *Library Herald*, 47(1).
26. Rubinandhini, A. and Gomathi, P. (2015): Authorship Pattern on Analysis of Library and Information studies output during 2005-2014-
27. Sachs, Dianna, Edward J. Eckel and Kathleen Langan (2011): Striking a Balance: Effective Use of Facebook in an Academic Library. Available at http://scholarworks.wmich.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1018&context=library_pubs. Viewed on 20/02/2017
28. Semetko, H. & Valkenburg, P. (2000). Framing European politics: a content analysis of press and television news. *J Communication*, 50(2), 93-109. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1460-2466.2000.tb02843.x>

29. Singh, K. P., & Bedi. (2014). Library Herald : A Bibliometric Study (2013-2012). *Library Herald*, 52(1), 19–27p.
30. Swain, Dilip K. (2013): Journal Bibliometric Analysis: A Case Study on Internet Research, Library Philosophy and Practice. <http://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2386&context=libphilprac>. Viewed on 10/02/2017.
31. Thauskodi S. (2011) Library Herald: A Bibliometric study. Available at http://www.researchersworld.com/vol2/issue4/Paper_8.pdf. Viewed on 12/02/2017.
32. Tigga, U. P., Lihitkar, Shalini R., & Rajyalakshmi, D. (2005). Content Analysis of DESIDOC Bulletin of Information Technology (1997-2002). *DESIDOC Bulletin of Information Technology*, 25(4), 5–11p.
33. White, M. D., & Marsh, E. E. (2006). Content Analysis: A Flexible Methodology. *Library Trends*, 55(1), 23–45p.
34. आगलावे प्रदीप (n.d.) संशोधन पद्धतीशास्त्र व तंत्रे.पुणे .
35. बापते विशाल, आणि गेडाम ज्योती डेसिडॉक जर्नल ऑफ लायब्ररी“ .(२०१६ - २०१५) .
या नियतकालीकाच्या सन २०१० ते २०१५ या ”अॅन्ड इन्फॉर्मेशन टेक्नॉलॉजी ज्ञानगंगोत्री .कालावधीत प्रसिद्ध झालेल्या संशोधनपर लेखांचे आशय विश्लेषण, ३(४), १८पा.
36. भोसले तरुजा .श्री साई प्रकाशन :सिंधुदुर्ग .(प्रथम) संशोधन पद्धती .(२००८) .
37. चव्हाण निवृत्ती ज. (२०१३) ग्रंथालयशास्त्राच्या ज्ञानगंगोत्री या त्रैमासिकातून प्रकाशित झालेल्या साहित्याच्या आशयविश्लेषणाचा अभ्यास, टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
38. कुंभार राजेंद्र .(प्रथमावृत्ती) ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र संशोधन .(२०१३) .पुणे :
.युनिव्हर्सल प्रकाशन
39. कन्हाडे बी पिंपळापुरे आणि :नागपूर .(दुसरी) शास्त्रीय संशोधन पद्धती .(२००७) .एम .

.पब्लिशर्स .कं

40. येलंगे, आरती बा. (२०१६). लायब्ररी हेराल्ड या नियतकालिकामध्ये प्रकाशित झालेल्या लेखांचे आशय विश्लेषण (२०१४-२०१७). टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे.